

OBČASNÍK

JAMU

JANÁČKOVA AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V BRNĚ

2012/II – 2013/I

JAMU má nové divadlo

(namísto editoriale)

Jednou z nejdůležitějších událostí stávajícího akademického roku 2012/2013 bylo bezpochyby otevření nové scény Janáčkovy akademie múzických umění v Brně. Jmenuje se **Divadlo na Orlí** a nese název podle ulice, v níž stojí. Divadlo je to pěkné, užitečné a je opatřeno výmluvným podtitulem **Hudebně-dramatická laboratoř JAMU**.

Vraťme se tedy ještě ke dni 24. října 2012, kdy moderně vybavená budova přivítala oficiálně první návštěvníky. Připomeňme si základní údaje o novém mimořádném pracovišti akademie, vplujme znovu do atmosféry slavnostního zahájení provozu přetištěným projevem hlavy celé školy a foto fejetonem. Dejme dále slovo pánům děkanům obou fakult, co pro ně nový stánek znamená, jakož i někdejšímu vedení, které tento nesmírně náročný projekt iniciovalo. Zeptejme se provozní ředitelky na první dojmy z práce v domě zvukomalebně a žertovně přezdívaného jako Hudralab – podle první slabik slůvek z jeho pojmenování v podtitulu.

Největší rozvojový projekt školy, který výstavba a otevření moderně vybavené scény představuje, poslouží stejnou měrou divadelní i hudební fakultě. Najdou tady důležitý pracovní prostor studenti muzikálu či opery stejně i další aktivity v oblasti hudebního divadla, jevištních technologií i třeba budoucí manažeři. Je tedy nasnadě, že Divadlo na Orlí bude propříště představovat nejen zajímavou architektonickou novinku města Brna, ale i důležitou kapitolu v dějinách i budoucnosti akademie. Vznikl totiž akusticky a technologicky špičkový stánek určený primárně pro umělecké výstupy studentů, ale i pro výzkum, vědu a vývoj.

Zopakujme tedy něco základních technických údajů o jedinečné a dlouhé desetiletí chystané laboratoři zvuku, obrazu i pohybu. Budova vyrostla ve dvacet metrů široké proluce v Orlí ulici, která vznikla při bombardování za druhé světové války.

Pracoviště v oblasti jevištních (světelných a zvukových) technologií je variabilní divadelní sál, jehož celková plocha je 21 × 12 m, výška 6,5 m a vejde se do něj až 150 osob. Projektová příprava stavby proběhla v letech 2004–2009. Generálním projektantem všech stupňů projektové dokumentace je architektonická kancelář ARCHTEAM (architekti Milan Rak a Alena Režná), která na projektu spolupracovala s dalším brněnským ateliérem RadaArchitekti v čele s architektem Pavlem Radou. Výstavba divadla proběhla v letech 2010–2012. Pro nosnou konstrukci domu byl zvolen ocelobetonový skelet. Jedná se o ocelové prvky s betonovým jádrem a výztuží, které jsou připravovány v továrně a na stavbě byly smontovány jako stavebnice. Průčelí budovy oživila grafika, která vychází z hudební náplně divadla a symbolizuje tóny přepsané do schématu klaviatury. Divadlo ze zadu pokryje popínavý břechťan a všechny jeho místnosti mají akustické obklady stěn.

Od ruchu velkoměsta chrání druhou dominantu zdejšího interiéru – špičkové nahrávací studio – mlčenlivé podzemí. Toto studio postavené jako „dům v domě“ doplňují v dalších patrech tři zkušebny, korepetitovna, tři šatny pro sólisty a sbor a dále pokladna. Zhotovitelem stavby bylo sdružení firem UNISTAV, a. s., a OHL ŽS, a. s. Studenti JAMU tak nyní mohou během studia pracovat se skutečně nejmodernějšími divadelními, zvukovými a světelnými technologiemi. Nebude tedy nijak nadnesené tvrdit, že školu opustí jako špičkově připravení profesionálové. Divadlu a lidem v něm lze tedy obligátně popřát: Zlomte vaz!

Luboš Mareček

vnitř číslo:

Jak vidí vedení akademie otevření nového divadla

Profesor Václav Cejpek jubilantem

Festival Setkání/Encounter 2013

Evropský týden na HF JAMU

Janáčkovy skladby a JAMU v Texasu

S profesorem Františkem Novotným o Beethovenovi

Rozhovor s norským varhaníkem Jonem Laukvikem

Ukázky z knižních pamětí profesorky Aleny Veselé

Paralipomena profesora Srby – recenze

Dramatická tvorba brněnského studia Československé televize

Mezioborová konference o Josefu Šafaříkovi

Operní aktovky v Divadle na Orlí

Komedie i tragédie v HDL

Za hranice klávesnice

Jubilejní 20. konference ENCATIC

Stavební úpravy HF JAMU

Projekty EU

Noví profesori a docenti JAMU

Životní jubilea

— Budova Divadla na Orlí —

Proslov rektora JAMU k otevření nového Divadla na Orlí

Krásné odpoledne vzácní hosté, milí přátelé, já tady teď vůbec nic nevidím, protože mně svítí všechna světla přímo do očí, nicméně tuším tady před sebou ještě paní senátorku Wágnerovou, kterou bych chtěl také jmenovitě přivítat mezi námi. Dovolte mi pár slov spíše takového zamyšlení. Misí této školy je vychovávat co nejkvalitnější profesionální umělce celé řady oborů a my to děláme již desetiletí a snažíme se, abychom to dělali co nejlépe. Chceme kromě spousty jiných důvodů – řečeno s nejnámějším Cervantesovým hrdinou – „alespoň trošku přispět k milosti tohoto světa“, toho našeho současného světa, který se tak nějak trošku zvláště ubírá směrem k racionalitě, směrem k tvrdému pragmatismu, vycpáván spoustou a spoustou komerce, která na nás doráží ze všech stran. A tak se pokoušíme ten náš ostrůvek umění jakýmsi způsobem ohlídat. Abychom to mohli dělat úspěšně a se zdarem, potřebujeme k tomu určité podmínky, určitá prostředí. V řadě oborů tato škola takové prostředí měla a má. Byly však doby, kdy jsme museli pracovat ve vypůjčených prostorách a velmi provizorně. Především se jednalo o operu, muzikál a v poslední době i nově vznikající multimediální obory obou našich fakult. Čili tato krásná budova, kterou dneska otvíráme, je logickým vyústěním snah Janáčkovy akademie mít i pro tyto obory krásné divadlo, kde se setkají umělecké výstupy s výstupy pedagogickými i vědecko-výzkumnými tak, aby v této symbióze vznikla kvalita, která posune excelenci této školy i kvalitu umění naší vlasti zase o kousek dál. Druhý důvod, proč jsme rádi, že toto

Zázraky se (občas) dějí

Zrození každé nové divadelní budovy je malý zázrak. Asi to dnes platí dvojnásob než před sto lety. Po mnoha letech příprav, četných protivenstvích a posléze relativně rychlé (a samozřejmě mimořádně nelehké a technologicky náročné) stavbě byla před několika měsíci otevřena Hudebně-dramatická laboratoř JAMU Divadlo na Orlí. Tato nová budova jistě nabízí mimořádnou příležitost k rozvoji hudebně-dramatických žánrů se zaměřením na dramaturgii, herectví, hudbu (v celé její šíři), režii, scénografii, zpěv apod. Nová budova se stává společným domovem obou fakult a většiny jejích oborů, divadelních i hudebních. Těch několik příkladů záměrně řadím abecedně. Vzájemná blízkost i předpokládané prolínání všech múz je nasnadě. Současně také vzniká mimořádná příležitost pro posluchače jevištní technologie a rovněž pro obory manažerské. V pravý čas bylo toto studio otevřeno pro nově koncipované obory směřující k tvůrčímu využívání nejmodernějších divadelních technologií. Jako konkrétní příklad může posloužit nově akreditovaný magisterský obor Světelný design; v jeho rámci předpokládáme v Divadle na Orlí laboratorní, výzkumnou i experimentální činnost se zmíněnými špičkovými technologiemi, kterými tato scéna již v tuto chvíli disponuje. Obdobně společné očekávání máme v oblasti zvukového záznamu. Originální možnosti se samozřejmě otvírají audiovizí, divadelní fotografii, netradičním prezentacím, výstavám atd.

divadlo začínáme provozovat, nám ostatně naznačila přede mnou se odvíjející alegorie otevíracího ceremoniálu. Tato škola začala jako jednofakultní a na začátku 90. let se rozdvojila na dvě fakulty – divadelní a hudební. A naší snahou je teď zase obě fakulty trošku více přitáhnout k sobě. A myslím si, že toto divadlo bude optimální platformou, kde se to podaří. Platformou, která je vybavená exkluzivními špičkovými technologiemi, platformou, v níž se prolne hudba a divadlo do synergického celku, o kterém si myslím, že bude stát určitě za zhlédnutí nejen akademické obci a návštěvníkům se školou spjatým, ale všem, kteří do tohoto divadla zavítají. A to je třetí důvod, proč jsme rádi, že to divadlo máme. Divadlo samo o sobě v samém historickém centru města. Podobně jako činoherní studio Marta, které provozujeme již mnoho desetiletí, i Divadlo na Orlí si dle mého soudu najde brzy své diváky. Nepochybně především diváky mladé, protože i ti co zde hrají, jsou mladí.

Setkáváme se tady dnes poprvé, ale rozhodně ne naposled. Chtěl bych poděkovat spoustě lidí. Vyřešili jsme to jednoduše – do programu, který máte v ruce, jsem to poděkování písemně vepsal jmenovitě všem. Dotáhnout stavbu se vším všudy bylo činění opravdu v porodních bolestech, velmi a velmi bolavé, koneckonců začalo už v roce 2003 a to samo o sobě něco znamená a stálo úsilí i šediny mnohé z nás. Chtěl bych ale každopádně poděkovat minimálně Ministerstvu školství, které celou tuto akci financovalo a které se k Janáčkově akademii ve věci stavění postavilo velmi vstřícně. Nezbyývá nám, než býti věčnými dlužníky v tomto směru a rádi samozřejmě kohokoli zde přivítáme. Stejně tak jako širokou brněnskou obec a každého, kdo se bude chtít přijít podívat na naše nové Divadlo na Orlí. Vítejte u nás a držte nám palce!

Ivo Medek, rektor JAMU

Existence tohoto nového výukového i divadelního prostoru ale zároveň otevírá pro nejbližší budoucnost celou řadu náležitých otázek. Divadlo na Orlí pracuje v tomto akademickém roce v pilotním režimu a logicky tak hledá svoji identitu. Je důležité ocenit, že je otevřeno námětům na fakultách průběžně vznikajícím. Je mimořádně důležité, aby vedle produkcí a inscenací, které jsou prezentovány veřejnosti jako absolventské výstupy závěrečných ročníků, sloužila tato budova oběma fakultám jako skutečná laboratoř, jako výjimečně kvalitní výukový prostor pro studenty výše zmíněných oborů, kde je také dostatek místa pro dílny, workshopy, kde lze experimentovat a kde se lze rovněž zmýlit. Protože právo na „zmýlenou“ patří i k perfektně a profesionálně připravenému tvůrci. Studia (nebo divadelní laboratoře) Divadlo na Orlí a Marta mají důležité poslání „simulovat“ skutečné budoucí profesionální prostředí a jsou také posledním školou hájeným útočištěm před „skokem“ do divadelní reality.

Této nové budově, Divadlu na Orlí, přeji do vínku, aby nepodlehla svodům pravidelného repertoárového divadla, aby byla svobodným tvůrčím prostorem, kde se završuje výuka mnoha oborů, otevřeným studentským divadlem, kde posluchači stále hledají svoji osobitost a svůj budoucí tvůrčí rukopis. Věřím, že v tom také bude její autenticita a jedinečnost. Jsem přesvědčen, že právě takovým způsobem bude toto divadlo, tuto laboratoř, vnímat i veřejnost.

Tato příležitost, která je před námi otevřena, je bezesporu unikátní...

Zbyněk Srba, děkan DIFA JAMU

O splněném snu

Když se před mnoha lety začalo vážně hovořit o vzniku nového uměleckého stánku Janáčkovy akademie múzických umění, byl jsem mírně skeptický. Nedoufal jsem, že by mohl mít tak odvážný plán v době, kdy je kultura pouhou Popelkou, a každá umělecká instituce bojuje o přežití, šanci na úspěch. Ale co kdyby? Myšlenka hlodala uvnitř a mysl se kochala možnými výhodami, které by nové divadlo v centru města mohlo přinést nejen mladým umělcům, ale díky atraktivnímu modernímu prostředí i divákům. Pragmatiký mozek však nedovolil vše plně domyslet a vyhodnotil možnost stavby nového divadla jako nereálnou.

Když se ale opravdu podařilo prolomit všechny překážky a stavba byla realizována, dokázal jsem prakticky docenit, a při každé návštěvě divadla stále oceňuji, co vše nová budova mladým umělcům a divadelním návštěvníkům nabízí. Inscenace či

koncerty má možnost díky lokaci v samém centru Brna shlédnout nepoměrně širší spektrum publika. Mladí umělci se tím mohou dostat rychleji do kulturního povědomí a mají možnost efektivnějšího uměleckého startu a růstu.

A pak – divadelní interiér je zařízený moderními technologiemi, o kterých se nám dříve ani nesnilo. Studenti mají možnost s nimi pracovat a zkoumat nejrůznější možnosti jejich využití v praxi. Divadlo tak naplňuje obsah svého označení „hudebně-dramatická laboratoř“.

A nakonec pro běžného návštěvníka divadla neviditelná a pro nás nedocenitelná „lahůdka“ v podobě supermoderně vybaveného nahrávacího studia, to je sen každého profesionálního hudebníka!

Divadlo naplnilo velká přání, splnilo sen. Já musím jen poděkovat všem, kteří se jakýmkoliv způsobem na vzniku divadla podíleli. Nyní je jen na nás, abychom dokázali široký potenciál Divadla na Orlí pro studium plně využívat a naplnili tak samotný smysl tohoto velkého projektu.

Jindřich Petráš, děkan HF JAMU

Jak to začalo aneb

Od sportovního centra k hudebně-dramatické laboratoři

V letech 1997–1998 postavila Janáčkova akademie informační a výukové centrum Astorka na Novobranské ulici, kde jsou zároveň umístěny koleje JAMU. Podařilo se tím vyřešit dlouhotrvající problém ubytování studentů JAMU. Ale život šel dál – z hlediska tzv. střednědobého plánování bylo třeba se zamyslet nad tím, co dál by JAMU po Astorce potřebovala případně ještě postavit. (Připomínám, že to byla pro vysoké školy doba příznivá, doba velkého budování, kdy vznikla řada pozoruhodných projektů a kdy se školám podařilo aspoň zčásti dohnat letitou zaostalost v infrastruktuře a srovnat krok se školami západní Evropy.) Bylo téměř nemožné, aby JAMU za takových okolností do svého plánu investiční výstavby nic nezařadila. Znamenalo by to signál, že se nepotřebuje či nechce dál rozvíjet...

Jenže JAMU byla ve zvláštní situaci jakési momentální nasycenosti – na počátku devadesátých let jsme totiž pro Divadelní fakultu získali budovu na Mozartově ulici a o něco později pro rektorát dvě patra další budovy na Beethovenově (obojí díky velkému a houževnatému úsilí rektorky prof. Aleny Štěpánkové-Veselé); budova na Komenského připadla celá Hudební fakultě a výstavba Astorky právě končila. Co tedy stavět?

Tehdejší rektor prof. Alois Hajda a kvestor JUDr. Eduard Gondek připadli v této situaci na ideu dát do výhledu rozvoje výstavbu sportovního centra JAMU. V souladu se zmíněným duchem doby, který byl investicím nakloněn, se brzy jako reálná začala jevit možnost, že na centrum jamáckého sportu dostaneme peníze a že ho budeme muset postavit. Tehdy se začalo znovu diskutovat o tom, co by škola skutečně potřebovala. V debatách na kolegiu rektora, do nichž se už zapojila také nová kvestorka JUDr. Lenka Valová a tehdejší děkani obou fakult, i v řadě kulových a osobních hovorů se ukázalo, že je to vlastně jasné: JAMU potřebuje scénu pro uvádění inscenací hudebního divadla, tedy opery a muzikálu. Divadelní studio Marta bylo přetíženo a Komorní opera v divadle Barka v Králově Poli skutečně nevyhovovala podmínkami, v nichž operní inscenace vznikaly. A tak vedení JAMU dospělo k rozhodnutí změnit plán výstavby

sportovního centra na výstavbu hudebně-dramatické laboratoře. Měl to být pendant k tehdy hojně podporovaným stavbám laboratoří a center pro výzkum a vývoj ostatních vysokých škol. Prof. Hajda tehdy správně připomněl, že umělecká tvorba provozovaná na vysoké umělecké škole je naprosto rovnocenná výzkumné činnosti vědeckých univerzit.

Tento investiční záměr byl ministerstvem schválen a JAMU na něho byly přiděleny finanční prostředky. JAMU získala pozemek na Orlí ul. nedaleko Astorky, byla vypsána architektonická soutěž, z níž vzešel vítězný návrh, který se pak také skutečně začal realizovat... K tomu však vedla dlouhá schvalovací a povolovací cesta. Překážek bylo na této pouti bezpočet – např. dlouho přetrvávající odmítavý postoj Národního památkového ústavu Brno, nepřítel tehdejšího kvardiána minoritského řádu, který se jako majitel sousedícího pozemku vyjadřoval (vlastně negativně) ke všem stavebním řízením, kampaň proti stavbě divadla v části tisku, který se snížil ke zveřejnění nepravdivých obvinění atd. atp. Říkali jsme tehdy, že „háďelka“ (HDL neboli hudebně-dramatická laboratoř) si musí vybrat všechny nepřízně a projít přes všechny překážky, které se jen mohou objevit. Při ohlédnutí zpět musím konstatovat, že to nebyla nadsázka, ale doslovná pravda. Výstavba divadla „nabrala“ více než čtyřleté zpoždění...

Nicméně – všechny překážky byly překonány, obtíže kopců skončily a – při stavbě divadla – začaly obtíže rovin. To je však již jiná kapitola. I její pointa má podobu happyendu – divadlo stojí a funguje. Hudebně-dramatická laboratoř se ukázala být skvělým nápadem a skutečně silným impulzem pro nové cesty za uměním studentů obou fakult JAMU.

Václav Cejpek, prorektor JAMU

Fotofejeton z otevírání divadla

Rektor JAMU Ivo Medek (vpravo) s brněnským primátorem Romanem Onderkou (uprostřed) před zahájením slavnostního ceremoniálu k otevření divadla

Žestové kvinteto studentů HF JAMU obstaralo prolog Slavnostního zahájení

Vedení akademie se vítalo před novou budovou odpoledne s pozvanými hosty

Skupinky hostů procházely odpoledne prostory nového divadla, kde je čekal speciální program

Otevírací ceremoniál nabídl originální program se střiháním pomyslné pupeční šňůry

Nové divadlo se pochlubilo návštěvníkům také špičkovým nahrávacím studiem

130 dní provozu Divadla na Orlí, provozu, v rámci nějž jsme uvedli 3 muzikálové premiéry a jednu operní, do konce sezóny nás ještě čekají dvě premiéry, festival Encounter a řada drobných projektů. Sedím v kanceláři a poprvé sleduji představení od stolu ve své kanceláři přes monitor se zvukem, pro ředitele nesporná výhoda a jedna z mnoha vymožeností, které nová budova nabízí. Zbývá pár minut do konce a já se zamýšlím, jakých bylo uplynulých 130 dní: – **nesmírně náročných**. Pokud mohu říci za sebe, byla to nejnáročnější etapa mého profesního života. Po necelých dvou letech, kdy jsem se nad projektem a posléze nad pomalu rostoucí a rýsuje se stavbou snažila připravit koncepci a řád fungování, jsme dostali na poslední chvíli divadlo ve tvaru polotovaru, první zkušky probíhaly doslova na stavbě, vrátní místo recepce měli stolek v průvanu u vchodu a na hlavě helmu. Postupně se blížil den otevření a ještě několik hodin před ním jsme běhali všichni se smetáky a hadry, aby divadlo v té době zdaleka ne dokončené dostalo tvář a mohlo přivítat první diváky. Měsíc před tím jsem se smála v klubu Městského divadla, kde mi tutéž situaci líčil kamarád Igor Ondříček a já ho ujišťovala, že u nás to takhle v žádném případě nebude!

máme všechny technologie, které máme mít, hudební nástroje a odstraněnou většinu vad. Nastává čas sžít se s budovou, zatím to byla improvizace, často mnohdy humorná – tři vyhlášené požární poplachy během festivalového představení Evropská turistika opravdu nebývají běžné. Snažíme se nastavit všechny systémy tak, aby nám budova sloužila a nebyla na obtíž. Což je mnohdy těžké, protože paralelně musí fungovat běžný divadelní provoz a tvorba představení nesmí být poznamenána tím, že se učíme regulovat klimatizaci.

– **nesmírně krásných**. Po téměř roce jsem dala dohromady zaměstnance a v provozu si ověřila, že umí to, co umět mají, a navíc zjistila, že spolu fungují, a to opravdu není málo. Každý má v řetězu své místo a bez žádného z nich by divadlo nefungovalo a já jim za to děkuji. Věřte, že není lepší pocit pro ředitele divadla, než že máte kolem sebe lidi, na které se můžete spolehnout. Dokonce když jsem na dovolené, už mi nikdo nevolá.

– **velmi šťastných**. Nikdy jsem nebyla ambiciózní a netoužila po ředitelském místě. Když ta možnost přišla, řekla jsem si dobře, ale dlouho nebyla o svém rozhodnutí přesvědčená. Teď jsem konečně zjistila, že jsem nesmírně šťastná a vděčná

začátku a formovat tak tvář divadla, aniž bych byla omezena něčím předchozí koncepcí. A pocit u děkovačky po každé další premiéře je fantastický.

– **nesmírně vděčných**. Zjistila jsem, že na ostatních součástech JAMU mám mnoho kolegů, kteří mě v rozhodujících chvílích podřeli a velmi pomohli, i když to třeba nebyla jejich povinnost. Pozнала jsem, že rektorát má správné lidi na správných místech a to je dobrý pocit.

A co nás čeká dále? V nejbližších dnech musíme dořešit akustiku v sále nahrávacího studia. Poté spustíme jeho zkušební provoz a nastavíme marketing. Rovněž nás čeká renovace sklepních prostorů vinárny, tak aby mohla být zprovozněna a návštěvníkům divadlo nabídlo další možnosti. Do konce března musíme dát dohromady plán příští sezony. V dubnu poskytneme azyl festivalu Setkání/Encounter, na který se velmi těšíme. V květnu proběhne absolventský festival, v červnu příprava prvních inscenací další sezony, v červenci spolupracujeme se sdružením Pro-Art na desetidenním tanečním maratonu plném workshopů a představení a v srpnu vás čeká divadelní lahůdka, kterou ale zatím nebudu prozrazovat.

Lenka Tesáčková

Setkávání nové hudby Plus 2012 / New Music Encounter Plus 2012

V průběhu necelých dvou měsíců – od 16. 10. do 12. 12. 2012 proběhl již 15. ročník tohoto mezinárodního hudebního festivalu soudobé hudby, který každoročně pořádá brněnské Sdružení Q ve spolupráci s Hudební fakultou JAMU. Tak jako v předchozích letech i v roce 2012 se na festivalu představila celá řada unikátních projektů, a to jak od špičkových světových osobností, tak i od českých mladých, ale již renomovaných interpretů, převážně absolventů nebo doktorandů HF JAMU.

Do té první skupiny nepochybně patřili dva vynikající, světově proslulí klavíristi – Jonathan Powell a Daan Vandewalle, vyhledávání specialisté na interpretaci především (ale nejen) hudby 20. století. Powell přivezl dva programy – celovečerního Messiaena a nová díla světových autorů. Vandewalle pak především jako spoluhráče amerického houslistu Conrada Harrise a v programové nabídce spolu představili unikátní dílo „For Cage“ Mortona Feldmana. sfSoundGroup San Francisco byl dalším významným hostem – tentokrát ze zámoří se soudobým, převážně americkým programem.

Tu druhou skupinu zastupovaly tři soubory – se dvěma koncerty Brno Contemporary Orchestra pod taktovkou Pavla Šnajdra, kdy první byl věnován dílu proslulého estonského skladatele Erkki-Sven Tüüra (za jeho osobní přítomnosti), druhý pak tvorbě moravských skladatelů (Zouhar, Medek, Graham) a Johnu Adamsovi a Avantgarde Now Trio (Jana Pavlíčková – flétna, Sára Žalčíková – klavír a Štěpán Filípek – cello) – především se světoznámou skladbou George Crumba „Hlas verlyb“. Posledním českým souborem byl pražský MoEns, který představil projekt skladeb pražských autorů mladší a střední generace.

Ze sólistů je nutno zmínit charismatickou zpěvačku, houslistku a herečku Gabrielu Vermelho, čerstvou doktorandku Hudební fakulty, v sólovém recitálu z děl české hudby i vlastních kompozic.

Poprvé v historii festivalu byl zařazen i komorně-orchesterální koncert, a to ve spolupráci s Filharmonii Brno. Kateřina Chroboková (cembalo – doktorandka HF JAMU) a Sára Žalčíková (klavír – absolventka HF JAMU v oboru kompozice a AMU v oboru klavír) připravily s dirigentem – rovněž doktorandem – Pavlem Šnajdrem pozoruhodný program ze sólových děl Albenize a Ligetiho a dvou koncertů – cembalového Bohuslava Martinů a na závěr 2. klavírního Dimitrije Šostakoviče.

Vedle zmíněných akcí se v rámci SNHP 2012 již tradičně konal koncert Studia soudobé hudby JAMU a přidružené akce na Skleněné louce. Součástí aktivit všech zahraničních účinkujících byly jako tradičně workshopy pro studenty HF JAMU.

Festival opět prokázal důležitost konfrontace našich a zahraničních interpretů i skladatelů v oblasti soudobé hudby. Na rozdíl od historické hudby, kdy vše lze najít v mnoha interpretačních přístupech na internetu, v soudobé hudbě, zejména té opravdu nejnovější, je možné dohledat a poslechnout si jen minimum skladeb. Proto je osobní kontakt se špičkovými hudebníky zaměřujícími se na tuto oblast tak důležitý – pro naše studenty pak zejména.

Ivo Medek

Mezinárodní mistrovské interpretační kurzy 2012

Loňský 45. ročník Mezinárodních mistrovských interpretačních kurzů, které každoročně v prázdninovém termínu pořádá HF JAMU, byl tentokrát vypsán pro obory flétna, hoboj, klarinet, housle, klavír a zpěv. Vzdor všeobecně se horšící ekonomické situaci, byla účast na kurzech již tradičně dobrá, do Brna přijelo celkem 75 účastníků. Kromě studentů z České republiky a Slovenska jsme přivítali i účastníky z Německa, Japonska, Ruska, Ukrajiny, USA a Mexika. Během kurzů se vybraní jednotlivci představili kolegům a hudbymilovné veřejnosti na deseti koncertech, na kterých prezentovali výsledky své intenzivní práce. Vedení kurzů bedlivě sledovalo jak úroveň uměleckých výstupů účastníků, tak jejich reakce na kvalitu výuky. Odezva studentů na přístup k výuce ze strany pedagogů byla více než pozitivní, za což patří dík celému pedagogickému sboru.

Letošní, 46. ročník Mezinárodních mistrovských interpretačních kurzů, proběhne ve dnech 3.–13. července a je vypsán pro obory flétna, hoboj, housle, kontrabas, klavír a zpěv.

Věřme, že v letošním roce si naše kurzy, které si po dobu své existence vybudovaly stálou pozici v nabídce mistrovských kurzů, udrží přízeň veřejnosti i nadále.

Václav Kunt, ředitel MIK

Občasník ANO!

Po dobu jedenácti let, kdy mi byla svěřena funkce prorektora naší alma mater, jsem vykonával – dá-li se to tak říct – i funkci redaktora Občasníku JAMU, u jehož zrodu v roce 1998 stáli Václav Cejpek (tehdy děkan Divadelní fakulty) a rektor Alois Hajda. Ten jako zkušený režisér viděl do duší pedagogů a posluchačů školy, na které kdysi sám studoval; věděl, že nic příliš pravidelného zde neradno slibovat, a dal tomu název.

Ještě než jsem opustil úřad, začaly se množit diskuse, zda Občasník JAMU není relikv doby papírové, když máme k ruce stránky webové. Ačkoli redakční práce byla dobrovolným přívažkem a leckdy obtěžovala, byl jsem přesvědčen o její užitečnosti a občas mně přinášela jistý druh uspokojení. Některá čísla se vyvedla víc a jiná míň, někdy jich vyšlo za rok víc a někdy míň. Občasník.

Naštěstí jsem na to nebyl sám. Administrativě pomáhaly sekretářky studijního oddělení rektorátu (především Jana Hálová), pokud jde o tipování i dolování příspěvků a odbornou korekturu Jindřiška Bártová. Poděkování si zaslouží i vedoucí Edičního střediska Zdeňka Stejskalová, která se periodika posléze ujala.

Potěšilo mne, že vedení školy se rozhodlo po krátkém zimmím spánku Občasník znovu – a v regulérnějších podmínkách – probudit k životu. Proč? Jsem přesvědčen, že na vysoké umělecké škole nemá tištěný časopis chybět. Nejen proto, že přináší spoustu užitečných informací, ale hlavně proto, že na rozdíl od jiných zdrojů (webových aktualit nebo výročních zpráv) promlouvá mnoha publicistickými žánry (rozhovor, medailon, reportáž, fejeton, glosa, anketa aj.) a že vedle ostřílených matadorů zde mohou poprvé vidět svůj článek černý na bílém mnozí studenti. A je to viditelný průsečík obou fakult.

Občasník má šanci (ne-li povinnost) chránit nás před zpotvořenou češtinou, která se jako virus čile *implementuje* do *zmasifikovaného* vysokoškolského prostředí. Ponechejme úřední zprávy a hlášení úředním tabulkám a tiskopisům a vedme na stránkách Občasníku lidsky srozumitelný dialog.

JAMU jako JAM SESSION – to by byla radost; být občasná!

Miroslav Plešák

Mezinárodní soutěž Leoše Janáčka a letopočet 2012

V Brně se v týdnu od 14. do 22. září 2012 konal osmnáctý ročník Mezinárodní soutěže Leoše Janáčka, tentokrát v oborech klavír a varhany. Akce, která začínala jako spíše regionální záležitost se sporadickou účastí soutěžících z nedalekých zemí, se během let rozrostla v reprezentativní soutěžní klání mezinárodního dosahu, což dokázala i účast: do varhanní soutěže se přihlásilo 38 soutěžících a do klavírního oboru 34 soutěžících, v obou případech z ČR a jedenácti dalších zemí. Ostatně – vzrůstu prestiže této soutěže, kterou pořádá Hudební fakulta JAMU ve spolupráci s Nadací Leoše Janáčka a za finanční podpory Magistrátu města Brna, Jihomoravského kraje a Českého hudebního fondu, odpovídá i výše vypsání cen a celkový rozpočet dosahující milionu Kč.

Soutěž je tříkolová, přičemž do druhého kola pokračovalo deset varhaníků a jedenáct pianistů a do kola třetího postoupili z každého oboru čtyři soutěžící. Mezi varhaníky jednoznačně vedoucí Poláci, už jen početní převahou: do soutěže jich nastoupilo šest a do třetího kola postoupili dva z nich: *Michal Kocot*, jehož projev vtáhl posluchače bezprostřední muzikalností

snoubící se s přesvědčivou logikou výstavby Fantazie č. 2 J. Alaina a Reubkeho Sonáty c moll, získal první cenu, a *Agnieszka Tarnawska* díky svému barevně působivému a dobře vystavěnému provedení Franckovy Prière a téže Reubkeho Sonáty c moll, 94. žalm, cenu druhou. Třetí cenu si pak odnesly obě zbývající účastnice závěrečného kola soutěže *Ka Young Lee* (Jižní Korea) a *Karolina Juodelitė* (Litva), z nichž Korejka zaujala působivou barevnou paletou zejména v Aubertinově Passacaglii ze Sonáty č. 1 a soutěžící z Litvy plasticitou provedení skladeb Duruflého a Reubkeho.

Třetí kolo varhanní soutěže se konalo 21. září v brněnském Besedním domě, kde se o den později shromáždilo početné publikum (všechna soutěžní kola byla veřejná) také ke sledování výkonů finalistů klavírního oboru. Ti si vybrali každý jinou skladbu, takže jsme slyšeli reprezentativní výběr klavírních koncertů Schumanna, Liszta, Chopina a Čajkovského, v nichž spoluúčinkovala Filharmonie Brno řízená Janem Zbavitelem.

Ruska *Valentina Nemkova* předvedla v Chopinově koncertu č. 1 e moll brilantní pasáže, obtížněji však zápolila s orchestrálním zvukem a nakonec si odnesla čestné

uznání. To teprve devatenáctiletý *Marek Kozák* z ostravské konzervatoře měl naopak náležitou lisztovskou razanci a za svůj perspektivní projev získal 3. cenu. Šťastný den měl *Victor Cayres* z Brazílie, který se původně nedostal do finále, protože však finalista Pavel Zemen onemocněl a ze soutěže odstoupil, porota na základě bodových výsledků 1. a 2. kola odhlasovala Cayresovu účast. Ve Schumannově koncertu a moll překvapil poměrně značnými agogickými změnami, jeho projev byl však natolik suverénní a v nejlepším slova smyslu strhující, že získal 2. místo.

První cenu přičkla porota *Janu Šimandlovi*, posluchači HF JAMU v Brně, který si vybral pro své soutěžní vystoupení Čajkovského koncert b moll. Předvedl v něm obdivuhodnou škálu úhových, barevných a dynamických nuancí a suverénní nadhled nad výstavbou celku díla. Připomeňme, že letos v květnu zvítězil také v soutěži Amici della musica v italském Udine: jde určitě o pianistu, do něhož lze vkládat velké naděje.

Soutěž Leoše Janáčka v Brně uzavřela předsedkyně mezinárodní poroty *Alicja Paleta-Bugaj* improvizovaným projevem, v němž ocenila kvality účinkujících i organizací soutěže a poděkovala za hluboké zážitky, jež v každém ze zúčastněných zanechal janáčkovský génus loci.

Jindřiška Bártová

Mezinárodní soutěž Leoše Janáčka v Brně, 16.–22. září 2013

Hudební fakulta Janáčkovy akademie múzických umění v Brně (HF JAMU) ve spolupráci s Nadací Leoše Janáčka pořádá **19. ročník Mezinárodní soutěže Leoše Janáčka v Brně**, v oborech **kontrabas** a **violoncello**, pod záštitou ministryně kultury Mgr. Aleny Hanákové, hejtmana Jihomoravského kraje JUDr. Michala Haška a primátora statutárního města Brna Bc. Romana Onderky, MBA.

Termín konání soutěže: **16.–22. 9. 2013**

Termín pro obor violoncello: **16.–21. 9. 2013**

Termín pro obor kontrabas: **17.–22. 9. 2013**

Tříkolová soutěž je určena pro hráče na kontrabas nebo violoncello, kteří v den zahájení soutěže nedosáhnou 35 let. Soutěžní vystoupení jsou volně přístupná veřejnosti.

Ceny:
1. cena: 100.000 Kč
2. cena: 70.000 Kč
3. cena: 40.000 Kč

Finanční ceny jsou vyhlášeny pro každý obor zvlášť. Poroty mohou také udělit zvláštní ceny za nejlepší interpretaci vybraných skladeb.

Prezident soutěže: **prof. MgA. Jindřich Petráš, děkan HF JAMU**

Uzávěrka přihlášek a termín zaplacení správního poplatku je **31. 5. 2013**.

Přihlášku je nutno vyplnit **elektronicky**:

pro obor **kontrabas** na adrese: <http://forms.jamu.cz/hf/prihlaska-kontrabas-2013>

pro obor **violoncello** na adrese: <http://forms.jamu.cz/hf/prihlaska-violoncello-2013>

Soutěž se uskutečňuje za finanční podpory:

Statutárního města Brna, Jihomoravského kraje, Nadace Leoše Janáčka, Ministerstva kultury ČR, Nadace Českého hudebního fondu, Nadace Život umělce, Nadace Bohuslava Martinů, Nadačního fondu A. Dvořáka pro mladé interprety

Partneři soutěže: Filharmonie Brno, Ochranný svaz autorský, Česká společnost kontrabasistů

Podrobné informace o soutěži: <http://hf.jamu.cz/mezinarodni-soutez-leose-janacka/>

Porota pro obor kontrabas:

Matthew McDonald
(Austrálie/Německo) – předseda

Irena Olkiewicz (Polsko)

Gunārs Upatnieks (Lotyšsko/Německo)

Song Yi (Čína)

Miloslav Gajdoš (ČR)

Jiří Hudec (ČR)

Miloslav Jelínek (ČR)

Porota pro obor violoncello:

Maria Kliegel (Německo)
– předsedkyně

Alexander Hülshoff (Německo)

László Mezö (Maďarsko)

Miroslav Petráš (ČR)

Miroslav Zicha (ČR)

3 otázky 3 osobnostiam

Katedry kompozície, dirigovania a opernej réžie

Jedinečnosť Katedry kompozície, dirigovania a opernej réžie tkvie i v tom, že spája v sebe mnohé názorové prúdy, ktoré ale dokáže synergicky využiť ku prospechu a ďalšiemu dynamickému rozvoju katedry. Preto sme sa rozhodli položiť 3 otázky trom osobnostiam, ktoré pôsobia na KKDR. **Absolvent JAMU, dirigent MgA. Tomáš Hanus** je jedným z najžiadanejších českých dirigentov, **doc. Josef Pančík**, laureát Ceny Bedřicha Smetany, patriaci do svetovej zbormajsterskej špičky, **doc. Daniel Matej**, najnovší člen KKDR, významný slovenský hudobný teoretik, skladateľ a organizátor. Prečítajte odpovede týchto osobností na nasledujúce otázky:

- 1. Permanentne prebieha diskusia o obsahu a výpovednej hodnote súčasného umenia. Aká je, podľa Vášho názoru, cesta k vyššej akceptácii dnešného umenia publikom? Akým spôsobom môže akademická obec (JAMU) prispieť k tejto téme?**
- 2. Čo v oblasti kultúry Vás v poslednom roku zaujalo – urobilo Vám radosť?**
- 3. Čo by ste odkázali talentovanému študentovi, ktorý chce zaujať a presadiť sa?**

doc. Josef Pančík

1. Pominu-li otázku kvality a srozumiteľnosti soudobého umění, pak jedním z konečných problémů je také dramaturgie. Nemám na mysli dramaturgii souborů, které se věnují provádění soudobé hudby a jejichž okruh posluchačů je většinou velmi úzký, ale dramaturgii zavedených uměleckých institucí – filharmonii, divadel atd.

Dramaturgie by měla velmi pečlivě vážit dávkování soudobých titulů, výchova publika k vnímání soudobého umění je velmi citlivá a při „předávkování“ snadno vyvolá negativní odezvu. Vychází ze zkušeností instituce, ve které působím (ND Brno). Sled několika málo známých titulů vyvolává u konzervativního publika, které bohužel je hlavním konzumentem např. operního umění, ztrátu zájmu, někdy až znechucení (a to se jedná o díla 20. století, ne o současná). Bez publika to ovšem všechno ztrácí smysl, nehledě na ekonomické zřetele, které vedou někdy k podbízení se a ke ztrátě uměleckých hodnot. Ale současné umění se prezentovat musí, je to nesmírně složitý problém, který bohužel nikdy nekončí.

2. Provedení Janáčkovy opery Věc Makropulos operním souborem z Norimberku na mezinárodním Janáčkovském festivalu Brno 2012. Dirigent Jakub Hruša, se kterým jsem spolupracoval při koncertním provedení Beethovenova Fidelia na PJ 2012. A v posledních dnech televizní záznam opery B. Brittena Sen noci svatojánské operním domem v Barceloně.

3. Především dokonalé zvládnutí své profese a hlavně – hodně štěstí při jejím uplatnění, protože to dnes není nic lehkého a samozřejmého.

MgA. Tomáš Hanus

1. Ze strany umělců je to vedle kvality jednoznačně autenticita, vnitřní pravdivost. Ovšem bez toho, aby to mohli někde ukázat, se o nich nikdo nedozví. Takže je potřeba, aby existovali ředitelé, intendanti, šéfové, kteří umění rozumějí, mladé talenty umějí (a chtějí) rozpoznat a jejichž hlavní snahou není pouze

boj o udržení své funkce. A pokud vysoké školy přispějí k utváření přesvědčivých, celistvých osobností, pak splnily svoji úlohu.

2. Je toho více, ale uvedu například návrat Jiřího Bělohávkova do České filharmonie.

3. Jako malý kluk jsem si v Janáčkově muzeu přečetl skladatelova vlastní slova: *Z vlastního nitra růst, přesvědčení se nezříkat, neplahočit se za uznáním, ale vždy svou hřívnou přispívat, aby vzkvétalo to pole, jež mu souzeno.*

doc. Daniel Matej

1. Ako prvú vec by som zdôraznil, že súčasné umenie má – tak ako vždy tzv. „vysoké umenie“ malo – istý punc exkluzívnosti, vyžaduje si teda pripraveného poslucháča. V minulosti bola hlavným objednávateľom aj odberateľom umenia šľachta, teda spoločenská, kultúrna (a vo väčšine prípadov aj intelektuálna) elita. Táto elita v minulosti ovládala celú spoločnosť. Problémom je, že dnešná intelektuálna a kultúrna elita (umelci, filozofi, vedci...) už v podstate žiadnu moc ani väčší vplyv na spoločnosť nemá, ba je takpovediac na jej okraji... Spoločnosť ovládajú ekonómovia a politici, ktorí už ale dávno nedisponujú tou vnútornou výbavou, akou v minulosti disponovala šľachta. Čiže to je jeden problém týkajúci sa súčasného umenia v spoločnosti: Je náročné a vyžaduje si iný stupeň pripravenosti, vzdelanie, sústredenie a otvorenosť „novému a neošúchanému“. A nie je určené na zábavu ani oddych..., nemá masový charakter...

To však neznamená, že vnímať súčasné umenie bežný človek nebude nikdy schopný. Ani to neodpovedá na otázku, prečo ani väčšina hudobníkov súčasnej hudby nemá rada (iba ak by sme pripustili, že väčšina hudobníckej sociéty do kultúrno-spoločenskej a intelektuálnej elity nepatrí, že sú to „len muzikanti“...).

Ja osobne si myslím, že pripravenosti a otvorenosti prijímať náročné a nové veci by sa mal človek naučiť v škole a v domácom prostredí (teda hlavne cez rodičov). A keďže dnešná spoločnosť je taká aká je, očakávať splnenie tejto funkcie od rodičov je trochu príliš idealistické a naivné. Ak by však (aspoň) hudobné školstvo fungovalo tak ako by malo, som presvedčený, že aj hudobníci by mali radi súčasnej hudby a disponovali by oveľa kvalitnejším úsudkom akým disponujú... A analogicky, ak by sa v rámci hudobnej výchovy na základných školách postupovalo tak, ako by sa malo, aj väčšina spoločnosti by bola oveľa lepšie pripravená na „nové a neošúchané veci“ a bola by teda oveľa väčšia šanca, že nová hudba by mala aj oveľa väčšie publikum. Uvedomujem si, že to vyzerá príliš idealisticky a že mnohí „skúsení hudobníci pedagógovia“ sa nad týmito mojimi myšlienkami (trochu trpká a možno aj trochu cynicky) pousmejú... Existuje však mnoho príkladov z praxe, že cesta, ktorú som v idealistickej podobe načrtol je naozaj možná.

Jedným z nich je napríklad vzdelávací projekt VENI ACADEMY, ktorým sme v roku 2010 začali suplovať takmer absolútnu absenciu výuky interpretácie súčasnej hudby na konzervatóriách a hudobných akadémiách u nás. Program je jednoduchý: najprv urobíme s kolegami niekoľko seminárov a hudobných dielní, po nich sa so študentmi rozprávame a tým, ktorých to zaujme ponúkame účasť na ďalších seminároch, na ktorých s nimi študujeme partitúry, ktoré sú dodnes v prostredí (nie len) hudobníckej sociéty vnímané ako krajný radikalizmus.

pokračování na str. 11

Profesor Václav Cejpek jubilem

Profesor Václav Cejpek (narozen 21. 3. 1953) patří k významným personám polistopadové JAMU. Na brněnskou uměleckou akademii jako pedagog vstoupil v roce 1990 a od té doby zde vykonal skutečně mnoho pozoruhodné práce. Ostatně za vše mluví fakt, že mezi lety 1996–2002 hned dvakrát za sebou úspěšně působil jako děkan Divadelní fakulty, letopočty 2003–2010 zase vymezují jeho dvojnásobné funkční období coby rektora JAMU, kde nyní působí ve funkci prorektora pro studentskou, pedagogickou a uměleckou činnost. Ale profesor Cejpek se neosvědčil jenom jako v dobrém slova smyslu populární a znovu volený muž v čele vzpomínané fakulty i celé vysoké školy, je také oblíbeným pedagogem a respektovaným kolegou. Pro své zkušenosti z oblasti televizní i divadelní dramaturgie, rozsáhlé znalosti germanisty a historika dějin světového divadla se stal uznávaným odborníkem. Tuto erudici zúročil stejně jako neobyčejný lidský nadhled a porozumění právě jako vysokoškolský kantor.

A profesní dráha profesora Václava Cejpkova je skutečně respektuhodná stejně jako obdivuhodná. Brněnský rodák absolvoval zdejší divadelní vědu a germanistiku na Filozofické fakultě MU (1972–1977). V letech 1979–1987 pracoval jako dramaturg Československé televize v Ostravě a Brně a málokdo dnes již ví, že byl tvůrcem a dramaturgem tak oblíbených televizních pořadů jakými byly *Divadélko pod věží* a *Manéž Bolka Polívky*. Posléze ho však přitáhlo na svoji stranu profesionální divadlo. Velmi významnou kapitolu tvoří roky 1987–2003, kdy působil jako dramaturg Mahenovy činohry Národního divadla v Brně. Překládá dramatické texty z němčiny, je autorem divadelních dramaturgií, dramatických textů (např. *Betlém*, *Městské divadlo Brno 2009* – společně se Z. Srbou a J. Šotkovským) a mnoha textových úprav.

Významná je jeho publikační činnost. Je autorem publikací a studií z oblasti historie divadla (*Současná německá dramatika*, Brno 1986; *Beziehungen und Zusammenhänge – Deutsches Theater in Brünn in den Jahren 1918–1933*, in *Maske und Kothurn*, Wien 2002 aj.) i současné divadelní problematiky (*Černý anděl. Pokus o interpretaci dramatické tvorby Thomase Bernharda*, Brno 1994; *Künstler als Versager*, Brno 2004; *Co zbylo z Ibsena?*, Praha 2006 aj.).

Překládá také významné německé dramatiky. Patří mezi ně např. Peter Handke: *Hodina, kdy jsme o sobě navzájem nevěděli*, Brno 2001; Gotthold Ephraim Lessing: *Emilia Galotti*, Brno 2004 (text překladu otištěn v programu k inscenaci Národního divadla Brno); Felix Mitterer: *V jámě lvové*, Brno 2006 (text otištěn v programu k inscenaci Městského divadla Brno)... Není bez zajímavosti, že tento Cejpkův překlad se dočkal na tuzemské půdě hned tří divadelních provedení. Mezi jeho poslední překladatelské práce patří dramaturgie románu Umberta Eca *Jméno růže* německého autora Clause J. Frankla, uvedená v Městském divadle Brno v režii Petra Kravce (premiéra 19. 2. 2011, text otištěn v programu k inscenaci). A také nedávno v české premiéře uvedený text Theresie Walser nazvaný *Zítřka* v Kataru, který přeložil ve spolupráci s Monikou Kučerovou (Divadelní studio Marta, JAMU Brno, premiéra 28. 10. 2012 v režii Petra Štindla).

— Profesor Václav Cejpek na oslavě svého jubilea —

Účastní se mezinárodních aktivit, a to především v německojazyčné oblasti – byl např. členem poroty na prestižním festivalu všech německojazyčných divadelních škol Schauspielfestfen v Curychu r. 2009, účastnil se mezinárodních konferencí v Salcburku, Berlíně, Paříži, Helsinkách aj.

Už bezmála dvě desetiletí let kultivuje na Divadelní fakultě JAMU řady mladých profesionálních divadelníků. Od roku 1994 vede ateliér divadelní dramaturgie a režie, kromě toho přednáší dějiny světového divadla. V letech 1990–1993 byl postupně předsedou Akademické rady JAMU, pak Akademického senátu JAMU a současně Akademického senátu Divadelní fakulty. V České konferenci rektorů zastával post místopředsedy pro oblast vzdělávání.

Profesuru Václav Cejpek obhájil roku 2000. Jeho stávající přednášková činnost zahrnuje mj. čtyřsemestrální cyklus přednášek *Dějiny světového divadla* (spolu s MgA. Pavlem Trtílkem, Ph.D., a MgA. Janem Šotkovským, Ph.D.), dále šestisemestrální *Teorii dramatu* pro studenty bakalářského programu a dvousemestrální přednášku *Teorie divadla* pro magisterské studenty (spolu s prof. PhDr. Miroslavem Plešákem). Přednášel také o divadle v Německu a Rakousku na konci 20. století nebo o dramatické tvorbě Heinera Müllera.

Profesor Cejpek navrch působí v tuzemských společnostech a organizacích:

- Umělecká rada Akademie múzických umění Praha
- Rada Národního divadla (předseda)
- Umělecká rada Mahenovy činohry Národního divadla Brno

Je to vždy patálie zachytit v pouhém profesním výčtu nesčetných aktivit člověka skutečně živého. Velký velký muž Václav Cejpek je totiž nejen mimořádným profesionálem, ale také osobou se smyslem pro jedinečný humor a zároveň jedincem, který se vyznačuje názorovou konzistencí, přesností a stálostí. Václav Cejpek má neobyčejně kultivovaný pohled na okolní svět a v této své optice a spolu se jmenovanými charakterovými vlastnostmi dokáže prostředí kolem sebe nenuceně kultivovat a nenásilně pěstit, a tak vlastně i obdarovávat.

Luboš Mareček

Výtečný profesionál i přítel se smyslem pro fair play

U příležitosti kulatého životního výročí profesora Václava Cejпка jsme oslovili několik jeho blízkých bývalých či stávajících kolegů z akademie. Ptali jsme se jich, jak vidí osobu jubilanta v jeho přínosu škole i oboru, který tady vyučuje. Zajímalo nás také, čím pro ně oslavenec je ovšem nejen jako profesionál, ale i jako člověk.

Profesor Alois Hajda, emeritní rektor

K osobě pana profesora mohu říci jen samé dobré věci. Je to vynikající pedagog, byl znamenitý děkan divadelní fakulty. Spolupracovali jsme, když já jsem byl rektorem. Pak se stal ten šťastný krok a on se stal také rektorem JAMU. Všechny funkce jsou však nebezpečné pokud na ně narazí nepřipravený člověk. Václav Cejpek dle mého soudu je tak silná lidská osobnost, že ho žádná funkce nemůže ohrozit. Používá také jedinečnou zbraň a to je humor.

Profesorka Nika Brettschneiderová

Pan profesor Cejpek do vši vážnosti vnáší jedinečný humor a lehkost. O vážných věcech se pak lehčeji mluví a logicky se i líp řeší. A to je fajn.

Profesor Petr Oslzlý

Profesor Cejpek je nesporně dobrý pedagog. Za nás všechny ostatní uvádí studenty do historie světového divadla, za což jsme mu všichni vděční. Ve svém oboru dramaturgie koncepčně rozvíjí programy pro evaluace. Pro divadelní fakultu i celou JAMU je důležitý pro své koncepční a organizační schopnosti. Je pro něj typická rozvaha. Má ale nejen hloubkový vhled do oboru, jímž se zabývá, ale také vyniká uvážlivým jednáním a spolehlivostí.

Profesorka Silva Macková

Když byl profesor Cejpek děkanem, udělal mne proděkankou. Posléze jsem se stala docentkou a profesorkou. Říkám to proto, že nebýt jeho nevím, jak dál by se vyvíjel můj profesní život na škole. Za to jsem mu osobně vděčná. Dodával mi vždy odvalu a podporoval náš obor, což bylo skutečně důležité. Nu a každý myslím má rád jeho humor.

Profesor Miroslav Plešák

Znám se s Václavem Cejpkem více než čtvrt století. Absolvoval divadelní vědu jako já. Známe se ovšem ze spolupráce v Mahenově činohře a na škole. Moc si ho vážím jako člověka úžasně erudovaného ve svém oboru, ale neméně jako kamaráda

— Jubilant přebírá z rukou profesora Plešáka Cenu za fair play —

a člověka velmi poctivého, férového a spravedlivého. Proto jsem mu také na oslavě jeho narozenin daroval osobní pohár Cenu za fair play.

Profesor Bořivoj Srba

Nesmírně si vážím jeho konstitutivních i konstruktivních vlastností. Navíc mne ze školy nevyhodil, ačkoliv jsem ho neustále zlobil dotěrnými otázkami, požadavky či přímo kritikami. Je to člověk podle mého soudu nesmírně tolerantní, vzácně pevný v názorech. Když ho člověk potká, tak je to vždy v jemu vlastním nasazení. Nikdy se nezmýlil a nikdy nikoho nepodrazil.

Profesor Josef Kovalčuk

Vždycky jsem ho měl za mladšího kolegu. Zaskočilo mne, že už taky patří do klubu šedesátníků. Trošku jsem zaplakal, že ten čas tak rychle utíká. Byl vždy mým blízkým spolupracovníkem. Nejdříve mým proděkanem a posléze mne střídal v děkanské funkci. Je to spolehlivý kolega, naladěný vždy na stejnou vlnu. Jsme sice každý jiného divadelního ražení. On tíhnu k divadlům velkým, já k těm menším. Vždy jsem si ale vážil jeho kvalit, názorů i rozhledu. Pro školu byl také nesmírně cenný, že se ujal toho nevděčného úkolu přednášet Dějiny světového divadla, což málokdo na jiné škole dělá.

Docent Zbyněk Srba

Václav Cejpek je člověk, jehož dlouholetého přátelství si nesmírně vážím. Patří v tomto smyslu mezi moje nejmilejší přátele. Co se týká jeho profesionálních kvalit, je to vynikající dramaturg. Bylo mi ctí s ním spolupracovat v činohře Národního divadla v Brně. Byl jedním z těch, kteří mne v roce 1993 vyzývali, abych se o školu ucházel a já o rok později na akademii po konkurzu vstoupil. Byl mi vzácným děkanem i rektorem. Je výsostný profesionál, člověk moudrý, tolerantní, vzdělaný a velkorysý. To vždy oceňovali studenti i pedagogové. Můžete se s ním poradit o spoustě věcí důležitých pro práci i pro život.

Kvestorka Lenka Valová

Václav Cejpek je zcela výjimečná osoba, i když to možná zní formálně. Je to mimořádný muž pro svoji nezměrnou lidskost a nezměrný cit, s nímž i nejsložitější situace řeší s klidem, přehledem a grácií. Pro JAMU skutečně dle mého soudu znamená hrozně moc. A jak ho vidím jako člověka. Mám tu čest, že je to můj kamarád, to myslím jako odpověď zcela stačí.

Profesorka Alena Veselá

V profesoru Cejpkovi vidím především vynikajícího odborníka, který má velký přehled a hluboké znalosti odborné a je mimořádně jazykově vybavený. Osobně je to nesmírně příjemný kolega. Byla jsem moc ráda, že do funkce rektora nastoupil po profesoru Hajdovi. Pro školu to byl velký zisk a to neříkám pouze já sama. Byl totiž členem vedení České konference rektorů a tam byl hodnocený jako nejlepší člen tohoto předsednictví. Je to člověk vzácný a hlavně ryzí.

Profesor Ivo Medek

Kdybych se pokoušel vypočítávat pozitivní Václavovy stránky profesní i lidské, asi bych jen opakoval, co v této anketě zazní mnohokrát. Jako jakýsi důkaz toho, že to vše je pravda, mi tane na mysli jedna věta z mého volebního proslovu před senátem, kdy jsem řekl, že kdyby prof. Cejpek mohl rektorovat po další – tedy třetí – období, sám bych zcela jistě nekandidoval. A velmi si cením, že byl pak ochoten pokračovat jako prorektor a nedovedu si bez něj představit naši současnou „partu“ ve vedení JAMU. Dobrý člověk ještě žije...

Ptal se Luboš Mareček

Evropský týden na HF JAMU s projektem EUR-Text: Back to the future!

V týdnu od 11. do 17. února 2013 pořádala Hudební fakulta JAMU mezinárodní setkání studentů, pedagogů a koordinátorů čtyř evropských institucí v rámci projektu EUR-Text: Back to the future. Na HF JAMU se v tomto týdnu sjeli zástupci ze Strzemińskiego akademie výtvarných umění v Lodži (Polsko), Soundscapes (Malta) a Abbaye aux Dames de Saintes (Francie), která je koordinátorem celého dvouletého projektu.

Cílem projektu EUR-Text: Back to the future! (*Zpět do budoucnosti!*) je najít možnosti, jak se dnešní studenti hudby a výtvarných umění mohou inspirovat myšlenkami, uměním a životem období klasicismu, jak je mohou využít pro svou budoucí uměleckou tvorbu a sdělit je veřejnosti. V únoru se v Brně sjeli čtyři mladí skladatelé čtyř různých národností, na dvacet hudebníků čtrnácti světových národností (členů Jeune Orchestre Atlantique, zřizovaným francouzskou Abbaye aux Dames) a 10 polských studentů výtvarného umění. Do většiny aktivit byla aktivně zapojena i řada studentů HF JAMU.

Kromě výtvarných workshopů studentů z Lodže, rezidence mladých skladatelů, kurzů klasicistní komorní hry na dobové nástroje pod vedením pedagogů z Abbaye aux Dames, seminářů, mistrovských kurzů a diskusí, uspořádala HF JAMU společně s partnery ve dnech 15.–17. února tři veřejné koncerty a vernisáž dvou výstav.

V pátek 15. února se v Besedním domě uskutečnil orchestrální koncert Jeune Orchestre Atlantique, který dirigovala francouzská houslistka Stéphanie Marie Degand. První část koncertu

— Dirigentka a houslistka Stéphanie-Marie Degand se studenty HF JAMU a Jeune Orchestre Atlantique při koncertě v Besedním domě 15. února 2013

Janáčkovy skladby a JAMU v Texasu

Ve dnech 4.–9. února 2013 se uskutečnil společný česko-americký umělecký a vědecký projekt na University of North Texas v Dentonu (UNT) s názvem „Leoš Janáček, life, work and contribution“. Celý počin byl koncipován jako festival Janáčkových skladeb a skladeb současných českých skladatelů spojený s muzikologickou konferencí.

Projekt bezprostředně navázal na týdenní pobyt studentů a pedagogů z UNT na Hudební fakultě JAMU v Brně koncem listopadu minulého roku, jehož uměleckým výstupem byl koncert věnovaný výhradně Janáčkovým skladbám včetně světové

byla raně klasicistní až barokní – program byl složen z děl J. S. Bacha a jeho synů. Druhá část, na níž zazněla díla F. Kramáře a J. K. Vaňhala, byla již čistě klasicistní. Sólo na kladívkový klavír ve druhé zmíněné skladbě bravurně zahrála Ilona Růčková, absolventka HF JAMU, která se při svém doktorandském studiu zabývala dílem J. A. Štěpána i z teoretického pohledu a v Edičním středisku JAMU vydala kritickou edici jeho koncertu pro kladívkový klavír.

V sobotu 16. února se brněnskému publiku ve zcela zaplněném koncertním sále HF JAMU představily komorní soubory pedagogů staré hudby z francouzské Abbaye aux Dames (mnozí z nich jsou členy prestižního Orchestre des Champs-Élysées) a z HF JAMU – prof. Barbara Maria Willi, (cembalo) a Petra Matějová (kladívkový klavír). Po koncertě následovala velice přínosná diskuse hudebníků a výtvarníků s publikem, moderovaná doktorandem HF JAMU Janem Čižmářem, na níž se kromě tématu hudebního a výtvarného klasicismu hovořilo také o smyslu celého projektu EUR-Text i jeho přínosu pro zapojené studenty.

Posledním a nejnabitějším dnem byla neděle 17. února, kdy do Brna přijeli významní představitelé všech čtyř institucí, aby byli svědky koncertu klasicistních komorních souborů HF JAMU a Jeune Orchestre Atlantique a současně, aby zahájili výstavu *Classical Impressions*, která zdobila chodby HF JAMU až do poloviny března 2013. Výstavu tvořily obrazy studentů z Lodže, kteří se inspirovali velkými díly klasicistních malířů, a na základě rozsáhlého výzkumu je reinterpretovali z pohledu současného mladého člověka a zasadili do dnešní doby. Výstava byla doprovázena díly, která vznikla během tohoto únorového týdne, kdy se studenti nechali volně inspirovat veškerým hudebně-výtvarným děním na HF JAMU. Z toho vzešla díla různého charakteru – od instalací, plastik, přes komiks, knihy, fotografie, až ke klasickým kresbám či malbám. Obě výstavy bude možné vidět od dubna také v Lodži, kde bude projekt EUR-Text pokračovat „současnou“ módní přehlídkou, inspirovanou klasicistními kostýmy.

V únoru 2014 bude HF JAMU pořádat další část projektu EUR-Text. Jedním z hlavních programů bude koncert komorních souborů Jeune Orchestre Atlantique, na němž zazní vedle sebe čtyři nově vzniklé skladby mladých skladatelů a původní skladby klasicistní, které sloužily mladým skladatelům jako zdroj inspirace. Za HF JAMU je do aktivity skladatelů zapojen doktorand Petr Pařízek.

Projekt EUR-Text je podporován programem EU Kultura a švýcarskou nadací Art Mentor Foundation Lucerne.

Alžběta Lupíšková

premiéry instrumentované verze Zapisníku zmizelého (autoři prof. Miloš Štědroň a Miloš Štědroň junior).

Podobnou, ale mnohem širší náplň měl průběh festivalu v Texasu, kde zazněla Janáčkova stěžejní díla na několika koncertech. V odlišném, ale přesto ve smělém a inspirativním pojetí jsme mohli v podání Symfonického orchestru UNT slyšet např. Janáčkovu Sinfoniettu (výzva pro české studentské orchestry!). Na komorních koncertech zazněl stejně jako v Brně 1. smyčcový kvartet v podání studentů UNT a Concertino ve vynikajícím podání klavíristy Jiřího Levíčka (absolvent HF JAMU a nynější doktorand na UNT).

Se skvělým úspěchem se setkalo prvé uvedení anglického znění miniopery *Věc Cage aneb Analýz avantgardy* dokořán z tvůrčí dílny Medek – Piños – Štědroň (překlad Pavel Drábek).

Na dalších dvou koncertech zazněly skladby Dvořáka, Janáčka, Martinů a současných českých skladatelů – Ivo Medka a Miloše Štědróně – v podání ansámblu Isha trio (Sára Žalčíková – klavír, Lucie Rozsnyó – soprán a Kristina Vaculová – flétna). Sólově pak Sára Žalčíková interpretovala Janáčkův klavírní cyklus „Po zarostlém chodníčku“. Zajímavá a novátorsky smělá byla rovněž prezentace českých skladatelů Víta Zouhara, Ivo Medka a Miloše Orsona Štědróně během setkání se studenty UNT v oboru kompozice: všichni tři skladatelé naznačili svou vlastní cestu kompozičního uvažování včetně přesahů do různých hudebních žánrů.

Festival vrcholil muzikologickou konferencí, které se zúčastnili významné osobnosti a specialisté na Janáčka (za všechny nutno jmenovat Dr. Michaela Beckermana nebo prof. Mikuláše Beka), a závěrečným koncertem ve Winspear Performance Hall. V jeho první části zazněla Janáčková sborová tvorba v podání UNT University Singers, druhá část patřila americké premiéře instrumentované verze Janáčkovy Zápisníku zmizelého, která byla nejen hudební, ale i organizační dramatickou tečkou: za náhle onemocnělého Jonathana Yarringtona, který zpíval v Brně vynikajícím způsobem, skvěle „zaskočil“ v roli Janíka absolvent HF JAMU Marek Olbrzymek. Do Texasu přicestoval den před provedením a na jednu zkoušku sladil provedení svého náročného partu nejen s orchestrem (studenti UNT pod taktovkou doc. Víta Spilky), ale i s komplikovanou jevištní akcí, kterou

— Isha trio na festivalu „Leoš Janáček, life, work and contribution“ v Texasu

Symposium: Umění | Hudba | Management

Hudební fakulta Janáčkovy akademie múzických umění v Brně společně s Vilou Tugendhat pořádaly symposium uměleckého managementu, kterého se zúčastnili významní tuzemští i zahraniční hosté z praxe arts managementu. Symposium se komplexně zaměřilo na specifické oblasti hudebního managementu.

Dvoudenní symposium se uskutečnilo v pondělí 8. dubna 2013 na půdě spolupořadatele projektu památky UNESCO Vily Tugendhat a v úterý 9. dubna 2013 v sídle Filharmonie Brno, Besedním domě a v Uměleckoprůmyslovém muzeu Moravské galerie v Brně. Akce byla určena akademickým pracovníkům, studentům, zástupcům neziskového sektoru i široké veřejnosti.

Obsah symposia byl rozdělen do dvou celků. V prvním vystoupily s přednáškami významné osobnosti z oblasti hudebního managementu v prostorách technického podlaží Vily Tugendhat.

dokončení ze str. 7

Výsledkem těchto seminářů je vždy nějaký koncert, alebo séria koncertov. Hrali sme už na rôznych pódiaoch (od klasických, akým je napr. koncertná sála Košickej filharmónie po rockový festival Bažant Pohoda Trenčín) a výsledok je dnes ohromujúci: väčšina študentov, ktorí absolvovali takéto podujatia zostane natrvalo, takže „členov“ VENI ACADEMY dnes je okolo 50 mladých ľudí a pribúdajú ďalší. Čo je však z hľadiska vašej otázky podstatné je, že títo ľudia si naozaj vytvorili otvorený vzťah „k novému a neošúchanému“, sú to uvoľnení (a zdravo zvedaví aj „drzí“) mladí ľudia, ktorí sa napríklad aj spôsobom správania a obliekania odlišujú od mnohých svojich „upätých“ rovesníkov (povedané súčasným jazykom, sú „cool“).

Dúfam teda, že z uvedeného príkladu je jasné, že až také idealistické a naivné to nie je, ako sa zdalo pred chvíľou. A je len na pedagógoch JAMU, či sa aj táto škola stane prostredníkom

koncipovala na českém i americkém pódiu divadelní režisérka Paula Homer (USA).

Celý projekt byl realizován za finanční podpory Jihomoravského kraje, Státního fondu kultury ČR, Nadace Leoše Janáčka, Ministerstva kultury ČR a Czech Educational Foundation of Texas. Nezbytvá než doufat, že jeho úspěšný průběh je příslibem pro další zajímavé formy spolupráce mezi University of North Texas a naší alma mater.

Vít Spilka, Johana Anežka Obršlíková

Hlavními mluvčími byli hosté z USA – Véronique Firkusny, dcera významného klavíristy Rudolfa Firkušného, a Mary Lou Falcone. Společně se věnují public relations v oblasti klasické hudby a spolupracují s takovými hvězdami jako je Gustavo Dudamel či Vídeňská filharmonie. Hosty z České republiky byl Jiří Štílec, pedagog hudebního managementu na pražské HAMU a zakladatel festivalu Gustava Mahlera v Jihlavě, a Alena Nachtigalová, ředitelka Nachtigall Artist Management, jež se věnuje produkci koncertů klasické hudby se špičkovými světovými umělci jako je Rolando Villazon. Tematicky byly přednášky zaměřeny na public relations klasické hudby a hudební produkci. Součástí programu byl také panel „Young Forum“, ve kterém mladí manažeři představili zajímavé projekty. Druhý den se uskutečnily studijní návštěvy ve Filharmonii Brno, kde proběhla prezentace instituce a Velikonočního festivalu duchovní hudby, který filharmonie pořádá, a v Moravské galerii v Brně, kde se manažeři zaměřili na specifika výstavnictví.

Daniela Pečlová

medzi „novou hudbou“ a „novým publikom!“, alebo bude skôr zdôrazňovať „upätý hudobnícky konzervativizmus“ a bude vychovávať „len hudobníkov“...

2. Úprimne: VENI ACADEMY! Zmena mladých ľudí...

3. Aby čo najviac rozvíjal nielen svoj hudobnícky, ale aj duchovný a intelektuálny potenciál, bol otvorený novým veciam a hľadal si vlastnú cestu... Môj kolega a priateľ, profesor klavírnej hry na Kráľovskom konzervatóriu v Gente Daan Vandewalle raz mojim študentom na VŠMU v Bratislave povedal, že ak chcú preraziť na hudobných pódiaoch, musia ponúknuť vlastné, originálne projekty. A som presvedčený, že mal pravdu. Je to možno ťažké, ale myslím si, že v súčasnosti jediná cesta k zmysluplnej podobe hudobníckeho života...

Rozhovor viedol Gabriel Rovňák

Na přelomu listopadu a prosince loňského roku se na půdě naší Divadelní fakulty konalo malé mezinárodní setkání, jež završovalo i bilancovalo pět let spolupráce ateliéru *Audiovizuální tvorba a divadlo*, vedeného Mgr. Alešem Zábojem, s kolegy z dvou berlínských pracovišť – Mediální laboratoře Institutu divadelní vědy Svobodné univerzity Berlín, k níž se před časem přidalo v roli hlavního patrona Mime centrum Německého střediska Mezinárodního divadelního institutu (ITI), jež spravuje UNESCO. Společným zájmem všech tří zúčastněných partnerů je natáčení divadelních představení z *Mezinárodního festivalu Divadlo* v Plzni, který se vloni konal již po dvacáté. Tato dokumentační praxe probíhá ve formě každoročního Videoworkshopu a těší se přirozeně i vstřícné podpoře a zájmu plzeňského festivalu, jenž z něj učinil pravidelnou součást festivalového programu jako mladšího partnera festivalových dílen divadelní fotografie. Není bez významu, že loňský ročník navíc podpořil i pražský Česko-německý fond budoucnosti, a to dotací projektu *Divadlo v nové Evropě*, jehož navrhovatelem bylo Mime centrum a partnery obě zmiňovaná vysokoškolská pracoviště.

Tato spolupráce mezi českými a německými akademickými partnery i vysokoškolskými studenty se zasloužila o dnes již desítky videozáznamů z této prestižní mezinárodní přehlídky současného divadla, jež se posléze stávají součástí archivů pořadatelů festivalu, zúčastněných souborů, zmiňovaného Mime centra, v němž se vřazuje do mezinárodního kontextu jeho systematické dokumentární činnosti, ale zájem o kopie projevuje logicky i pražský Divadelní ústav. V neposlední řadě by však měl zároveň, ne-li především, sloužit ke studijním účelům obou vysokých škol, tj. stát se v mnoha ohledech nejnázornějším audiovizuálním pramenem k poznávání i studiu současného, hlavně středoevropského divadla, na něž se plzeňský festival přednostně zaměřuje. Praktický smysl dílny pak spočívá v tom, že si touto cestou studenti ateliéru osvojují a v praxi ověřují možnosti a specifika tohoto druhu divadelní dokumentace, jak při vlastním natáčení, tak i v následné náročné postprodukční, technologické fázi. Natočit během festivalu více než dvě desítky nejrůznějších představení, což v praxi i při dělbě práce znamená nasnímat i čtyři představení denně, a to v klasickém divadelním prostoru několika plzeňských scén, ale i v prostoru nádraží Jižní předměstí, známého centra alternativní kultury, i v ulicích města (a to mnohdy až třemi kamerami), klade na

— Autor tohoto článku Jan Roubal (vlevo) nabídl příspěvek *Jak dál aneb Vzpomínky na budoucnost*

natáčející tým nemalé technické, ale i fyzické nároky na jeho pohotovost, mobilitu, koordinaci a trpělivost. Výsledky jejich úsilí jsou posléze k dispozici v archivu zmiňovaného ateliéru a postupně jsou i dislokovány do knihovny JAMU v Astorce.

Hned dvojí výročí videodílny a získaná podpora projektu *Divadlo v nové Evropě* umožnily, že se vedle zářijového natáčení v Plzni mohlo uskutečnit i navazující pracovní setkání na naší fakultě ve dnech 29. 11. – 3. 12. Jeho náplní byla interní pracovní komparace dvou záznamů stejného představení i práce na krátkém videofejetonu o atmosféře festivalu *Fandíme*. Druhá, veřejná část setkání sestávala z čtvrtě (30. 11.) přednášky Dr. Erharda Ertela, věnované známému berlínskému divadlu *Volksbühne* – přirozeně s četnými videoukázkami ze symptomatických představení tohoto souboru.

Další částí setkání pak bylo sympóziu s názvem *Rekonstrukce nebo konstrukce?*, věnované teoretické (sebe)reflexi oblasti audiovizuální dokumentace divadla, které se konalo v pátek 1. 12. V jeho průběhu vystoupili čtyři referující, kteří se z různých i analogických pozic vyjadřovali k problematice audiovizuálního záznamu představení. Jako první vystoupil s příspěvkem *O smyslu i nesmyslu divadelní dokumentace* Dr. Erhard Ertel, vedoucí zmiňované Mediální laboratoře a stěžejní iniciátor celé spolupráce již od jejího počátku (původně šlo v letech 2003–2007 o spolupráci s Katedrou divadelních, filmových a mediálních studií FF UP v Olomouci). Hlavní osou referátu bylo metodické stanovisko, že záznam sám o sobě ještě nepředstavuje přes všechnu svou dosud nespornou obsaženost zcela dostatečný případ práce na dokumentaci divadelního představení. V podstatě jde o důraz na další možnosti, jak z pořízeného referenčního záznamu vytěžovat výpovědní možnosti o tvaru a kvalitě nasnímaného představení. Za takovou cestu považuje další fázi analytické „dekonstrukce“ záznamu coby jisté „rekonstrukce“ představení, a dospět tak k vědomému, teatrologickému vhledu do jeho tkáně, resp. způsobu inscenování, tj. v jeho pojetí i ke kritickému odhalení jeho „konstruovanosti“. Pro takovou hlubší preparaci, pronikání a sondy do představení doporučuje pak metodu analýzy audiovizuální specifiky záznamu různými digitálními operacemi, jež mají odhalit jistou „audiovizuální rétoriku“ resp. způsob „inscenování vnímání“. Konkrétně pak demonstroval produktivní využití principu „stroboskopického vidění“, tj. analýzy posloupnosti a významové váhy jednotlivých selektovaných obrazů, např. štronzovitě pozastavených detailů herecké gestiky a pohybu aj. Jde tedy především o neverbální, obrazové operace, jimiž se lze jaksi laboratorně digitálním způsobem (v mnohém připomínající praxi pohotové obrazové fokusace audiovizuálního obrazu během sportovních přenosů) citelně rozšířit škálou poznání představení, resp. inscenace.

Dva následující příspěvky domácí „brněnské“ proveniencí byly zaměřeny víceméně typologicky, tj. usilovaly každý svým způsobem pojmenovat množinu typů videozáznamů představení. Autor tohoto článku se pokusil ve svém příspěvku *Jak dál aneb Vzpomínky na budoucnost* (*Teze k aktuálním otázkám videodokumentace divadelního představení*) shrnout dosavadní úvahy o specifice a typologii AV záznamů představení do několika stručných tezí a pojmů, vycházející z inspirovaných koncepcí intermediálního překladu, a to s celým rizikem,

jež takové hrubé shrnutí obnáší. V jeho pojetí lze rozeznávat 1) „AV záznamy představení“ (a to „technický záznam“ pro interní potřeby souboru, nebo „optimalizovaný AV záznam“ již pro veřejné užití: zatímco první podtyp se podobá topornému „doslovnému překladu“, druhý usiluje o „funkčně ekvivalentní intermedialní překlad“). 2) „Dokumenty o představení“ (a to buď odborně teatrologicky analyticky zaměřené, tedy – jak o něm hovoří Dr. E. Ertel – „preparovaný dokument“, nebo již filmově a subjektivně kreativní „umělecký dokument“, ve své ideální verzi v čemsi analogický představě kongeniálního překladu). 3) „Adaptace“, tj. již od počátku koncipované transpozice původního představení do souřadnic jiných, samostatných děl výrazně kinematografického typu (s dvěma podtypy: „AV verze“ ještě zachovávající narativní strukturu inscenace, tedy jistý analogon tzv. volného překladu, nebo „AV variace“, natáčené na téma nebo motivy výchozí inscenace, v čemsi podobné tzv. přebásnění). Jde sice pouze o orientační schéma, ale snad jako jistý úvod do reflexe daného fenoménu může pro začátek posloužit. Referát se také snažil upozornit na výzvy, které současné divadlo i současné technologie kladou sledované audiovizuální praxi – např. v případech snímání představení divadla multimediální povahy (v tomto případě by vlastně šlo o jakýsi metazáznam), stále častějšího zdivadelňování filmových scénářů a různých hybridních syntéz divadla a filmu a vstupů mediálních technologií, např. internetu; ale i teorii a metodologii, které si vyžadují výrazně interdisciplinární přístup a praktickou spolupráci filmařů a divadelníků a v teorii filmologů, mediologů a teatrologů. Zrovna tak ale upozorňoval na problémy systematického archivování a budování videoték a elektronických informativních systémů.

Mgr. Pavel Jirásek v následujícím referátu *Kropit, zaznamenávat nebo překládat? Poznámky k současné praxi divadelní publicistiky, dokumentaristiky a záznamům divadelních představení v České televizi* nejdříve bilancoval dosti neradostný stav v dané oblasti. Svě polemické poznámky věnoval všem druhům audiovizuální tematizace divadla, které se v tomto veřejném a vlivném médiu objevují, a konstatoval jejich neadekvátně malý podíl na celkové produkci televizních studií, jejich jistou mělkost, povšechnost a převažující rysy „univerzální televizní machy a rutiny“. Šlo přitom o kritiku vycházející z osobní praxe a zkušeností referenta, jež získal právě v tomto prostředí. Poukázal přitom ale i na povzbuzující skutečnost, že se touto situací zabývají např. i studenti ateliéru „audiovize“ ve svých diplomových pracích. Zvláštní pozornost pak věnoval charakteristice čtyř typů režijních přístupů, které se uplatňují při natáčení televizních záznamů divadelních představení. Z jeho pohledu lze hovořit o rozlišování režisérů rutinního, takřka bezmyšlenkovitě „suverénního“ přístupu k věci – ironicky vzato tzv. „režiséra kropiče“; řemeslně poctivého, ale konzervativně neriskujícího typu „režiséra zaznamenávče“; dále specifickým případům jednoty režiséra divadelního představení a natáčeného záznamu typu „režisér režisér“ a v jistém slova smyslu za neadekvátnější přístup považuje činnost „režiséra interpreta“, usilujícího dostat při používání audiovizuálních prostředků a postupů zachycení podstaty stylu, poetiky a smyslu divadelního představení jako svého druhu možnosti intermedialního překladu z divadelního do kinematografického jazyka. (V tomto aspektu se příkláněl ke koncepci svého předřečníka.) V závěru podnětně upozornil na možnosti, jimiž do dosavadního převážně teatrologického přístupu k AV záznamům představení může přispět audiovizuální praxe. Z těchto pozic pak např. komentoval a zpřesňoval některé teatrologické přístupy a pojmy

— Atmosféra malého mezinárodního setkání na DIFA JAMU —

a hájil svébytná práva „kinematografické fotogeničnosti“ a její disponovanost k onomu intermedialnímu překladu, jež konečně opouští „tezi o nesmyslné objektivnosti obrazu kamery“, a tak otvírá možnosti adekvátnějšího přístupu k daným otázkám. Závěrem pak konstatoval, že „divadelní záznam nelze totiž chápat jen jako útvar služebný divadelní heuristice či divadelnímu provozu, ale především jako samostatnou audiovizuální uměleckou tvorbu.“

Posledním referentem byl Thilo Wittenbecher, zástupce Mime centra, který ve svém expozi přiblížil činnost i podmínky působení této instituce, kterou můžeme německým kolegům vzhledem k rozsahu její činnosti a vybavení, ale i metodického přístupu jen závidět. Ve svém příspěvku *Dokumentace, archiv, mediotéka: paměť divadla* představil totiž vzorový případ metodické péče o shromažďování a archivaci všech druhů audiovizuální dokumentace divadelních aktivit i nutnosti souběžného promyšlení jejich funkčního využívání pro laickou i odbornou veřejnost. Cenné byly informace o problémech omezené trvanlivosti získaných pramenů i o právních, autorských aspektech jejich využívání, reprodukování, výměn a dalších ožehavých a čím dál aktuálnějších, i mezinárodně akutních problémů této tak klíčové oblasti udržování a pěstování paměti divadla i její budoucí perspektivě.

Po všech živě překládaných i audiovizuálně zaznamenávaných příspěvcích se rozpoutala nečekaně živá a otevřená diskuse, o jejíž podnětnosti svědčí prostý fakt, že plánované čtyřhodinové trvání tohoto setkání se protáhlo na svůj dvojnásobek. Přesto se nikdo ze zhruba dvaceti přítomných pedagogů a studentů nenudil, bylo co poslouchat i na co se dívat – jednat o AV dokumentaci bez jejich ukázek by ostatně bylo nemalým a neomluvitelným protimluvem k obsahu setkání. Pravda je, že na první pohled úzké, specializované téma, se v propojení s širší reflexí území mezi divadlem a audiovizuálními médii ukázalo jako nosné a perspektivní. Jinou otázkou je, zda povědomí této aktuálnosti má šanci proniknout i do všedního běhu audiovizuální praxe, ale i jejich výsledků pro studium divadla v jednotlivých ateliérech. Neplatí snad, že videotéky se záznamy inscenací jsou dosud využívány v samé výuce citelně méně, než by měly? Existuje snad např. skutečně obligátně vyžadované penzum vyžadující znalost záznamů alespoň klíčových inscenací i kultivace způsobů jejich vnímání a hodnocení? Zdá se, že je v tomto směru co dohánět. I k tomu se brněnské setkání snažilo svým skromným dílem přispět.

A malá aktuální douška na závěr: právě v těchto týdnech se jedná o formě letošní spolupráce, v níž se počítá s reciproční návštěvou brněnského týmu u jeho berlínských kolegů...

Jan Roubal

23. ročník Mezinárodního festivalu divadelních škol SETKÁNÍ/ENCOUNTER 2013

Bulharsko, Česká republika, Čína, Jihoafrická republika, Kazachstán, Mexiko, Polsko, Rakousko, Slovensko, Švýcarsko... Divadelní představení z těchto všech zemí a bohatý doprovodný program během pěti festivalových dní v Brně pod režii studentů Divadelní fakulty JAMU!

V polovině dubna proběhl 23. Mezinárodní festival divadelních škol SETKÁNÍ/ENCOUNTER, který se za léta svého působení zařadil mezi tradiční kulturní události v městě Brně. Festival pořádá Divadelní fakulta Janáčkovy akademie múzických umění, jejíž studenti na této akci pracují po celý akademický rok. Festival se letos odehrál ve dnech 16.–20. dubna 2013.

Moravská metropole během pěti festivalových dní hostila soubory z dvanácti divadelních škol ze zemí celého světa. V nabídce programu byla např. představení z Kapského Města v Jihoafrické republice, z čínské Šanghaje, mexického města Puebla, kazašské Almaty, rakouského Grazu, ale i z Bratislavy ze sousedního Slovenska. Představení se odehrála v Divadelním studiu Marta, Divadle na Orlí, Divadle Husa na provázku, Divadle U stolu, HaDivadle a na půdě Divadelní fakulty JAMU.

Inspirativní a objevné umělecké počiny mladých divadelníků na festivalu každoročně oceňuje soškou Marta pětičlenná mezinárodní porota. Role porotců 23. ročníku se zhostili český překladatel Alexander Jerie, argentinský dramatik a režisér

Eduardo Rovner, maďarská divadelní teoretička a překladatelka Sylvia Huszár, britský divadelní kritik a pedagog Noel Witts a český divadelní kritik a publicista Vladimír Hulec.

K festivalu neodmyslitelně také patří doprovodný program. V první řadě šlo o offprogramová představení, která vznikla v letošním roce na půdě JAMU. A nejen mladí divadelníci se veselili na večírcích Encounter Nights, brněnské ulice ožily klaunským pouličním divadlem, každé ráno se diskutovalo o odehraných inscenacích v Chill out roomu... zkrátka festival, jak má být.

Nejrozličnější SETKÁNÍ v rámci 23. ročníku festivalu jsou za námi a již nyní se spřádají plány čtyřicetátého SETKÁNÍ/ENCOUNTER!

Jeden festival prosím

Festival SETKÁNÍ/ENCOUNTER je jednou z nejvýznamnějších akcí, které JAMU každoročně pořádá. Festival má dlouhou tradici, letos se uskutečnil již třidvacátý ročník. Stejně jako organizace festivalu postupuje všemi ateliéry Divadelní fakulty JAMU, také finanční zdroje pocházejí z různých oblastí.

Díky zápalu a profesionalitě organizačního týmu se v letošním roce povedlo uspět v několika grantových řízeních. Festival získal finanční podporu od Statutárního města Brna a rekordní výši 9 000 euro od International Visegrad Fund. Díky zapojení občanského sdružení MuseYou do pořádání festivalu, které sdružuje převážně studenty Ateliéru divadelního manažerství a jevištní technologie, se otevřely nové možnosti finanční podpory. Úspěšným se sdružení stalo v grantovém řízení Nadace Život umělce, v hojně míře se rozvinula spolupráce s Nadací VIA formou online dárcovství. Zábavná a hravá videa lákají donátory z celého světa, aby poskytli finanční příspěvek a stali se přáteli festivalu. Stále ještě očekáváme výsledek žádosti o dotaci Jihomoravského kraje.

Přestože je podpora ze soukromého sektoru v tomto roce obecně v poklesu, podařilo se navázat spolupráci s významnými firmami, ať už formou věcných či finančních darů. Svůj zájem na významné akci, kterou festival je, projevuje i Divadelní fakulta, a to svým výrazným finančním příspěvkem. Nemalou část rozpočtu tvoří také příjmy z vlastní činnosti, konkrétně z prodeje propagačních předmětů, které v tomto roce byly neodolatelným a nepostradatelným artiklem pro každého návštěvníka a účastníka festivalu. Pokud jste si v průběhu festivalu zakoupili designové náušnice, šperky, magnetky či trička, vezte, že jste podpořili dobrou věc. Pokud ne, schovejte si své úspory na příště a myslte na podporu studentů, kteří již v této době plánují příští ročník festivalu.

*Kristýna Vávrová,
ekonomická supervize týmu SETKÁNÍ/ENCOUNTER*

Jak se dělá festival

Vy, kteří tento Občasník čtete, už víte, jak letošní festival dopadl. Jaká byla představení, nálada, kdo získal ocenění, jaká byla návštěvnost, kdo se s kým setkal a nesetkal. Festivalový týden je výsledkem práce studentů různých oborů, kteří si na naší fakultě mohou vyzkoušet spolupráci na formátu festivalu, samozřejmě kromě inscenačních projektů v našich divadlech a zkušebnách, kterým se věnujeme průběžně.

Tři týdny před festivalem přípravy akcelerují. Řeší se praktické detaily, je jich mnoho a jsou důležité. Co nebylo připraveno dříve, se nyní jen těžko dohání. Studentský tým na festivalu pracuje s ročním předstihem. Dnes je 26. března 2013 a my už dva týdny víme, že SETKÁNÍ/ENCOUNTER 2014 proběhne příští rok v termínu 8.–12. dubna 2014. Studenti v bakalářském stupni diskutují o zaměření festivalu (tématu), od kterého se odvíjejí argumenty pro získání finanční, institucionální a osobní podpory. Připravuje se zadání pro festivalový plakát (vizuál) pro rok 2014. Za měsíc budou vyzvány školy, aby se na 24. ročník festivalu přihlásily. V květnu bude studenty zpracována první grantová žádost. Organizace festivalu je založena na dlouhodobé přípravě a práci, na předávání znalostí a zkušeností studenty studentům. Je časově náročná, vyžaduje v rámci studia důslednou reflexi a soustavnost, přičemž je ale jedním z mnoha praktických úkolů, které je třeba vykonat a umět.

*Blanka Chládková,
pedagogická supervize týmu SETKÁNÍ/ENCOUNTER*

ÚČASTNÍCI SETKÁNÍ/ENCOUNTER 2013

Bulharsko, Sofie – Kavkazský křížový kruh / Česká republika, Brno – Vaše bolest – moje potěšení (variace na Elektru) / Česká republika, Praha – Svěcení jara / Čína, Šanghaj – Divočina / Jihoafrická republika, Kapské Město – Pokrevní bratři / Kazachstán, Almaty – Kdo říká ano a kdo říká ne / Mexiko, Puebla – Macbethovy fúrie / Polsko, Krakov – Muž, který si pletl manželku s kloboukem / Polsko, Lodž – Shopping and Fucking / Rakousko, Graz – Hráč Peera Gyn-ta! / Slovensko, Bratislava – Výnosné místo / Švýcarsko, Verscio – Bobok

Úzký organizační tým 20 dní před festivalem

- 1) Jak se podílíš na přípravách festivalu?
- 2) Co byla pro tebe při organizaci letošního ročníku největší výzva?
- 3) Co ti udělalo během příprav radost?
- 4) Na co se těšíš?
- 5) Co budeš dělat během festivalu?

Tereza Koudelová,
koordinátorka

- 1) Vedu a podporuji svůj tým. Snažím se, aby do sebe vše zapadalo.
- 2) Nezbláznit se, když na mě mluví pět lidí současně.
- 3) Realizace výstavy v Galerii Vaňkova a další doprovodné akce, které proběhly ještě před festivalem. Největší radost je ale sledovat můj tým.
- 4) Na všechno – opravdu! Třeba Meeting Point Party se určitě zúčastním.
- 5) Sledovat dění, inscenace, náladu. Hlavně se chci ovšem SETKÁVAT!

Michaela Šebestová,
ekonomka

- 1) Náplní mé práce je zajišťovat finanční prostředky pro festival zejména formou grantů a napomoci tak k tomu, aby mohl být letošní ročník stejně bohatý jako ty loňské. Moje práce začala asi před rokem, kdy jsem vyúčtovala všechny dotace z loňského ročníku. Také řídím festival po finanční stránce (jen pro představu má projekt momentálně rozpočet okolo 2 300 000 Kč). Pro festival také řeším smlouvy, propočítávám ubytování, připravuji podklady pro ambasády – co je potřeba. Formálně také zastupuji studentského koordinátora.
- 2) Největší výzvou je změření ekonomického dopadu celého festivalu pro Jihomoravský kraj. V roce 2005 vznikla studie MgA. Jiřího Matouška, který zjistil, že z každé 1 Kč dotace plynou do místní ekonomiky 3 Kč. Tyto výpočty vycházejí z měření útrat návštěvníků. Jsem zvědavá, k jakým číslům se dostaneme letos.
- 3) Velkou radost mi dělá práce mých kolegů a atmosféra v týmu – a to nejen mezi studenty ADMaJT, ale těší mě práce obětavých režiserek, scénografů, týmu TVEncounter a dalších, co tvrdě pracují na tom, aby se letošní Encounter povedl.
- 4) Těším se, že konečně zúročíme celou

přípravu a že letos uvidím snad nějaké představení! Těším se taky na festivalové večírky a na to, že se konečně setkám se všemi, na které jsem během roku neměla kvůli práci čas. Těším se na nové tváře a zážitky. A taky se trochu těším, že už to budeme mít za sebou.

- 5) Během festivalu budu mít na starosti soubor z Rakouska, ale většinu času budu trávit na festivalovém Infocentru, kde budu hlídat finance a dělat denní uzávěrky. Hlavně mám v plánu si festival letos pořádně užít.

Michaela Tučková,
fundraising

- 1) Jako každý rok se sekce Fundraising snaží odlehčit celkovým nákladům spojených s realizací festivalu. Oslovuje možné sponzorské subjekty, navazuje s nimi spolupráci a snaží se je přesvědčit k podpoře festivalu peněžními nebo věcnými dary. Získává nové sponzorské partnery a snaží se udržet partnery stávající.
- 2) Vyzkoušet si pozici vedoucího sekce, naučit se zodpovědnosti za svou řídicí práci i za práci celé sekce. Zainteresovat do práce sekce její členky tak, aby chápaly důležitost získávání prostředků pro úspěšnost festivalu.
- 3) Podařilo se sestavit kvalitní tým sekce Fundraising, jeho iniciativní přístup velmi přispěl k získání nových partnerů i sponzorských darů peněžních a věcných.
- 4) Těším se na samotný průběh festivalu, na setkání s partnery, kteří projeví zájem být přítomni festivalovým produkcím a samozřejmě na chvíle strávené se svými spolužáky při různých akcích.
- 5) Se svou sekcí budeme především dohlížet na realizaci plnění smluvních závazků. Budu řídit zajištění smlouvené propagace partnerů, starost o partnery a jejich pohodlí. Největší radostí pro mě bude sledování festivalových produkcí a navazování přátelských kontaktů se studenty zúčastněných škol.

Anna Stránská,
marketing

- 1) Sekce Marketing, které jsem vedoucí, se v rámci festivalu věnuje především propagaci a mediální

komunikaci. Pravděpodobně nejviditelnějším výstupem sekce je vizuál letošního ročníku a s ním spojené festivalové tiskoviny, které do velké míry udávají podobu festivalu. Dále jsme daly – v sekci je nás sedm holek – dohromady webové stránky, několik propagačních předmětů, prezentaci festivalu v Galerii Vaňkova, komunikujeme s týmem TVEncounter, s fotografy, novináři, médií, máme pod palcem redakci festivalového zpravodaje Meeting Point, snažíme se pravidelně informovat o festivalovém dění na facebookové stránce festivalu, během festivalu pod nás spadá chod Infocentra... Chceme šířit dobré jméno festivalu.

- 2) Přispívat svou prací k tomu, aby příprava festivalu nebyla pro nikoho otrava a aby byly i důvody k radosti.

- 3) Kladný přístup k festivalu jak na půdě školy mezi většinou studentů, ale taky venku – např. při domluvě mediálních partnerství a dalších spoluprací. To, že se nám jako týmu podařilo sehrát a dobře spolu vycházet.

- 4) Zajisté na jedinečnou atmosféru, na ono festivalové „švitoření“ a na nejrůznější setkání a inspirace. A doufám, že zvládnou zhlédnout alespoň některá představení – na některá se těším zvláště!

- 5) Kochat se, jak hezky jsme to všecko připravili.

Hana Svobodová,
hosté/porota/soubory

- 1) Úkolem mým a mých sekčních kolegů je zařídit náplň hlavního programu a přivést na festival co nejzajímavější a nejkvalitnější představení divadelních škol z celého světa. Staráme se rovněž o význačné hosty a zajišťujeme mezinárodní porotu, která na konci festivalu vyzdvihne přínosné umělecké výkony studentů oceněním MARTA.

- 2) Zvládnout velké množství rozličných činností v takové podobě, aby to navenek vypadalo, že s tím nemáme vůbec žádnou práci a vše se děje plynule a bez zádrhelů.
- 3) Z velice kvalitních představení, která byla vybrána do hlavního programu, a z příjemné přátelské (i když někdy hektické) atmosféry, v níž SETKÁNÍ/ENCOUNTER 2013 vzniká.

- 4) Těším se na báječně sedací pytle v Chill out roomu, na moravský večer s cimbálem a dobrým vínem, na pohybové divadlo Rumunska a Švýcarska,

na setkání s Noelem Wittsem a Eduardem Rovnerem (členové poroty), na vždy přátelské Poláky, na ranní diskuse u kávy a na předání organizace příštího ročníku festivalu mladším kolegům.

5) Mým úkolem je – vedle neustálého monitorování spokojenosti účastníků s průběhem festivalu, ubytováním, stravováním atd. – starost o soubory z polského Krakova a ze švýcarského Verscia. Budu tyto účastníky provázet Brnem, seznámat je s místní kulturou i s jinými participujícími školami, budu s nimi prožívat všechny možné offprogramové večery a aktivity – jednoduše budu jedním z účastníků, kteří si chtějí festival vychutnat plnými doušky!

Markéta Indráčková,

chill out

1) Jsem vedoucí offprogramové sekce Chill out, která má během festivalu na starosti organizaci jednotlivých večírků, workshopů a správu místnosti

Chill out room (loni pod názvem Wegett room).

2) Stát se dobrým vedoucím své sekce. V této pozici se ocitám poprvé, a proto je mou největší osobní výzvou být člověkem, který dokáže motivovat svůj tým k co nejlepším výkonům.

3) Že má oblíbená brněnská kapela Poletíme? kývla na účast na středeční Meeting Point Party.

4) Na festivalovou atmosféru všude kolem! A na kebab v tortille vedle klubu Fléda.

5) Chodit na party, workshopy a do Chill out roomu. A když to dobře půjde, zajdu určitě i na představení. Moc se těším na Mexiko.

Eliška Luňáčková,

offprogram

1) Má sekce Offprogram plánuje zorganizovat během festivalu diskuse o představeních, s 1. ročníkem Ateliéru scénografie připravujeme výzdo-

bu festivalových míst a spolu s Ateliérem klaunské scénické a filmové tvorby chystáme pouliční divadlo. Dále spolu s režijí festivalu připravujeme zahajovací a závěrečný ceremoniál. Koordinujeme také uvedení inscenací studentů DIFA JAMU ve vedlejším programu festivalu.

2) Největší výzvou pro mě bylo určitě zorganizovat diskuse o představeních, které v minulých letech na festivalu chyběly. Doufáme, že o diskuse bude zájem.

3) Zájem ostatních studentů DIFA JAMU o spolupráci na festivalu.

4) Na zajímavá představení.

5) Já osobně budu mít během festivalu na starosti již zmiňované diskuse a ceremoniály, dále také budu organizovat soutěž „Najdi si svou festivalovou postavičku“. Doufám, že mi zbude trochu času na to, abych se zašla podívat na nějaká představení v hlavním programu.

Václav Olšar,

logistika

1) Náplní mé sekce Logistika je zajistit hladký průběh festivalu. Znamená to připravit vše tak, aby zahraniční soubory měly dostatečné technické i prostorové zajištění pro odehrání svého představení. Velká práce se však odehrává i při tvorbě programu a rozmísťování daných představení do časové osy festivalu.

2) Největší oříšek je rozplánovat představení podle požadavků souborů, a to i s ohledem na lidské zdroje, které se starají o technickou podporu festivalu. Při letošním ročníku to znamená zorganizovat 28 představení během 5 dní tak, aby se základních 13 představení časově nepřekrývalo a bylo tak připraveno na „cestu poroty“.

3) Člověk by v první řadě měl mít obecně radost z toho, že se na tomto projektu podílí, a dílčí zklamání či neúspěchy musí umět překonat a vzít si z nich ponaučení. Mně osobně dělá největší radost, když si ve svém seznamu úkolů mohu označit další úspěšně vyřešený úkol a když jakákoli práce mé sekce dosáhne toužených výsledků a společně s celým týmem zasadíme poslední díly skládačky.

4) Jelikož jsme se jako tým celkově velmi dobře poznali, tak se těším na tu „provozní atmosféru“, která každoročně panuje na Infocentru. Kolikrát to připomíná atmosféru burzy, kde na sebe všichni mávají, něco vyplňují, tisknou a hromadně telefonují.

5) Je nutné, abych byl neustále v osobním kontaktu se soubory, které se budou připravovat na své představení a také se všemi technologiemi, kteří budou realizovat technické požadavky souborů. Je také třeba být neustále připraven řešit krizové

problémy – je velmi složité se uvolnit a zajít si na představení. Avšak atmosféra festivalu je vsudypřítomná!

Gabriela Krečmerová

a Zuzana Patráková,

festivalová režie

1) GK: Na festivalu zastávám spolu se Zuzkou Patrákovou funkci režie, což znamená střih

záznamů, které divadelní školy z celého světa zasílají spolu s přihláškou, dále výběr dvanácti představení, které se na festivalu nakonec objeví, nebo přípravu zahajovacího a zakončovacího ceremoniálu.

ZP: Na festivalu zastávám spolu s Gabkou Krečmerovou funkci režie, což znamená střih záznamů, které divadelní školy z celého světa zasílají spolu s přihláškou, dále výběr dvanácti představení, které se na festivalu nakonec objeví, nebo přípravu zahajovacího a zakončovacího ceremoniálu.

2) GK: Největší výzva? Nezapomenout na tzv. malou festivalovou radu! Občas se mi to stalo a ještě jednou se za všechny vynechané rady omlouvám. I za vynechání jedné velké festivalové rady.

ZP: Mou největší výzvou je v tuto chvíli (pozn. 20 dní do festivalu) úspěšné nazkoušení zahajovacího a zakončovacího ceremoniálu – a to samozřejmě tak, aby to bylo úspěšné... Takže výzva, což?

3) GK: Během příprav mi udělalo radost hodně věcí. Například úspěšná prezentace školy a festivalu ve Vaňkovce.

ZP: Přípravy (opět pozn. 20 dní do festivalu) aneb proč používám přítomný čas) mi dělají radost v jednom kuse. Dokonce stále víc a víc. Těším se na další a další radosti a věřím, že jich bude ještě VÍC a VÍC.

4) GK: Těším se na Graz! Moc! Jsem zvědavá, jaké to představení bude naživo! A vlastně se těším i na všechna ostatní představení, protože letos se nám poštěstilo vybrat na festival samé zajímavé kousky!

ZP: Těším se!

5) GK: Během festivalu? Snad chodit na představení a užívat si atmosféru a energii festivalu.

ZP: I kdyby mě to mělo stát veškeré síly, tak hodlám zažít (a užít) úplně vše, co letošní SETKÁNÍ/ENCOUNTER přinese! A že toho bude opravdu hodně... takže si dovolím ocitovat se: Těším se!

S profesorem Františkem Novotným o Beethovenovi i o jiných

Filharmonie Brno připravila v lednu svému publiku lahůdku v podobě uvedení Koncertu C dur pro housle, violoncello a klavír Ludwiga van Beethovena. Interprety vidíme na fotografii pořízené po koncertě, zleva violoncellista Michal Kaňka, člen Pražákova kvarteta a pedagog AMU, uprostřed houslista František Novotný, profesor HF JAMU a vpravo pianista David Mareček, ředitel České filharmonie.

Prof. Novotnému jsme položili v souvislosti s koncertem následující otázky:

V odborné literatuře se obvykle píše o velké interpretační náročnosti tohoto koncertu. V čem podle Vás spočívá?

Se značnou nadsázkou lze říci, že Beethovenovy instrumentální koncerty jsou vlastně samé stupnice a akordy, které většina studentů (a dokonce i profesionálů) nemá ráda.

Traduje se, že se před mnoha lety jedna mladá houslistka ucházela o studium u legendárního houslového virtuosa Leonida Kogana. Nechal ji chvíli předehrát a pak řekl: „Slečno, cvičte pět let stupnice a akordy a pak se přijďte zase ukázat.“

Právě stupnice s akordy patří ke zcela základním cvičením, jejichž zvyšující se úroveň technické náročnosti by interpreta měla provázet celý aktivní život. Ten podmiňovací způsob naznačuje mnohé...

Dílem Ludwiga van Beethovena jste se letos zabýval nejen jako sólista, ale také jako pedagog. Váš student Jan Rybka provedl Beethovenův houslový koncert D dur na svém

Norský varhaník Jon Laukvik na JAMU

Provází ho pověst velkého znalce staré hudby, skvělého varhaníka a pedagoga. Profesor Jon Laukvik navštívil loni v září Brno jako porotce varhanní Mezinárodní soutěže Leoše Janáčka. Nebyl v naší zemi poprvé, už dříve vystupoval v Praze a v Brně a před lety vedl na HF JAMU seminář. Moje setkání s ním nemělo být dlouhé, ale pak se díky poutavému povídání o varhanách, komponování a pedagogické činnosti na vysokých školách ve Stuttgartu a v Oslu značně protáhlo. Hned na jeho začátku se Laukvik vyjádřil o Leoši Janáčkově.

Janáčkův hudební jazyk je zcela charakteristický, osobitý, odlišný od jiných západoevropských skladatelů, nelze ho s nikým srovnávat. Je zvláštním spojením pozdně romantických a raně moderních přístupů a lidové hudby. Jsem velkým obdivovatelem Janáčkovy hudby, zejména jeho oper. Naposled jsem slyšel Káťu Kabanovou v Paříži. Má neobyčejnou hloubku, emocionální sílu, divokost.

Nyní k varhanní soutěži JAMU. Jak se vám jeví její účastníci?

Nebyli pouze z České republiky, ale i z mnoha dalších zemí. Zejména ve druhém kole byla úroveň velmi dobrá. Soutěž Pražského jara, v jejíž porotě budu také zasedat, je ve vaší zemi nejznámější, ale je důležité, že existují i menší soutěže, jako je tato, která je pro město Brno významná.

absolventském koncertě 26. února a sklídl obrovský aplaus. Byl jste s jeho výkonem spokojen?

Ano, měl jsem opravdu radost. Beethovenovi či Mozartovi je však nevyhýbáme se žádným z mých studentů. Interpretační zkušenost s obdobím klasicismu považuji za velmi důležitou. Domnívám se, že tento styl vyžaduje křišťálově průzračnou intonaci, respekt k formě a noblesní přednes – pro někoho zdánlivě „neefektivní“, ale skutečný odborník ví, jak nesmírně obtížné je toho docílit...

V současné době připravujete nové CD. Kolikáté to už bude a co si na něm poslechneme?

Souhlasíte-li, o nových projektech si raději povíme, až se skutečně zrealizují... Mohu snad jen říci, že bych v příští sezoně rád představil téměř neznámou tvorbu významných, životními osudy propojených skladatelů 20. století, stejně jako romanticky třpytivou řadu houslových děl.

Už se těšíme, že si nové CD brzy poslechneme!

Rozmlouvala Jindřiška Bártová

Jak jste se dostal k varhanám?

Na klavír jsem začal hrát jako pětiletý. Zvuk varhan, které jsem znal z kostela, mě fascinoval. Rodiče však s varhanami nesouhlasili a chtěli ze mě mít pianistu. Na vysoké škole v Oslu jsem studoval klavír, chrámovou hudbu a hudební pedagogiku. V Kolíně nad Rýnem jsem pak studoval varhany u Michaela Schneidera a cembalo u Huga Rufa, díky němuž jsem se seznámil s historicky poučenou interpretací. Byl jsem taky soukromým žákem Marie-Claire Alainové v Paříži. Tato slavná francouzská dáma, nyní už velmi stará (narodila se 1926), byla nesmírně inspirující. Byla velice přímá, energická, vždy přesně věděla, co chce.

— Profesor Jon Laukvik —

Pokračování na straně 18

Na kterou ze soutěží, kterých jste se zúčastnil, vzpomínáte nejvíce?

Na mezinárodní soutěž v Norimberku roku 1977, kde jsem zvítězil a získal jsem Bachovu cenu. Bylo pro mne důležitou zkušeností hrát pod tak enormním tlakem. Setkal jsem se tam s mnoha lidmi, s nimiž jsem dosud kontaktu. Byl to významný moment počátku mé kariéry.

Jací jsou dnešní studenti? Mají k dispozici mnohem více informací...

Když jsem začal vyučovat, znali mladí lidé málo o historické provozovací praxi. Dnes už studenti mnohé znají, a tak se při své pedagogické činnosti víc soustřeďuji na vývoj umělecké osobnosti, na hledání různých interpretačních možností. Mladí lidé se snaží hledat správnou interpretaci. Pokud by jediné správné řešení existovalo, dělali by správnou věc, ale v umění tomu tak není, vždy existuje jiné řešení. Říkám jim proto, ať mi skladbu příště zahrají jinak. To je velice důležité, protože tak se otvírají horizonty interpretace.

Jaký je váš interpretační styl? Je romantický, historicky poučený nebo ho měníte podle skladby?

Jednou z velkých výhod dnešní interpretace a zároveň jedním z jejích problémů je to, že o stylu víme příliš mnoho. Můžeme si vybrat z různých přístupů, pojetí. Nedokáží říct, že hrají tak nebo onak. Je to směs mé osobnosti, všeho, co jsem se naučil a poznal. Já sám nejsem emocionální typ hráče, emocionální buldozer (*se smíchem*), vždy se snažím kontrolovat.

Loučení se „šestkou“

Na konci března nastal okamžik, o kterém jsme sice několik let tušili, že někdy v budoucnu přijde, ale teprve na podzim loňského roku dostal konkrétní datum. Díky probíhajícím stavebním úpravám na Hudební fakultě a z nich vyplývajících přesunů tříd se s celou katedrou bicích nástrojů po prázdninách přestěhujeme do nových suterénních prostor. Zanecháme po sobě v přízemí místnost 06, více než dvacet let hlavní učebnu, cvičebnu, místo setkávání či klubovnu, jak ji láskyplně nazval jeden absolvent, bicárnu, jak ji důvěrně nazývala spousta jiných, prostě naši jedinečnou šestku.

Šestku pro nás získal po listopadovém převratu zakladatel bicí třídy na JAMU Antonín Paseka. Po provizoriu v azylu na konzervatoři od založení oboru v polovině osmdesátých let a nepovedeném pokusu s cvičebnou ve třetím podkrovním patře – úzkými dveřmi neprošla většina tehdy ještě skromného instrumentáře – získala naše třída tuto jednu z nejprostornějších místností na škole od herců, kteří v té době s námi pobývali na Komenského náměstí. Pamětníci si ještě vzpomenu na pódium, které se ve třídě skvělo. Vzpomínek by vůbec bylo za celou dobu nepřeborně. Vybavují se mi vždy inspirativní komentáře doc. Arne Linky, který z nyní již neexistující sborovny chtěl nechtěl byl nucen poslouchat přes zeď naše studentské úspěšné i neúspěšné výkony. Cvičící studenti mnohdy vytvářeli také zvukovou kulisu koncertů v aule, která měla to štěstí, že se částečně nacházela zrovna nad šestkou. Takto se o naši přítomnosti dověděl ne jeden kolega z jiného oboru. Však jsme to hned druhý den od něj schytali. V pozdějších letech úpravou učeben 07 a 09 na tělocvičnu a malou scénu jsme se dostali

Interpretace Bachovy hudby se velice proměnila...

Dnes víme o provozovací praxi doby baroka téměř vše, ačkoli vlastně nevíme, co to či ono znamenalo, protože nemůžeme slyšet, jak se hrálo ve skutečnosti, můžeme to však číst. Měli bychom jít o krok dále a uvědomit si, že toho tolik víme a že bychom měli otevřít dveře dalšímu vývoji. Pokud by se stále hrálo tak, jak se hraje nyní už dvacet třicet let, možná by to byla jednosměrná ulice. Jsem velice otevřený něčemu novému.

Kolik koncertů hrajete ročně?

Nyní si dávám pauzu, mám volný rok, abych dokončil své skladby. V uplynulých čtyřiceti letech jsem hrál nějakých patnáct až dvacet koncertů ročně, což není moc. Nerad totiž cestuji a jsem nerad sám v hotelech.

Kolik CD jste natočil?

Pouze jedno CD, nemám rád natáčení. K hraní potřebuji publikum, hrát na mikrofon je hrozné. Navíc podle mě musí být hudba živá. Problémem dnešních studentů je, že velmi poslouchají hudbu doma. Nemají potřebu jít na recitál a poslouchat živou hudbu. Pak říkají, že na CD je to lepší. Já nechci být koupen a odnesen takto domů, když mě chtějí slyšet, musí přijít na můj koncert. Jsem svým způsobem hrdý, že jsem udělal kariéru bez cédéček.

Jana Michálková Slimáčková

do blízkosti s operními režiséry a zpěváky a jejich nezapomenutelnou „mámou“ Marií Mrázkovou, se kterou jsme na společné chodbě „upekli“ několik báječných spoluprací. Kolega Pavel Šumpík stál u zrodu tzv. zdi nářků, jak nazval dnes již dvě stěny plné plakátů našich absolventských koncertů. Návštěvník šestky tak získal detailní přehled o absolventech naší katedry. Samozřejmě si plakáty bereme s sebou do nového! Protože co jméno, to kus historie této místnosti i celé katedry. Kdo ze zainteresovaných by si nezapomněl na dnes renomovaného slovenského interpreta, který při děkanských zkouškách v prvním ročníku dostával kázání za nevalnou docházku. Student komentář váženého spectabilis vyslechl a zakončil bezelstnou otázkou: „Všetko?“. Tím znemožnil jakoukoliv další diskusi, protože už jí nikdo v místnosti nebyl schopen. Šestka zažila neopakovatelné chvíle při seminářích nejlepších světových interpretů našeho oboru, v poslední době také při prvních dvou ročnících Festivalu bicích nástrojů. Dodnes nechápu, kam se při jednom ze seminářů vměstnalo mezi všechny naše početné nástroje zhruba padesát lidí.

Šestka však za dobu našeho působení sloužila i vyšším autoritám: byla dočasně děkanátem a dokonce i vrátnicí v době, kdy se stavěl centrální výtah a přestavoval se vestibul. Harmonogram nynějších stavebních úprav nám určil, že do konce března se máme z šestky vystěhovat, jelikož bude přestavěna na dvě menší místnosti a poté dostane jiné uživatele. Zájemců je mnoho, ani se nedivím. Já každopádně milé šestce přeji, ať to v ní a okolo ní „žije“ i nadále.

Martin Opršál

VCHOD reprezentoval JAMU na festivalu OPERA 2013

VÝZKUMNÉ
CENTRUM
HUDEBNÍHO
OPERNÍHO
DIVADLA

Úspěchy

Operní laboratoř s názvem Výzkumné centrum hudebního/operního divadla (VCHOD) získala v Divadle na Orlí žádoucí působiště (od ledna má k dispozici zkušebnu v 5. patře) a má za sebou také první úspěšnou inscenaci. Rossiniho jednoaktovku *Příležitost dělá zloděje* sehráli členové týmu celkem osmkrát, z toho šest představení proběhlo na konci minulého akademického roku (21. června v rámci oslav Evropského svátku hudby na nádvoří Staré radnice, 26.–29. června v atriu Fakulty sociálních studií MU a 7. září na Třebíčském operním festivalu). V letošním roce byla operní burleska uvedena 25. ledna na nové domovské scéně VCHODu v Divadle na Orlí a hned následujícího dne na festivalu Opera 2013 v pražském Divadle Kolowrat. Obě představení sklídila úspěch u diváků i příznivé přijetí kritiků. Za zmínku stojí, že vedle všech tuzemských operních domů se této prestižní předhlídky účastnila po dlouhé odmlce i dvě školní operní studia. VCHOD brněnské JAMU a N.O.S. pražské HAMU. Do Prahy přijely i dva nezávislé soubory olomoucký Ensemble Damian a brněnský Ensemble Opera Diversa.

Ohlédnutí

Tříletý doktorandský výzkumný projekt VCHOD spěje letos do finále. V počátcích jsme se soustředili na ovládnutí hereckého těla, prostoru a vnitřních technik. Začali jsme od úplných základů a trénink byl fyzicky i psychicky náročný. Nastolili jsme si velmi koncentrovanou pracovní atmosféru. Po této úvodní etapě práce jsme začali zkoušet jednotlivé části z Rossiniho opery *Příležitost dělá zloděje*. Z počátku jsme často měli pocit, že práce drhne, a propadali jsme pochybnostem. Jakmile člověk objeví nové obzory, přirozeně znejistí. Pro většinu členů byla také novou skutečností herecká autonomie, s níž se dosud nesešli. V operní praxi je zcela běžné, že pěvci alespoň zpočátku plní režisérem zadané aranžmá a až na základě toho tvoří svou vlastní postavu. My jsme chtěli herce více osamostatnit, a proto bylo zpočátku třeba překonat jistý vnitřní blok. Otevřít se všem podnětům zvenčí i vlastní hravosti a tvořivosti, nebát se, zvyknout si být na očích, svobodný a smířený se svou fyzickou skutečností. Při práci na Rossiniho opeře jsme dospěli k prostému, víceméně civilnímu a psychologicky odůvodněnému hereckému uchopení jednotlivých postav a situací. Bez jakýchkoli příkras a záměrně konstruovaných gagů. U všech členů došlo díky systematické pravidelné činnosti k výraznému zlepšení v oblasti výrazových prostředků, což se projevilo i v jejich uměleckých aktivitách mimo VCHOD. Podařilo se nashromáždit i mnoho materiálu pro teoreticko-metodické výstupy.

Plány

Jako finální praktický výstup z celého projektu jsme zvolili Smetanovu *Hubičku*, po hudební a pěvecké stránce náročnější už tím, že tvoří koherentnější hudebně-dramatický celek a zpěvní party jsou romanticky vypjatější oproti Rossiniho hudbě, k jejímuž zvládnutí je zapotřebí spíše technická bravura. Také psychologicky má příběh *Hubičky* mnohem vážnější a dramatictější polohy. Pokud odložíme prstonárodně-veseloherní inscenační

tradici, může *Hubička* nabídnout hluboce vnímavou výpověď o nejintimnějších stránkách lidských vztahů, výpověď velice tichou, neefektní, ale plnou skutečného citu a lidskosti. V příběhu můžeme číst i poměrně vyhocené situace a hluboce zakořeněné konflikty, jejichž řešení není zdaleka tak banální jako pouhá *hubička*. Zvolili jsme přístup směřující spíše k fyzickému divadlu, středobodem je pro nás tedy opět herec jednající na téměř prázdném jevišti.

Scénický prostor ve scénografickém řešení Tomáše Pilaře je přítom chápán anti-iluzivně, jako průnik všech dramatických a osobních prostorů jednotlivých postav, a má tak své specifické zákonitosti. Například všichni jsou zde nepřetržitě přítomni a jen svým fyzickým jednáním vstupují do postav a akcí. Od herců tato práce vyžaduje kromě pěveckého nasazení i mimořádnou koncentraci a ještě vyšší stupeň zvládnutí herecké techniky a svého těla. Máme proto v plánu mimo jiné např. celodenní dílnu s renomovanou choreografkou Ladislavou Košíkovou.

Tým

Stávající tým složený ze současných a bývalých studentů JAMU a několika hostů, jehož pěvecké jádro tvoří sopranistka Lucie Kašpárková (*Vendulka*), mezzosopranistky Radka Hudečková s Anetou Petrasovou (*Martinka*), tenorista Lukáš Hacek (*Lukáš*), barytonista Roman Hoza (*Tomeš*) a basista Aleš Procházka (*Paloucký*), se v tomto roce rozrostl o sopranistku Martu Reichelovou (*Barče*) a barytonistu Aleše Janigu (*Matouš*). Do našich řad přibyl též klavírista Richard Pohl a pracovními povinnostmi zaneprázdněnou Alžbětu Lupíškovou vystřídala v produkci Pavla Hrubšová. Pro úplnost: řešitelem je Tomáš Studený, pomocným režisérem Marek Mokoš, hudební nastudování vede dirigentka Ema Mikešková a klavírně spolupracuje Kostiantin Tyshko. Závěrem přijměte naše srdečné pozvání do Divadla na Orlí na *Hubičku*, kterou budeme hrát čtyřikrát od 3. do 6. června 2013.

Pozvánka

Světlá, Krásnohorská, Smetana – Hubička
DNO 3.–6. 6. 2013 od 19.30 hodin

Tomáš Studený

— Třebíčský operní festival, Zadní synagoga.
Na snímku zleva: Lukáš Hacek, Marek Mokoš,
Lucie Kašpárková, Tomáš Studený, Aneta Petrasová
a Roman Hoza

Z rejstříků paměti: ukázky z připravovaných memoárů profesorky Aleny Veselé

Rektorkou

Dne 17. listopadu 1989 po tvrdém zásahu policie na průvod studentů na Národní třídě v Praze vstoupili postupně vysokoškolská studenti do stávk. Naše škola byla zároveň s Filozofickou fakultou Masarykovy univerzity první vysokou školou v Brně, kde byla vyhlášena stávka. Na náměstí Svobody se zvonilo klíči a před početným davem vystupovali řečníci. Vzpomínám si především na projevy herce Františka Derflera, který svým sorným hlasem dodával spoluobčanům odvalu.

První dny nebylo zcela jasné, jestli tato revoluce bude sametová. Výuka byla zastavena a na JAMU se ustavila tzv. Akademická rada, která byla předchůdkyní pozdějšího senátu. Polovinu tvořili studenti, polovinu pedagogové. Studenti zajížděli do menších měst a obcí, aby občany informovali o událostech 17. listopadu na Národní třídě v Praze a přesvědčovali je o nutnosti konce totalitního režimu. Byly to dny plné vzrušení a velkých nadějí. Předsednictví Akademické rady se ujal student činoherní režie Petr Veselý. Ten na jedno prosincové zasedání přišel se zprávou, že je nutno volit nového rektora a studentská komora navrhuje do této funkce Petra Holečka, který byl v té době aspirantem na oboru činoherní režie. Byla jsem rovněž členkou pedagogické komory. Na celou věc jsme nebyli připraveni, návrhem studentů jsme byli doslova zaskočeni. Pokládali jsme jej za nedomyšlený, Petr Holeček byl mladý a zatím se ve svém oboru výrazněji neprojevoval. Usoudili jsme, že do této funkce navrhneme současného rektora profesora Vladimíra Hudce, který byl sice jmenován za starého režimu, ale projevoval se jako slušný a charakterní člověk. Do auly bylo svoláno shromáždění celé akademické obce a na něm byla oznámena jména těchto dvou navrhovaných kandidátů na funkci rektora. Reakce většiny přítomných byla velmi rozpačitá, ani jeden z navrhovaných nezískal podporu přítomných členů. V závěru bylo rozhodnuto, že další případní kandidáti musí získat písemnou podporu, tuším asi nejméně 25 členů akademické obce.

Vzpomínám si, že jsem se s několika kolegy a studenty po tomto rozpačitém závěru sešla v klavírní třídě ve druhém poschodí, kde jsme probírali současnou patovou situaci. Po nějaké chvíli, ani nevím z čích úst, padl návrh, abych kandidovala já. Něco takového mě ani ve snu nenapadlo. Postupně se k návrhu přidávali další přítomní a já jsem prohlásila, že si to musím zodpovědně promyslet a také se poradit s manželem a rodinou. Po prvním šoku si ale musím dát panáka. A tak jsem ještě s několika kolegy šla vše probrat do kavárny Slavia.

Druhý den ráno, když jsem přišla do školy, čekala na mě deputace studentů s archem, kde bylo asi 75 doporučujících podpisů. Prý je sbírali celou noc a žádali mě, abych kandidaturu přijala. To už mi připadalo zavazující. Nejprve jsem ale chtěla hovořit se současným rektorem profesorem Vladimírem Hudcem. Náš rozhovor trval asi dvě hodiny a profesor Hudce mě sám přemlouval, abych kandidaturu přijala. Studentská delegace celou dobu na mě čekala a já jsem usoudila, že už nemám jinou možnost a slíbila jsem jim, že budu kandidovat. Nebylo to pro mě snadné rozhodnutí. Nechtěla jsem se ještě vzdávat koncertní činnosti a nevěděla

jsem, jestli budu moci oba úkoly úspěšně zvládat. Můj vzácný kolega skladatel Miloslav Ištvan mě tehdy dokonce varoval: „Neber to, uvědom si, že už si v životě nezahraješ na varhany.“ Potom, když jsem jeho varování neuposlechla, se mi snažil všemožně pomáhat. Bohužel brzy po mém nástupu náhle zemřel. Jeho odchod byl pro školu a celou kulturní oblast nenahraditelnou ztrátou.

V té době volila rektora celá akademická obec. Při volbě jsem získala asi 75 procent hlasů, můj protikandidát Petr Holeček asi 20 procent.

Dne 28. února 1990 jsem na Pražském hradě převzala jmenovací dekret z rukou prezidenta Václava Havla. Byla to nezapomenutelná chvíle, každého rektora doprovázel pedel, všichni byli v talárech, největší pozornost médií vzbuzoval Milan Knížák ve svém kouzelnickém ustrojení. Byla jsem jedinou ženou mezi 23 rektory. Mám na to milou vzpomínku. Po obdržení dekretů dostali všichni rektori sklenku sektu a Václav Havel si postupně se všemi přitukl. Přitom se vše odehrálo beze slov, pouze u mne učinil pan prezident výjimku a řekl: „My jsme, myslím, tak trochu kolegové.“ Bylo to zřejmě proto, že sám kdysi dálkově vystudoval DAMU. Za rektory pronesl děkovnou řeč Radim Palouš, rektor Univerzity Karlovy.

Po slavnostní chvíli na Hradě nastala tvrdá realita.

Tehdy byla JAMU jednofakultní školou, divadelní obory měly pouze dvě katedry. Mým prvním úkolem bylo jmenovat dva prorektory, jednoho za hudební, jednoho za divadelní obory. Za hudební oblast to byl doc. Jiří Skovajsa, za divadelní Petr Holeček. Ve druhém případě jsem to cítila jako povinnost vůči divadelníkům, kteří ho navrhovali za rektora.

Již před listopadem 1989 byla snaha o obnovení samostatné divadelní fakulty. Protože je mi samozřejmě bližší hudební oblast, cítila jsem jako nutnost konzultovat tuto otázku s divadelními umělci, především s těmi, kteří museli po sovětské okupaci školu opustit. Pamatuji si, že jako první to byl Alois Hajda, se kterým jsem se sešla v kavárně Opera naproti Mahenovu divadlu. Jednou jsem si zajela do Prahy a na Hradě navštívila Petra Oslzlého, který byl v té době poradcem Václava Havla, abych se s ním poradila. Divadelní obory mi působily obzvláště starosti, obě katedry byly zcela ovládnuty komunisty, kteří počítali s tím, že samozřejmě přejdou i do budoucí fakulty. Docent Richard Mihula, který byl vedoucím katedry syntetických žánrů, se dokonce prohlásil za budoucího designovaného děkana. V době studentské stávk byl stále přítomen ve škole v učebně divadelních oborů, kde se scházel se stávkujícími studenty. Kvestorkou byla stále ještě dr. Marie Snášelová, dosazená Krajským výborem KSČ. Její manžel, který působil na katedře architektury VUT, byl v době sametové revoluce tvrdě kritizován studenty katedry a dodnes není ukončen soudní spor, ve kterém se domáhá omluvy bývalých studentů. Měla jsem zpočátku obtížnou situaci, neboť v kolegiu rektorky jsem měla jediného spojence, a tím byl Jiří Skovajsa. Dále tam zasedali Petr Veselý za Akademickou radu, Petr Holeček, Marie Snášelová a Richard Mihula. Paradoxně Petr Veselý i Petr Holeček, přestože se pasovali na studentské vůdce, stáli na straně kvestorky a Richarda Mihuly a zřejmě měli snahu ovládnout školu. Jednu dobu dokonce usilovali o to, aby mi byla vyslovena nedůvěra. Tehdy mě doslova podrželi studenti.

Ke dni 21. dubna 1990 se uskutečnilo obnovení samostatné Divadelní fakulty na základě nařízení vlády ČSFR č. 282/1990 Sb.

Vycházela jsem z přesvědčení, že mým hlavním úkolem bude školu otevřít, dát prostor všem talentům a uskutečnit mnoho personálních změn. Týkalo se to především divadelních oborů. Příznačné bylo, že většina nejvýraznějších osobností divadelního života do té doby na JAMU učit nesměla. (...)

JAMU za totalitního režimu

Atmosféra ve škole se měnila podle toho, kdo byl ve vedení. Jeden příklad za všechny: Když se v době totalitního režimu konaly volby, bylo to někdy v polovině šedesátých let, vydalo vedení školy příkaz, že se tato akce uskuteční manifestačně v aule JAMU a všichni studenti i pedagogové se jich povinně účastní. Studenti tam byli odvedeni ve dvoustupech a ve vzdáleném koutě se dokonce vyskytovala plenta. Jedině školník pan Plaček se zachoval jako hrdina a zašel za plentu. Měl pak z toho velké potíže. Nejednalo se o skutečné volby, existovala pouze jednotná kandidátka tzv. Národní fronty.

Na jaře 1968 za tzv. *Pražského jara* se dokonce uskutečnilo mé habilitační řízení na Hudební fakultě AMU v Praze. Předsedala děkanka fakulty profesorka Marie Budíková-Jeremiášová, předsedou habilitační komise byl prof. dr. Jiří Reinberger, členem prof. MUDr. Otakar Vondrovic. Má habilitační práce byla věnována interpretaci varhanního díla J. S. Bacha. Po sovětské okupaci nebylo jasné, jak to s mým jmenováním dopadne, ale měla jsem štěstí. Ministrem školství byl v té době profesor Vilibald Bezdíček a ten bezprostředně před svým nuceným odchodem z funkce na jaře 1969 stačil podepsat ještě všechny návrhy, které měl k vyřízení, takže jsem se dočkala jmenování docentkou.

V době tzv. *normalizace* panovala na JAMU stísněná atmosféra. Všechno se řídilo podle pokynů sekretariátů KSČ. Někteří pedagogové, především členové divadelních kateder, byli donuceni školu opustit. Rektor Josef Burjanek vystupoval zdvořile, ovšem přísně zachovával stranickou disciplínu. Nejhorlivějším vykonavatelem stranických příkazů byl po něm nastoupivší rektor František Šolc. Jako učitel hry na lesní roh měl sice pozoruhodné výsledky, ale otázka vedoucí úlohy KSČ byla u něho na prvním místě, ke stranickým papalášům se choval až devótně. Při přijímacích zkouškách tvrdě dbal na kádrový původ uchazečů a neustále si vedl přehled, zda bylo přijato požadované procento studentů s dělnickým původem. Tak se mnohdy stalo, že škola přišla o nesporné talenty, kteří měli tu smůlu, že měli

špatný původ. Ti byli často bez problémů přijati na pražskou AMU, kde bylo vedení školy benevolentnější.

Když měl vedoucí tajemník městského výboru KSČ soudruh Klíčnick narozeniny, dostavil se do jeho sekretariátu rektor Šolc se svými žáky, aby mu zahráli dostaveníčko. Podobná produkce se konávala před hlavní tribunou prvomájového průvodu.

Dalším vedoucím představitelem školy byl prorektor Rajmund Sobota, který přednášel marxismus-leninismus. Vzhledem k tomu, že v tomto oboru neměl naplněn potřebný úvazek, stal se vedoucím audiovizuálního studia. Svou odbornost projevil mimo jiné tím, že při jedné příležitosti prohlásil: „Natačeli jsme to tím Playboyem.“ Podobná moudra jsme od něho občas slyšeli. Důležitou funkci zastávali tzv. kádroví referenti, kteří vydávali mimo jiné souhlas s výjezdy zaměstnanců i studentů školy do zahraničí. Někdy uprostřed sedmdesátých let nastoupila na tento post soudružka Koniorová. Předtím pracovala v cihelně, takže měla náležitou kvalifikaci. Ihned po příchodu prohlásila: „Tak, teď se tady bude pracovat, ne jen vrzat na housle a brnkat na klavír!“ Tato soudružka silně ráčkovala, takže její moudrost vyzněla obzvlášť důrazně. Jindy zase měla již po několikáté podepsat souhlas s výjezdem Janáčkovy kvarteta. Tehdy se podivila, proč pokaždé vyjíždějí titíž čtyři umělci.

Poměrnou oázou klidu bylo varhanní oddělení, kde nebyl nikdo členem KSČ. Interpretačních seminářů, kde byly náplní přehrávky studentů, se zúčastňovali i moji kolegové Vratislav Bělský a Karel Pokora. Měly podobu tvůrčích dílen, kde se diskutovalo o výkonech, někdy se střetávaly různé názory, vše se odvíjelo v přátelském duchu. Tato relativní idyla byla však čím dále častěji narušována vedoucím klávesové katedry Karlem Janderou. Jandera vedl nejen naši katedru, ale byl zároveň předsedou závodní organizace KSČ na JAMU. Ve stejné době, kdy probíhal ve varhanní učebně náš interpretační seminář, měli klavíristi o poschodí výše v aule svůj seminář. Jandera ale zavedl v době vyhrazené tomuto předmětu *politický seminář*, takže studenti dostávali zadáno psát politické referáty, ke kterým se vyžadovala diskuse. To vše zabíralo dobu určenou pro původní seminář, takže se na hraní mnohdy ani nedostalo. Když některý student měl hovořit například o významu Velké říjnové socialistické revoluce, opsal si článek z novin a přečetl jej. Pak se mělo diskutovat a nastalo hrobové ticho. Často v době varhanního semináře, někdy uprostřed přednesu skladby, se v naší učebně objevil student klavírního oboru se vzkazem, že se máme neodkladně dostavit do auly a účastnit se této trapné frašky.

— Jmenování rektorkou prezidentem Václavem Havlem —

— S Petrem Ebenem a Martinem Opršálem při koncertě v brněnském Besedním domě —

Paralipomena profesora Srby

Spis prof. PhDr. Bořivoje Srby, DrSc., *Paralipomena – K aktuálním otázkám metodologie výzkumu divadelní tvorby* považují za impozantní; opět dokumentuje autorovu hlubokou erudovanost v oblasti divadelní historiografie, teorie i dramaturgie.

V každé ze zde obsažených kapitol vyslovuje autor myšlenky a závěry, jež jsou pro divadelní vědu inspirativní. Z hlediska aktuálních úkolů, před kterými stojí česká divadelní historiografie, deklaroval Srba již na prahu devadesátých let, že dějiny českého divadla nelze úzce definovat jako historii jazykově českého divadla, nýbrž jako „historii množiny jazykově a národnostně sice rozrůzněných, ale historickým kontextem spjatých divadelních aktivit, na prvním místě ovšem aktivit v prostoru dnes obývaném lidmi národnosti nejen české, ale i národnosti jiného etnického původu, zejména (...) aktivit národnosti německé, tedy jako „dějiny divadelní kultury v Čechách a na Moravě“ (a dodejme ve Slezsku). Pojmenování a zdůvodnění těchto východisek se věnuje v prvním oddílu publikace, přičemž v kapitole *Ztracené kontexty* snáší bezpočtu konkrétních historických příkladů koexistence německé, respektive rakouské a české divadelní kultury na našem území. Jsem ráda, že Srba zmiňuje domácí i zahraniční projekty a aktivity, které se systematicky věnují výzkumu v této oblasti.

Druhá, nejrozsáhlejší část knihy je částí nejdůležitější, neboť v ní autor řeší principiální otázky metodologie výzkumu divadelní tvorby. Poté, co přehledně a zhodnotí metodologické přístupy

v české teatrologii za uplynulá skoro dvě století jejího vývoje, věnuje se výkladu tzv. historické poetiky, původem literárněvědné metodologické disciplíny, která podle autora poskytuje spolehlivé východisko i pro zkoumání jevů divadelní povahy (produktivnost této metody ostatně prokázal ve svých odborných pracích). Z prací jiných teatrologů, kteří se hlásí ke Staiigerově výzvě zkoumat „tvar v dějinách a dějiny v tvaru“, vyzdvihuje Hořínkovy *Cesty moderního dramatu*, považované jím za „vzorovou knihu z oboru teoretické dramaturgie“. Není překvapením, že do tohoto oddílu Srba vřadil též výklad „své“ metody analýzy dramatických a divadelních děl z hlediska zapojení interního autorského subjektu. Oceňuji, že autor předkládá jiné smysluplné příklady jejího využití, než skýtá tzv. poetické divadlo E. F. Buriana, s nímž je Srbou hojně využívaná metoda už identifikována (viz kapitoly o dramatické tvorbě Ludvíka Kundery a Antonína Přídala). Další pozoruhodný příklad toho, jak lze zmíněná metodologická východiska využít, představuje kapitola, v níž se Srba pokusil o utřídění a specifikaci inscenačních modelovacích postupů v režijní tvorbě Miloše Hynšta.

Obě zmíněné části publikace vhodně doplňuje a zakončuje část třetí. Srba se v ní zamýšlí nad problematikou ideového programování české divadelní tvorby. Činí tak na případu dvou vzájemně korespondujících sporů vedených napříč odbornou i laickou veřejností v letech mezi dvěma světovými válkami i za druhé světové války (v první kapitole podrobně rekonstruuje někdejší spor vyvolaný Fischerovým souborem esejů *K dramatu*,

PA RA LI PO ME NA

K aktuálním otázkám metodologie výzkumu divadelní tvorby

bořivoj srba

JANÁČKOVA AKADEMIE MÚZICKÉHO UMĚNÍ
V BRNĚ

kteří do dějin české divadelní kultury vešel jako „spor o smysl českého dramatu“, v kapitole následující pak analyzuje obdobný diskurz vedený mezi našimi exulanty v letech druhé světové války, totiž spor o to, má-li se umělecké dílo přímo a bezprostředně angažovat v politickém boji, či naopak trvat i v těch nejvyhrocenějších dějinných okamžicích na své estetické autonomnosti).

S ohledem na výše řečené považuji rozhodnutí soustředit do uceleného komplexu alespoň část autorových úvah k metodologické problematice teatrologického výzkumu za mimořádně šťastný nápad. Jde o knihu, první tohoto druhu z pera domácího teatrologa, která nabízí řadu inspirativních řešení a postupů v rámci metodologického uchopování teatrologických témat, a jako taková by měla být zpřístupněna širší odborné veřejnosti, jež si s nejvyšší naléhavostí klade fundamentální otázky související s budoucností divadelně-vědného bádání u nás.

Helena Spurná

Dramatická tvorba brněnského studia Československé televize

Janáčkova akademie múzických umění v Brně vydává jedinečnou studii mapující dramatickou tvorbu brněnského studia Československé televize od jeho vzniku v roce 1961 až do roku 1991. Kniha čítající bezmála pět set stran nese název *Dramatická tvorba brněnského studia Československé televize (1961–1991)* a jejím autorem je Marek Hlavica.

Ve zkoumaném období vzniklo v Brně více než 500 dramatických pořadů, od televizních inscenací přes vícedílné

filmy, seriály, hrané i animované pohádky, až po záznamy divadelních inscenací. Podíleli se na nich nejvýznamnější herci brněnských divadel, jako například Vlasta Fialová, Josef Karlík, Ladislav Lakomý, Oldřich Slavík, Jaroslav Dufek, Zlatomír Vacek, Jana Hlaváčková, Arna Mohelská, Karel Kabíček, Ivana Valešová, Miroslav Středa či Libuše Geprtová, ale také řada herců působících v Praze, například Olga Scheinpflugová, Josef Kemr, Petr Kostka, Jaroslav Marvan, Josef Abrhám, Ladislav

Mrkvička, Veronika Žilková či Martin Stropnický. Inscenace jako *Šťastný Jim*, *Josefina*, *Gazdina roba*, *Římanka*, *Jenůfa*, *Hedvika*, *Dlouhý týden* či *Restaurace plným právem* patří do zlatého fondu české televizní tvorby a dodnes jsou často reprízovány. Jako scenáriste či režiséři se na těchto pořadech podílely významné osobnosti české kultury, mezi jinými i Jan Trefulka, Jiří Blažek, Roman Ráž, Antonín Přidal, Alois Mikulka, Karel Tachovský, Ivan Kříž, Alois Hajda, Zdeněk

Kaloč, Evžen Sokolovský, Ivan Balaďa či Vladimír Drha.

Studie mladého badatele z brněnské JAMU Marka Hlavici je první prací, která se snaží prozkoumat veškerou tvorbu jedné součásti Československé televize. Přestože od konce padesátých let vstupovala televize do miliónů domácností a ovlivňovala všechny obyvatele

Československa, podrobnému zkoumání její produkce se dosud nikdo nevěnoval a tato zásadní část naší kulturní historie byla opomíjena. Autor se bez předsudků a přitom velmi poučeně a s vědomím širokých souvislostí věnuje pořadům jak politicky angažovaným a nepokrytě prorežimním, tak i apolitickým adaptacím světových literárních děl či nadčasovým dětským příběhům. Současně také přibližuje fungování tehdejšího studia, jeho personální obsazení, způsob přípravy a schvalování pořadů, ideologické požadavky kladené na televizní tvorbu i produkční okolnosti vzniku jednotlivých děl. Během téměř tří roky trvajících výzkumu také významnou měrou čerpal z dosud neprobádaných archivních dokumentů a z osobních rozhovorů se zaměstnanci i spolupracovníky tehdejšího brněnského studia Československé televize.

Vzniklá studie je průkopnickou prací, jež se snaží zasvěceně přiblížit nejen tvorbu i vývoj brněnského studia, ale především nepominutelnou část kulturní historie jihomoravského kraje a celé České republiky.

Knihu vydala Janáčkova akademie múzických umění v Brně a je dostupná v Edičním středisku JAMU (<http://e-shop.jamu.cz/dramaticka-tvorba-brnenskeho-studia-ceskoslovenske-televize-1961-1991.html>).

Luboš Mareček

Z nových publikací Divadelní fakulty

HLAVICA, Marek. *Dramatická tvorba brněnského studia Československé televize (1961–1991)*. Brno: JAMU, 2012. ISBN 978-80-7460-030-2.

HUTCHEONOVÁ, Linda. *Teória adaptácie*. Brno: JAMU, 2012. ISBN 978-80-7460-027-2.

JOCHMANOVÁ, Andrea (ed.). *Texty z Mezinárodního semináře doktorských studií divadelních škol 2007/2009*. Brno: JAMU, 2012. ISBN 978-80-7460-019-7.

JOCHMANOVÁ, Andrea. *Za prostorem svět: tvorba Jiřího Frejky ve dvacátých letech 20. století*. Brno: JAMU, 2012. ISBN 978-80-7460-029-6.

Mezioborová konference

o Josefu Šafaříkovi opět na Divadelní fakultě

Filozofu a esejistovi Josefu Šafaříkovi (1907–1992) byla již podruhé věnována jedna z pravidelných vědeckých konferencí pořádaných Divadelní fakultou JAMU. Pod názvem „**Setkání v mezidveřích kulis a smrti II**“ se konala 23. listopadu 2012. Divadelní fakulta o filozofův odkaz dlouhodobě pečuje, také proto, že ji k J. Šafaříkovi pojí osobní vazby – řada jejích profilových pedagogů (mj. prof. Pavel Švanda, prof. PhDr. Bořivoj Srba, DrSc., prof. PhDr. Antonín Přidal) se s ním přátelila a byla jím ovlivněna.

Přestože Josef Šafařík patří k významným představitelům české filozofie a esejistiky 20. století, jeho dílo bylo dlouho přehlíženo. První odborné setkání nad jeho osobností a dílem inicioval v roce 2007 MgA. David Drozd, Ph.D., jež zpracoval fenomén divadla v Šafaříkově myšlení v rámci svého doktorského studia na DIFA, na něž navázal dalším výzkumem filozofova díla ve spolupráci s mladými badateli. Konference nesla stejné poetické jméno a na Divadelní fakultu vedle odborníků z různých oborů

přivedla řadu Šafaříkových přátel a žáků, o svém vztahu k filozofovi promluvili mj. Václav Havel nebo Jiří Kuběna.

Také druhý ročník konference přinesl pozoruhodné setkání osobností různých generací a odlišných oborů, jež spojuje odborný či přátelský zájem o J. Šafaříka a jeho dílo. Biografický příspěvek, doceľující obraz tohoto svérázného filozofa, přednesl prof. Pavel Švanda. Vlastními vzpomínkami na něj navázal doc. PhDr. Milan Uhde, který se věnoval srovnání Šafaříka s Janem Patočkou.

Většina řečníků se z různých oborových perspektiv zabývala filozofickou rovinou díla brněnského myslitele. Z teologického pohledu analyzoval Šafaříkovu kritiku tradičního Božího atributu všemohoucnosti a moci Mgr. Jan Zámečník, Th.D. Filozof Mgr. Petr Bláha, Ph.D. (FF UJEP), se zamýšlel nad filozofovou interpretací Aristotelova pojetí přirozeného otroctví. Vedoucí Katedry environmentálních studií FSS MU Mgr. Bohuslav Binka, Ph.D., zasadil Šafaříkův pojem rozumnosti a rozumovosti do kontextu vývoje

teorie vědy, naopak filozofovo rozlišování „pojmu“ a „slova“ a využívání metafor se věnoval Mgr. Jan Nehyba (ÚPV MU). V interdisciplinární paletě konference nechyběl ani pohled exaktních věd na Šafaříkovo myšlení, který přednesl teoretický fyzik prof. RNDr. Jan Novotný, CSc. (PF MU).

Divadelní teoretici nahlédli Šafaříkovo dílo spíše skrze literární a mytologické prizma. Roli faustovského mýtu v něm analyzoval prof. PhDr. Vladimír Just, CSc. (FF UK). Faustovskou inspiraci zvolil i doc. Wolfgang Spitzbardt (DIFA JAMU), který se zabýval filozofovým pojetím vědeckosti a svobody na příkladu dvou typů vědců, Fausta a Wagnera. Úloze esejistického žánru v myslitelově díle se věnoval organizátor konference, dr. David Drozd (DIFA JAMU, FF MU).

Pestrou skladbu inspirativních příspěvků prokládaly vzácně věcné a tematicky soustředěné diskuse účastníků, včetně Šafaříkových přátel a žáků, kteří zasedli v publiku. Myšlenkově hutný obsah konference zpřístupní DIFA širšímu okruhu zájemců plánovaným vydáním sborníku.

Radka Kunderová

Evropská turistika Josefa Berga vedle Krásky a zvířete Miloslava Ištvana

Komorní opera Hudební fakulty JAMU pokračuje ve své tradici v nově postaveném Divadle na Orlí

Úderné a neokoukané operní kusy společných přátel Josefa Berga a Miloslava Ištvana byly vůbec prvními, které byly v rámci Komorní opery HF JAMU uvedeny v nově postaveném Divadle na Orlí. Evropskou turistiku Josefa Berga a pouze sedmnáctiminutovou Krásku a zvíře Miloslava Ištvana, zařazené do programu Mezinárodního festivalu Janáček Brno 2012, zrežiroval Tomáš Pilař. Dvě opery v jednom večeru byly premiérovány symbolicky na Den boje za svobodu a demokracii, 17. listopadu 2012.

Jako obvykle se na realizaci celého projektu podílela přibližně stovka lidí, mezi kterou přibyla i nová součást – zaměstnanci Divadla na Orlí. Za zmínku nezpochybnitelně stojí fakt, že kromě studentů HF JAMU na projektu tvrdě pracovali i studenti DIFA JAMU, studenti Taneční konzervatoře v Brně a dokonce několik externistů. Dá se říct, že v projektu „Berg a Ištvan“ splnila nová budova Divadla na Orlí svůj účel – rozšířit, rozvinout a prohloubit spolupráci mezi oběma fakultami JAMU, tedy mezi divadelní a hudební a to v takové míře, aby navěnek vystupovaly jako jedna.

Evropská turistika zanechala v realizačním týmu ne jeden otisk. Melodie a nápěvky typu: „Já miluji jen Francii, Francii, Francii... Můj milý, má milá, můj mazlíčku, proč myslíš... Vždyť je to můj Karl-chen...“ překvapivě nezněly pouze ve zkušebně či na jevišti. Pravděpodobně tomu napomohla rytmicky pestrá hudba, možná strhující děj, který se opírá o přirozené napětí mezi ideologií a obyčejnými lidmi. Člověku, jakožto diváku, se mohlo během čtyřiceti minut dlouhé

opery udělat dokonce „fyzicky špatně“. Ne proto, že by se na operu z pohledu kvality nedalo dívat, ale hlavně z děsivého příběhu, který se jim tak realisticky odehrával před očima.

Naopak Kráska a zvíře na základě pohádkového motivu a mírumilovnějšího hudebního podkladu vykreslující zoufalou lásku Zvířete ke Krásce, která se každým krůčkem přibližovala k hrozícímu nebezpečí, přinášela smířlivý konec. Právě zde se viditelně projevila spolupráce mezi fakultami – DIFA na jevišti a HF v orchestřišti. Nelze opomenout přítomnost Martina Frýborta či Petra Karase v samotném orchestřišti, odkud se ozýval jejich zpěv, zatímco se na jevišti odehrávala zajímavá hra stínů a světla.

Do projektu vcházel celý realizační tým s určitou nejistotou – účastníky čekalo zcela nové prostředí, nové kontakty, jiné způsoby spolupráce. Úplnou novinkou bylo seskupení techniků, kteří byli po celou dobu projektu k dispozici. Jejich přítomnost a odborné znalosti se velkou měrou spolupodílely na vzniku oper a jejich celkovém vzhledu. Ačkoliv se mnozí z nich setkali s operou poprvé a při některých výstupech dokonce opouštěli divadelní sál, na závěr prohlásili: „Jsme fanoušky Komorní opery“. Stalo se tak především díky dobré spolupráci a komunikaci. Sestava Berga/Ištvana přestála i takový průšvih, jako je požární poplach před začátkem první reprízy v rámci Mezinárodního festivalu Janáček Brno 2012. Po hodinové tmě se světlo opět rozsvítilo nad dirigentem Pavlem Šnajdrem a vše mohlo začít – začít, aby mohlo zároveň za dva dny zcela skončit.

— Pod sebou vidíte záběry z operních inscenací Evropská turistika Josefa Berga a Krásky a zvířete od Miloslava Ištvana

Realizací výše zmiňovaných oper se Hudební fakulta posunula o kus dále a je především na studentech, jak s novými příležitostmi do budoucna naloží.

Pavla Hrubšová

Komedie i tragédie v HDL

Nastávající sezona nově otevřeného experimentálního Divadla na Orlí přivítá v jarních měsících dva operní projekty. Prvním se stane komická Prodaná nevěsta Bedřicha Smetany v režii Davida Kříže a druhým tragický Lidský hlas Francise Poulence v režii Renaty Fraisoové.

Znám jednu dívku ... ta má Divadlo na Orlí

Historická smyčka kulturních dějin českého národa nás přivádí k milému zjištění: Národ sobě otevřel před 132 lety své divadlo slavnostním a důstojným dílem Bedřicha Smetany – Libuší.

Nyní opět národ sobě, přesněji národ svým studentům a pokračovatelům v pouti předávání kulturních tradic, otevřel divadlo další. Divadlo na Orlí! Naše divadlo!

A jaká jiná komická opera by si zasloužila stát se onou pomyslnou první operní komedií, která rozezvucí sál tohoto divadla? Nenalézám jinou než Prodanou nevěstu Bedřicha Smetany.

A tak v návaznosti na české tradice zazní dne 23. března 2013 ono první slavné „Proč bychom se netěšili“. V reprízách dále 26. 3. a 27. 3. 2013, vždy v 19.30 hodin.

V rámci Komorní opery JAMU studenti nastudovali upravenou původní verzi, která v díle zachovává mluvené texty. V osobité režii **David Kříže** (3. roč. BcA. – operní režie), scéně výtvarnice **Anastasiye Chaplenko** (2. roč MgA. – obor scénografie), za přispění multimediálních kompozic **Jakuba Kříže** (j. h.), se pod taktovkou dirigentů **Gabriela Rovňáka** a **Emy Mikeškové** představí: L. Staňková, A. Nevimová, L. Ďuricová, P. Valenta, L. Hacek, M. Belko, V. Habernal, O. Souček, D. Szendiuch, J. Kučera j. h., K. Žmolíková, R. Jedličková, J. M. Procházka j. h., J. Faltýnek j. h., K. Hloušková, J. Plachetková j. h., M. Frýbort, V. Kučinská, J. Jelínková, Z. Bočková, T. Horehled' j. h. Pod vedením sbormistryně **Kláry Roztočilové** vystoupí smíšený pěvecký sbor. Spoluúčinkuje Janáčkův akademický orchestr (JAO – orchestr posluchačů HF JAMU).

Lidský hlas volá Brnem – Netelefonujte příliš dlouho!

Takto by se s nadsázkou dala shrnout základní idea jednoaktové francouzské opery slavného hudebního skladatele **Francise Poulenca – Voix humaine – Lidský hlas**.

Drama, jímž Hudební fakulta JAMU oslaví významná výročí francouzské kultury. V roce 2013 si svět připomíná uplynutí 40 let od úmrtí obou autorů Francise Poulenca a Jeana Cocteau. Za zmínku v neposlední řadě stojí, že se jedná o 39. rok od prvního uvedení této unikátní opery u nás. A bylo tomu právě v brněnském Janáčkově divadle v roce 1964.

Libreto vycházející ze slavné divadelní hry přináší psychologicky dokonale propracovanou stavbu osudového telefonického rozhovoru ženy sklíčené pocitem osamocení. Drama podtržené

— Pohled na orchestr v inscenaci *Prodaná nevěsta* —

výrazovou hudbou zachycující sladkou atmosféru 30. let posune diváka do vlastního světa.

Tento hudební bonbonek přinese Hudební fakulta JAMU brněnskému publiku ve dnech 14., 15., 17. 5. v 18 h. 2013 v prostorách STUDIA 9 a v derniérovém představení dne 19. května 2013 v 19 h. v Divadle na Orlí v Brně.

V jediné roli budou alternovat **Alena Nevimová** (1. roč. MgA. studia) a **Eva Šterbová** (1. roč. MgA. studia) za klavírního doprovodu **Tomáše Krejčího**. Scéna a kostým budou dílem **Anastasiye Chaplenko** (2. roč MgA. – obor scénografie). Režii vytvořila **Renata Fraisová** (1. roč. MgA. studia operní režie).

Renata Fraisová a David Kříž

12.12 12:12 2012 // 20.12. 20:12 2012

— Dva jedinečné okamžiky na HF JAMU —

Dne 12. 12. v 12 hodin 12 min. roku 2012 proběhlo zvláštní setkání hudebníků na schodišti HF JAMU a to z „pouhé radosti a chuti“ oslavit tento první zcela výjimečný numerologický okamžik roku 2012. A tak se v popoledním čase linula chodbami Hudební fakulty JAMU nejedna intráda či barokní koleda. Přesně jak Mgr. Tomáš Hajn – autor tohoto setkání předpokládal, začaly se otvírat jednotlivé

dveře a hudba opět dokázala svou velkou moc i kouzlo, kterým bravurně dovede spojovat lidi. Během těch několika hudebních chvil se sešlo téměř padesát posluchačů, kteří se v závěru spontánně zapojili i svým zpěvem.

Dvacátý prosinec roku 2012 přinesl také ve dvacet hodin a dvanáct minut možnost pozastavení se nad smyslem dat a číselných vztahů v lidském životě.

Na tento jedinečný okamžik poukázali autoři happeningu David Kříž a Renata Fraisová, kteří se spolu s dalšími deseti členy pokusili zastavit pomyslných dvanáct minut pozemského času a přesně v 20:12 vzdali hold patronovi Hudební fakulty JAMU v Brně, Leoši Janáčkoví.

Vzniklo ojediné foto z foyer budovy, jež zaznamenalo ony osoby v jejich historických pseudonymech. A tak jste mohli spatřit klasicistní jeptišky, novomanželský pár z 20. století, secesní šlechtičny či ospalého barokního hraběte. Každý ve svém čase, a přesto všichni v jeden okamžik.

Skupinka následně sepsala své vzazy budoucím generacím a v zapečetěné obálce předala do úschovy paní prodávance doc. Monice Holé. Po dobu příštích deseti let budou tato posláná, přání i tužby uloženy v prostorách naší hudební fakulty a slavnostně otevřeny přesně v den dalšího jedinečného okamžiku, tedy dne 22. 02. ve 20:02 hodin roku 2022.

To vše podnikla skupinka 12 členů pro 20. 12. 2012 ve 20:12, aby si lidé kolem uvědomili, jak důležité a krásné je umět se na chvíli zastavit, třeba právě na oněch 12 minut lidského života.

Najdete si také svůj významný den?

Renata Fraisová a David Kříž

— Dne 12. 12. v 12 hodin 12 min. roku 2012 proběhlo zvláštní setkání hudebníků na schodišti HF JAMU —

Verím v narkotikum hudby

Prezident Slovenskej republiky Ivan Gašparovič udelil pri príležitosti 20. výročia vzniku samostatnej SR Pribinov kríž II. triedy Petrovi Michalicovi za mimoriadny prínos v oblasti kultúry. Tento významný slovenský huslista, ktorý precestoval takmer celý svet, či už ako sólista alebo člen porôt na medzinárodných súťažiach, je v súčasnosti profesorom husľovej hry na VŠMU v Bratislave a JAMU v Brne.

Položili sme mu pri príležitosti udelenia významného ocenenia niekoľko otázok.

1. Aké momenty považujete vo svojej sólistickej a pedagogickej kariére za najvýznamnejšie a najkrajšie, na ktoré rád spomínate dodnes?

Tých krásnych momentov je veľké množstvo a dať prioritu jednému či dvom z nich by bolo až nepatričné. Posúdiť mieru ich významnosti je tiež neľahké, mnohé udalosti sa s odstupom času javia inak. Viem však, že každý koncertný i pedagogický zážitok, pozitívny či negatívny je dôležitý.

2. Mohli by ste krátko popísať Vaše aktivity a Váš vzťah k rodnej Kremnici, kde organizujete hudobný festival „Hudba pod diamantovou klenbou“?

Festival už bude mať trinásť ročník a začal krátko po tom, ako mi vrátili môj rodný dom, ktorý som ako dieťa musel venovať štátu. Koncerty navštevujú ľudia z celého Slovenska i zahraničia. V publiku už sedel aj držiteľ Oscara Russel Garcia, princezná Christiane, arciknieža Michael von Habsburg-Lothringen ako aj nórsky premiér Bondevik. Vykurovať gotické krídlo domu v zime by bola finančná samovražda, preto poriadam naše aktivity vrátane majstrovských kurzov a výstav len od neskorej jari do jesene. Najvyššiu radosť mi však spôsobuje to, že sa môžem každoročne podeliť so stovkami

— Profesor Petr Michalica —

navštevníkov o unikátnu krásu objektu, ktorý bežne nie je verejnosti prístupný.

3. Ako sa udrživate v kondícii, keď celý život cestujete po svete, ste sólista, pedagóg na viacerých školách?

Už v mladosti som si vypestoval sériu cvikov, ktoré takmer denne praktizujem. Až po desaťročiach som zistil, že sa to nazýva stretching. Samozrejme sa mentálne snažím o prevahu ducha nad hmotou tela a telo na to väčšinou pozitívne reaguje. Na to, aby som ešte stále mohol hrať bez problémov všetko spamäti, používam rôzne „etudy“. Napríklad snažím sa vyučovať v šiestich jazykoch. Churchillovo vysvetlenie jeho skvelej seniorskej kondície napriek hojnosti alkoholu a nikotínu slovami „No sport“ má silu inšpirácie. V živote som však nefajčil.

4. Dlho ste vyučovali v USA, vediete rôzne majstrovské kurzy po svete, zúčastňujete sa ako člen porôt rôznych významných súťaží... Zmenil sa

postoj študentov k štúdiu hudby teraz a v minulosti?

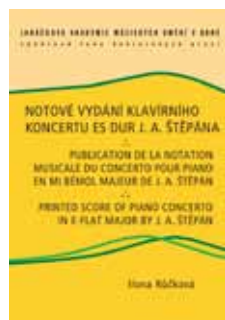
Je to dosť zložité. Faktom je, že zo známych príčin sa už výrazne zmenila sociálno-spoločenská štruktúra študentov. A to, čo som kedysi tak kriticky vnímal počas pôsobení v USA, teda úroveň školstva či médií, už začalo víťazne prenikať aj do strednej Európy. Čechy i Morava majú zatiaľ, našťastie, v hudbe obranný val, vybudovaný skvelou tradíciou. Dúfajme, že čosi vydrží. Dnešní študenti v našich končinách však majú napríklad oveľa vyšší pocit zodpovednosti k svojej profesionálnej budúcnosti, než tomu bolo u ich predchodcov v komunistických časoch. Napriek istej skepse však verím v narkotikum hudby. Sily, podobnej tej, ktorá vyháňa úhory z malých potokov, napriek riziku smrti až do Sargansovho mora. Asi aj práve preto verím, že kým bude hudba, budú aj talenty.

5. Aké sú Vaše spomienky na mladé roky a na pedagógov, u ktorých ste študovali?

Mal som to šťastie, že som mohol zažiť celú plejádu veľmi odlišných pedagogických osobností. Legendárny prof. Jankelevič, typický reprezentant guru pedagóga. Autoritársky André Gertler v Bruseli i ortodoxne rigidný Schneiderhan (napriek tomu hral geniálne Mozarta aj Beethovena). Ako protipól veľkorysý Szeryng, ktorý ma nesmierne poctil tým, že ma zaradil medzi svoje „duchovné deti“. Najkomplexnejšie ma však obohatil môj profesor na VŠMU Ján Skladaný. Bol mi nielen pedagógom, ale aj otcom a priateľom. Ba dokonca aj ochrancom. V čase normalizácie, v roku 1973, som mal byť po previerkach z ideologických dôvodov vyhodnený z miesta asistenta na VŠMU. Profesorovi Skladanému sa podarilo zariadiť, aby som bol ‚prepustený‘ na základe dohody, a teda s neutrálnym kádrovým posudkom. Na VŠMU som smel nastúpiť až na jeseň 1989.

Zhovárala sa Lucia Kopsová

Ediční středisko JAMU nabízí

Za hranice klávesnice

Snad každý klavírní pedagog ZUŠ by mohl souhlasit: Na základním stupni uměleckých škol znějí až na výjimky stále stejné skladbičky, učitelé zadávají zejména tzv. ověřené kusy a k současné tvorbě přistupují někdy až s despektem. Druhý, neméně častý, případ je ten, že se nové hudbě nebrání, ale zužují ji pouze na populární a podbíživou tvorbu, která svoji podprůměrnou hudební kvalitu schovává za líbivé ilustrace, přitažlivé názvy či povrchní efekty. Česká klavírní instruktivní literatura má přitom ve světě výsadní pozici a je právem považována, díky své poetičnosti, různorodosti a citovému bohatství, za naprostou špičku. Po ukázat na tento fakt a znovu oživit zájem o naše skladby pro děti byl hlavní motivací vzniklého projektu „Za hranice klávesnice“.

Na počátku stála myšlenka prof. Aleny Vlasákové, aby každý ze studentů posledního ročníku nově vzniklého oboru *Hra na klavír a klavírní pedagogika* nahrál cyklus instruktivních skladeb. První budoucí absolventky tohoto oboru – Šárka Bartošová, Jaroslava Filipová, Elena Knápková, Lenka Pachnerová a Jitka Štěrbáková – se rozhodly využít prostředků určených pro specifický výzkum HF JAMU, aby se touto problematikou mohly zabývat hlouběji. Začátkem roku 2012 tak vzniká za podpory školy projekt „Inovace klavírního repertoáru základních uměleckých škol se zaměřením na méně známé instruktivní skladby českých autorů 20. a 21. století“, později nazvaný „Za hranice klávesnice“.

Studentky, pod vedením řešitele projektu doc. MgA. Jaroslava Štátného, PhD., a Mgr. Josefy Hlouškové (vyučující předmět Instruktivní literatura), vyhledávaly v knihovnách a archivech drobné dětské skladby, a ty, které je nejvíce zaujaly, nastudovaly. Jak už původní název projektu napovídá, jednalo se o miniaturní žijících či nedávno zemřelých autorů – Zdeňka Blažka, Markéty Dvořákové, Petra Ebena, Petera Grahama, Zdeňka Lukáše, Jana Nováka, Františka Schäfera a Karla Šimandla. Díky finančním prostředkům získaných z grantu pak natočily během letních prázdnin CD, na kterém se ocitlo 62 dvou- i čtyřručních skladbiček, z nichž některé ani nebyly doposud vydány! Na této pestré směsici si můžeme zřetelně uvědomit, jak různorodá je naše nově vznikající instruktivní literatura. Najdeme v ní typicky českou lyriku, ale i živelné rytmy, hloubku, hravost i vtip. Zároveň vyjadřuje myšlenku Petera Grahama, že „*děti mohou hrát i jiné věci, než si pro ně dospělí představují. Jen to zkusit a zaposlouchat se, jak to zní!*“.

Externí specialisté přednášejí hudebním manažerům

V akademickém roce 2012/2013 pokračují přednášky externích specialistů oboru Hudební manažerství. Studenti i odborná veřejnost dostávají možnost setkat se zahraničními i tuzemskými hosty.

Přednášky zahraničních hostů proběhly na podzim 2012. Pawel Orski promluvil na téma „Hudební kultura v Polsku a agenturní zastupování“. Druhým zahraničním hostem byla Julie Pietroburgo, která přednesla téma „Fundraising pro kulturní projekty“. Partnerem této přednášky bylo sdružení Brno kulturní. Mezi tuzemské hosty patřila Pavlína Muzikářová Kovaříková, která se specializuje v oblasti filmové produkce. Na téma nových médií, PR a sociologii médií hovořil Jakub Macek.

— K hudebnímu nosiči vznikla i desková hra na bázi *Člověče, nezlob se*, zanesená do mapy České republiky

K hudebnímu nosiči vznikla i desková hra, která chce malé posluchače žertovnou formou blíže seznámit s „*pány skladateli*“ a vnést nová jména do povědomí dětí. Hra na bázi „*Člověče, nezlob se*“, vnesená do mapy České republiky, už svým designem kopíruje dvojí zaměření projektu: zájem o regionální autory i úmysl hledat hudbu jinou, za hranicemi běžně hraných skladeb.

Tímto ale projekt absolventek zdaleka nekončí. Po křtu CD a prezentaci na Metodickém centru HF JAMU, která sklídila velmi kladné ohlasy, vkročil do své druhé fáze. Během ní se budou od února 2013 konat semináře na českých a moravských ZUŠ, při kterých bude představováno nejen CD, ale zahrne i průzkum místních archivů s cílem dalšího obohacení instruktivní klavírní literatury. Plánované jsou i diskuse s pedagogy a žáky hudebních škol o umělecké i posluchačské kvalitě soudobých skladeb. V rámci této snahy byla též oslovena řada skladatelů, kteří na nově vzniklé webové stránky zusklavir.jamu.cz přispějí svými skladbičkami. Ty budou moci učitelé klavíru využít ve své výuce a autorům tak poskytnou i zpětnou vazbu.

Je našim velkým přáním, aby projekt i po svém ukončení v únoru 2013 zůstal živý, představoval jakýsi komunikační most mezi skladatelem a učitelem, podporoval vznik nové instruktivní tvorby a udržoval povědomí našeho národního hudebního bohatství.

Elena Knápková

Grantovou politiku města Brna prezentovala Anežka Horníčková z odboru kultury Magistrátu města Brna.

V úterý 19. 3. 2013 byla na programu přednáška Pavla Lojdy na téma produkce festivalu Janáček Brno. Ve čtvrtek 25. 4. 2013 se uskutečnila přednáška Simony Škarabelové na téma financování kultury v ČR.

V jednání je přednáška Barbary Stüwe-Essl z Vídně na téma lobby za nezávislou kulturu. Na závěr cyklu proběhne prezentace výsledků projektu specifického výzkumu studentů hudebního manažerství.

Pro informace využijte email: barbora.stepankova@hf.jamu.cz.

Barbora Štěpánková

Rozhlásky s Provázky

Rozhlásky s Provázky jsou společný projekt Českého rozhlasu a Ateliéru rozhlasové a televizní dramaturgie a scenáristiky na Divadelní fakultě JAMU v Brně. Při příležitosti 90. výročí zahájení rozhlasového vysílání se studenti se svou pedagožkou Alenou Blažejovskou rozhodli vzkřísit zapomenutý žánr, jehož vznik je spojen s počátky rozhlasu. V literárně-publicistickém magazínu Českého rozhlasu Brno Zelný rynek proto každou sobotu uslyšíte zbrusu nový studentský rozhlášek. Interpretovat je budou herci a herečky Divadla Husa na provázku.

Rozhlášek je krátký žánr z pomezí publicistiky a poezie, psaný na okraj dne. Musí být čerstvý, aktuální a sdělný. Měl by mít nápad, být napsaný vtipně a spádnou formou, s neotřelými rýmy. Rozhlásky psávali spisovatelé a žurnalisté spojení s meziválečnými Lidovými novinami jako Eduard Bass, Karel Čapek, Rudolf Těsnohlídek. Později se tomuto žánru věnovali např. Josef Kainar, Jaroslav Seifert a v brněnském rozhlase Vlastimil Pantůček. Mnozí z nich své rozhlášky vydali i knižně.

Rozhlášek byl navzdory svému jménu spjat nejprve s novinami. Novináři dali veršovanému komentáři či fejetonu, umístovanému na začátek denních zpráv, pro jeho pohotovost název „rozhlášek“ – a to právě na počest nového média, rozhlasu. První byl uveřejněn v sobotu

6. února 1926 v odpoledním čísle Lidových novin v rubrice Co týden dal.

Definitivní název dostal v závěru Týdne radiofonie, který probíhal od 7. do 13. února 1926. V té době bylo v celé naší republice necelých 30 000 přijímačů a našli se i tací, kteří několikadenní lijáky a povodeň přičítali anténě, kterou si na svém domku instaloval místní učitel. Byla to taková vzácnost, že Karel Čapek napsal: „Radiová stanička je trochu jako kniha: vidíte-li ji u někoho, vypukne ve vás potřeba vypůjčit si ji.“ A co bylo podstatou Týdne radiofonie?

„Seznámit nejširší vrstvy obyvatelstva s nejskvělejším vynálezem naší doby, vysvětlit podstatu radiofonie, poradit žádostivým, jaký druh přijímače si mají opatřit, kolik je tato poučná zábava bude stát, říci obyvatelstvu vše dobré i zlé o rozhlasu, vyvrátit z kořene předsudky a ze Šavla udělat Pavla – to je účel a snaha Týdne radiofonie.“

K uctění těchto průkopnických začátků tedy k letošnímu 90. výročí Českého rozhlasu zahajujeme vysílání rozhlasového cyklu Rozhlásky s Provázky, na jehož přípravě se podílejí studenti brněnské JAMU – budoucí rozhlasoví a televizní dramaturgové a scenáristé. Ve svých veršovaných komentářích a fejetonech se budou dotýkat aktuálních i nadčasových témat, snad vás přitom i pobaví. Znělku pro svůj projekt vytvořili spolu se svým pedagogem, režisérem Radimem Nejedlým.

Alena Blažejovská

Hudební manažeři provádějí výzkum hudebních agentur

Od loňského roku je studenty magisterského a doktorského studia oboru Hudební manažerství prováděn specifický výzkum tržního prostředí v oblasti hudebních agentur. Jádrem výzkumu je zmapování situace na trhu hudebních agentur v Jihomoravském kraji. Odvětví dosud nebyla věnována odborná pozornost, prováděný výzkum má deskriptivní povahu, zjišťuje souhrnná data o právní formě, počtu zaměstnanců, způsobu financování, šíři poskytovaných služeb apod. hudebních agentur působících v našem regionu. V rámci výzkumu byla vytvořena databáze existujících a aktivně fungujících hudebních agentur v kraji. Uživatelé naleznou v databázi nejen kontaktní údaje, ale také činnosti, kterými se agentury zabývají a stručný přehled zastupovaných umělců či realizovaných projektů.

Výzkum dále zkoumal rozsah územního působení agentur, četnost jejich spolupráce se zahraničními subjekty, hudební žánry, na které se agentury zaměřují, činnosti, kterým se věnují a v jaké míře se tyto činnosti podílí na jejich příjmech, délku jejich existence a reakci agentur na současnou nepříznivou ekonomickou situaci.

Výsledky výzkumu budou využity ve výuce hudebního manažerství, neboť poskytují údaje o možnostech a podmínkách podnikání v oblasti zastupování hudebníků a pořádání koncertů či festivalů. Zvláště v dnešní době ekonomické recese, kdy jsme v Brně svědky výrazného omezení výdajů na chod příspěvkových organizací a celorepublikově roste nezaměstnanost absolventů, jsou informace, které mohou studenty motivovat a pomoci jim při zakládání vlastního podniku, velmi vítané.

Z výzkumu vyplývá, že většina agentur je vlastněna i provozována pouze jedním člověkem, tedy osobou samostatně výdělečně činnou, což je administrativně nejméně náročná

forma podnikání. Začínající podnikatel se však musí připravit na skutečnost, že rozjezd vlastní agentury bude muset financovat převážně z úspor nebo půjčky. Pozitivem však je, že více než polovina (57 %) zkoumaných agentur čerpá alespoň v malé míře dotace z veřejných zdrojů, tedy od obce, města, kraje, Ministerstva kultury či Evropské unie. V rámci výzkumu byly také zpracovány možnosti čerpání dotací v oblasti podpory podnikání, které nabízí jak finanční prostředky, tak poskytnutí odborného know-how. Další dobrou zprávou pro případné budoucí majitele agentur je, že 57 % subjektů dlouhodobě prosperuje a dosahuje zisku a pouze jedna agentura v souvislosti s probíhající recesí zvažuje ukončení činnosti.

S veškerými výsledky výzkumu se zájemci budou moci seznámit v diplomové práci studentky Hudebního manažerství Terezy Svobodové, případně mohou navštívit prezentaci výzkumu na Hudební fakultě, která se uskuteční koncem dubna 2013.

Na přednášce budou prezentovány výsledky dalšího magisterského výzkumu studentky hudebního manažerství Barbory Štěpánkové. Výzkum probíhal na téma „Kulturně-politické koncepce a kreativní index“. Tato práce zkoumá dvě dílčí oblasti, mezi kterými v závěru hledá souvislosti. Kreativní index je způsob měření podmínek pro rozvoj kreativní ekonomiky. Kulturní politika byla zkoumána jako nástroj regulace kultury a kulturních průmyslů v regionu. Sledovalo se, zda regiony ČR se zpracovaným dokumentem kulturní politiky (který je v praxi využíván) dosahují vyššího indexu kreativity. Dále bylo sledováno, zda má kvalita zpracování dokumentů kulturní politiky vliv na vznik a rozvoj podmínek kreativní ekonomiky.

Tereza Svobodová, Lucie Šilerová

Jubilejní 20. konference ENCATC

Začátkem září navštívili pedagožky a studentky manažerství z obou fakult Janáčkovy akademie mezinárodní konferenci na téma „Networked Culture“ pořádanou evropskou organizací ENCATC. Konference, která se konala 12.–14. září 2012 v Londýně, byla jubilejním dvacátým setkáním odborníků z oblasti managementu umění a kulturní politiky, které ENCATC každoročně organizuje již od svého založení v roce 1992.

Organizace ENCATC je mezinárodní síť spojující organizace zaměřující se na vzdělávání v oblasti kulturního manažerství a kulturní politiky. V současnosti má více než 100 členských organizací z 39 zemí světa, převážně však z Evropy. Janáčkova akademie múzických umění v Brně je členem této sítě od roku 1997. Od roku 2011 se také aktivně podílí na jejím vedení, neboť proděkanka Divadelní fakulty MgA. Blanka Chládková byla zvolena členkou správní rady ENCATC.

Každoroční konference jsou vždy pořádány ve spolupráci s některou z členských organizací. Letošní hostitelskou institucí se stala Goldsmiths University of London, která je přední anglickou vzdělávací institucí v oblasti kulturního a kreativního podnikání.

Letošní konferenci provázely tři klíčové tematické okruhy: Kulturní a kreativní průmysly, Kultura a zahraniční vztahy a Networking, neboli vytváření sítí. Studenti, pedagogové a profesionálové z celého světa tak měli možnost si vzájemně představit své výzkumy, sdílet zkušenosti a diskutovat.

Prezentace výzkumů účastníků, která probíhala paralelně v šesti skupinách v průběhu středečního odpoledne, byla ve čtvrtek následována pěti paralelními semináři, na kterých odborníci z dané oblasti prezentovali své postřehy a zkušenosti z praxe.

V pátek na tyto semináře tematicky navazovaly tzv. studijní návštěvy vybraných institucí. Například zájemci o kulturní diplomacii (navazování a vytváření styků se zahraničím skrz kulturu) mohli navštívit ústředí British Council, instituce, která propaguje britskou kulturu po celém světě (u nás je známá více jako pořadatel Cambridgeských jazykových zkoušek). Pro zájemce o výtvarné umění a muzejnictví byla zase určena návštěva populární

— Interaktivní „peer-to-peer“ seminář —

galerie moderního umění Tate Modern, kde byli účastníci konference seznámeni s inovativními přístupy v propagaci instituce skrz digitální média.

Program konference byl každý den doplněn řadou přednášek odborníků z tematických oblastí konference, za mnohé jmenujme alespoň světově uznávanou expertku na sociální vazby v podniku Karen Stephenson nebo ředitele centra Watershed Dicka Pennyho, kterému se v tomto kreativním centru v anglickém Bristolu podařilo uvést do praxe myšlenku teorie kreativního průmyslu, tedy využití kreativity spojené s uměním jako katalyzátoru nových podnikatelských příležitostí.

Za Divadelní fakultu byla na konferenci společně s pedagogy Ateliéru divadelního manažerství a jevištní technologie MgA. Blankou Chládkovou a MgA. Hankou Krejčí, Ph.D., vyslána také studentská koordinátorka festivalu SETKÁNÍ/ENCOUNTER Tereza Koudelová a ekonomka festivalu Michaela Šebestová. Hudební fakultu reprezentovaly vedoucí oboru Hudebního manažerství MgA. Ing. Lucie Šilerová a studentka magisterského programu BcA. Tereza Svobodová.

Michaela Šebestová, Tereza Svobodová

Stavební úpravy Hudební fakulty JAMU

V podzimních měsících roku 2012 si mohli pedagogové a studenti Hudební fakulty JAMU všimnout stavebního ruchu v zadním venkovním traktu budovy. V listopadu byla zahájena přestavba sklepních prostor fakulty. Přestavba budovy umožní zkvalitnění výuky některých kateder, především Katedry bicích nástrojů a Katedry jazzové interpretace. Ta se přesune ze současného umístění v přízemí školy do sklepních prostor. Součástí stavebních úprav, které jsou plánovány do srpna letošního roku, bude nový výtah, který je konstruován na míru pro potřeby nutných transportů hudebních nástrojů větších rozměrů. Bude tak umožněno převážet kupř. tymphány, marimbu a další rozměrné nástroje. Úprava podzemních prostor by měla škole přinést celkem pět nových učeben v suterénu pro výše uvedené katedry, přičemž se díky tomu zoptimalizuje proces výuky i na dalších katedrách. Přestavba sklepních prostor Hudební

fakulty JAMU je realizována společností JB Stavební s.r.o. a je financována plně ze zdrojů školy.

Karel Hampl

Brno Improvising Unit (BIU)

Na podzim roku 2012 došlo z iniciativy a pod vedením Pavla Zlámala ke zformování souboru pro volnou improvizaci. Tento počín si vyžádal soustředěnou předchozí přípravu. Nejen personální, ale i v souvislosti s úspěšným získáním finanční podpory v grantové soutěži v rámci specifického výzkumu JAMU, což následně umožnilo prakticky uskutečnit tuto myšlenku. Těleso je projektem realizovaným v souvislosti s uměleckým zaměřením doktorandského studia Pavla Zlámala na HF JAMU.

Myšlenka

Improvizace je rozšířený, oblíbený, takřka moderní pojem. V podstatě označuje jednání bez přípravy, spontánní tvůrčí reakce na momentální dění. Ztělesňuje svobodu tvořivosti a vyjádření. V obecném hudebním povědomí je však tento pojem často obsahově omezený. A to na jisté druhy hudební improvizace.

Pravděpodobně stále nejčastější asociaci vyvolává ve smyslu jazzovém. Tento a další všeobecně méně používané způsoby (např. barokní improvizace, či improvizace v éře klasicko-romantické prostorově omezené na závěrečné kadence sólových koncertů apod.) jsou tzv. idiomatické způsoby. Dodržují jistá specifika a pravidla charakteristická pro ten který hudební styl. Je možné tím pádem diskutovat, nakolik opravdu jde o improvizaci v tvůrčím slova smyslu, nejde-li více o naučené, přejaté a konkrétní stylou estetiku „schválené“ idiomy víceméně řazené za sebou.

Improvizace neidiomatická se ve své myšlenkové podstatě snaží proniknout blíže ryzímu významu slova „improvizace“, jakožto spontánnímu vyjádření a konání, které není regulované předem vymezenými hranicemi. Jistěže i zde je možné diskutovat, zda je to ve své absolutní hodnotě skutečně možné; uvážíme-li, že tímto způsobem postupují hudebníci – tedy lidé – závislí na své zkušenosti, šíří svých představ a vypracovaných schopností, dojdeme k tomu, že není technicky proveditelné, aby tito v sebevětší neidiomatické snaze nevytvářeli další klišé a idiomy – byť své vlastní, osobní, dosud stylově nedefinovatelné. Pro poměrně přísnou definici slova neidiomatická improvizace (a faktickou nemožnost této definici hudebně vyhovět), budiž výstižnější označení „volná improvizace“. Ta nechť označuje hudební konání, jehož podstatou je právě snaha netvořit tzv. „ve stylu“, ale naopak se zavedeným způsobům vyhnout. Jistě je otázkou, kdy tato snaha o nekonformitu sama sebe dostihne a stane se definovaným stylem. Ale to ponechme stranou.

Existence souboru Brno Improvising Unit (BIU) je založena právě na myšlence neidiomatické, tedy volné, improvizace. BIU je představitelem filozofie, pro niž je styl a forma výsledkem, ne prostředkem. Upřednostňuje spontaneitu a nepředvídatelnost před kontrolou průběhu a jistotou produktu; autentičnost před napodobováním. Soustřeďuje se na vytváření vlastního originálu, a staví se tak do kategorické protiváhy všeobecně zavedeným snahám o dosažení dokonalosti vzorů a model.

Kapela

Soubor je složen primárně ze studentů HF JAMU, jejichž řady doplňují externě přizvaní, v oblasti většinou již zkušenější hráči. Svým nástrojovým obsazením těleso rozšiřuje hranice představ o funkčním složení, jest takřka neomezené a otevřené jakékoli instrumentální kombinaci. Důležitějším kritériem pro účast

v tomto projektu je samozřejmě zájem o netradiční způsoby hudební tvorby a dále pak schopnost, respektive ochota hráče vzdát se vlastních očekávání ve prospěch celku. A to na mnoha úrovních, počínaje hudebně-stylovou představou, až po rozhodování se o způsobu akce/interakce jednotlivce v každém momentu produkce. Jde o princip přehodnocování vlastních myšlenek, záměrů a soudů.

Všeobecným cílem projektu je vypracovat těleso hudebně fungující samo o sobě, spontánně, pokud možno bez řídicích elementů (dirigent, zápis apod.), jakési symbiotické společenství, ač plně vnitřních paradoxů, přesto však pracující organicky a z hlediska celkové působivosti koherentně.

Jakkoliv „volná“ je prezentovaná myšlenka tvoření hudby, je nutné, aby ansámbl zkoušel. Všichni jsme v průběhu života formováni – a dá se říci i omezováni – mnoha pravidly (nejen hudebními), která si osvojujeme, a jsme-li pak postaveni před možnost využít větší šíři pojmu svoboda a volnost, jsme obvykle ztraceni, nevíme jak ji uchopit a produkujeme často chaos bez myšlenky, bez sdělení. Zkoušky jsou tedy prostorem pro objevování často netušených možností, rozšiřování představ o způsobech tvoření hudby, o možnostech interní hudební komunikace mezi jednotlivými hráči, jež je důležitá k vytváření kolektivního napojení. Učíme se fungovat bez pravidel, což paradoxně má zase svá pravidla. Jsou však jiného ražení: mají platnost více společenskou a životní než pouze hudebně-odbornou.

Výstup

Díky finanční podpoře projektu BIU (z grantu JAMU pro specifické výzkumy doktorandů) bylo možné zrealizovat již několik počínů tohoto tělesa. Patří k nim uskutečněné koncerty v Brně na Skleněné louce 27. 11. 2012, v Mincmistrovském sklepě 11. 12. 2012 a též nahrávací session v Českém rozhlasu 5. 12. 2012, z něhož je v plánu vytvořit CD pro veřejnou publikaci. V příštím semestru budou další produkce následovat. V jednání jsou též hosté, kteří jsou v oboru již osobnostmi (George Cremaschi, Peter Graham, Rod Paton, Didrik Ingvaldsen apod.) a kteří mohou být pro ansámbl zdrojem dalších inspirací a motivací.

Činnost ansámblu je průběžně dokumentována a veškerý materiál je předmětem průběžných analýz a zkoumání, z čehož budou vyvozeny závěry, prezentované zejména v disertační práci řešitele projektu (autora článku), jež je zároveň i odpovědným vedoucím kapely, a to vše za laskavé supervize spoluřešitele a školitele doc. Jaroslava Štátného, Ph.D.

Pavel Zlámal

— Brno Improvising Unit, Místogalerie Skleněná louka —
22. 4. 2013

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jak bude pokračovat vzdělávání zaměstnanců?

Do závěrečné fáze vstupuje projekt Vzdělávání zaměstnanců JAMU (reg. č. CZ.1.07/2.2.00/15.0044). Projekt si klád za cíle podpořit profesní růst zaměstnanců a prohlubovat jejich znalosti v oblastech IT, cizích jazyků, odborného pedagogického vzdělávání nebo oblasti managementu vysokých škol.

Na programu posledního půl roku jsou ještě specializovaná školení pro administrativní zaměstnance, účast pedagogů na odborných konferencích, ale také školení Vysokoškolské legislativy a oblíbené intenzivní jazykové kurzy mimo Brno, které jsou plánovány opět začátkem července.

Je však na čase celý projekt zhodnotit a odpovědět na otázku, kam bude vzdělávání na JAMU směřovat a jak jej hodnotit

cílová skupina, tedy pedagogičtí i nepedagogičtí zaměstnanci. K tomuto účelu bude sloužit dotazník, který byl na přelomu února a března zveřejněn v Aktualitách na webu JAMU.

Vyjádřete i Vy svůj názor nejen na průběh projektu, ale i na celé vzdělávání zaměstnanců JAMU a jeho další budoucnost.

Aktuální informace o plánovaných školeních a zmiňovaný dotazník naleznete v Aktualitách na stránkách www.jamu.cz, informace o projektu v sekci Projekty EU (<http://esf.jamu.cz/projekty-jamu/0044.html>). Případné dotazy směřujte na projektovou manažerku Ing. Martinu Valehrachovou, valehrachova@jamu.cz, 542 591 127.

Šárka Kusáková

Výzkumné centrum JAMU

Na Výzkumném centru JAMU se v nedávné době rozběhl nový projekt „Posílení výzkumného týmu JAMU o výzkumníky z oblasti teorie a dějin umění a autorské volné tvorby děl multimediálního charakteru“ č. CZ.1.07/2.3.00/30.0036, který je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR. Jeho cílem je rozvinout výzkumný potenciál školy pomocí nových perspektivních výzkumníků.

Na výzkumné centrum byli přijati 2 noví výzkumní pracovníci (MgA. Michal Zetel, Ph.D., a doc. Daniel Matej, ArtD.), kteří

se budou zabývat prověřováním možností nových technologických řešení při definování a tvorbě scénického, divadelního nebo koncertního prostoru (virtuální scénografie, light-design, akustická definice prostoru, sound-design) a ustanovení českého pojmoslovného systému v oblasti zejm. technologicky determinovaných forem tvorby (intermédiá, multimédiá, mixmédiá, audiovizí, time based art atd.) a příklady jeho modelových aplikací při popisu a analýze komplexních uměleckých děl.

Roman Novotný

Inovace studijních programů Dramatická a Hudební umění JAMU v oblasti uměleckých výstupů

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR.

Projekt č. CZ.1.07/2.2.00/28.0159

Operační program: Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Oblast podpory: 2.2 – Vysokoškolské vzdělávání

Termín realizace: únor 2012 – leden 2015

Rozpočet projektu: 25 335 278,21 Kč

Studenti ateliérů DIFA

Od května 2012 se na Divadelní fakultě JAMU uskutečnilo v rámci projektu Inovace studijních programů JAMU hned několik významných akcí pro studenty ateliérů DIFA.

Studenti jevištní technologie a scénografie měli možnost absolvovat workshop s významným operním scénografem Borisem Kudličkou na téma Operní tvorba a světlo jako plnohodnotný dramaturgicko-režijní prvek.

Pod vedením belgické choreografky a performerky Karine Ponties se studenti Ateliéru klaunské scénické a filmové tvorby v průběhu dvoutýdenního intenzivního workshopu zaměřili na pohybové a mimické dovednosti. Na tuto dílnu navázala umělecká tvorba, jejímž výstupem byla inscenace *Pisum Sativum*,

kteřá měla premiéru ve Studiu Marta 7. 11. 2012. Studenti měli možnost podílet se na tvůrčím procesu pod vedením renomovaných a světově významných umělců Karine Ponties a lighting designera a hudebníka Guillaume Fromentina a Davida Monceau.

Studenti Ateliéru Výchovná dramatika Neslyšících dostali jedinečnou příležitost prohlubovat své dovednosti v rámci dílen choreografické řeči a gestické komunikace a k problematice porovnávání gestické komunikace v tradičních uměleckých technikách a znacích ve znakovém jazyce. Lektory dílen byli renomovaní umělci Eliška Brtnická, Michaela Kosiecová a Zdeněk Kluka.

Studenti dále pracovali pod režijním vedením prof. Zoji Mikotové na inscenaci „Písně, básně, balady“, která měla premiéru v Divadelním studiu Marta dne 18. 11. 2012. Při přípravě inscenace byl kladen zvýšený důraz na rytmičnost a múzičnost znakového projevu. Komponovaný pořad „Písně, básně, balady“ tvoří poetické propojení vizuálního obrazu, jehož součástí je unikátnost znakového jazyka, mluveného slova, zpěvu, hudby a pohybu.

Pokračování str. 32

— Divadelní manažerky na konferenci —
ENCATC

V Ateliéru režie a dramaturgie se pro studenty uskutečnil workshop s významným českým režisérem Jiřím Havelkou a choreografkou Ladislavou Košíkovou. V průběhu dílny se studenti měli seznamovat s tvůrčími metodami autorského divadla, vycházejícími z kolektivní tvorby a improvizací celého souboru.

Studenti všech ročníků Ateliéru Divadlo a výchova měli možnost pracovat v průběhu uměleckých dílen se zakladatelem, hercem a režisérem HaDivadla Jánem Sedalem v rámci dílny s názvem „Hledání severu“ a v rámci dílny s názvem „Tělo, nástroj umění“ s odbornou lektorkou PhDr. Feng-jün Song-Vojtovou, CSc. O několika víkendech v zimním semestru se také konala dílna pod vedením Hany Frankové s názvem „Herecká cesta od symbiózy s autorem k symbióze s divákem s metodickým přesahem do práce s dětským divadelním souborem“. Veškeré umělecké projekty studentů, které v ateliéru vznikaly v akademickém roce 2011/2012, studenti prezentovali na festivalu Ateliéru DaV „Sítko“ ve dnech 1. až 5. 6. 2012.

Dne 29. 10. 2012 se pro studenty Ateliéru Rozhlasová a televizní dramaturgie a scenáristika uskutečnil seminář na téma Současná evropská rozhlasová hra pod vedením dramaturga, scenáristy a vedoucího literárně-dramatické redakce Českého rozhlasu Hynka Pekárka. V listopadu se konal

— Workshop s Borisem Kudličkou —

pod vedením filmového producenta a režiséra Radima Procházky seminář na téma Produkce audiovizuálního díla.

Studentky oboru Divadelní manažerství Tereza Koudelová a Michaela Šebestová získaly jedinečnou možnost zúčastnit se ve dnech 12.–14. září 20. výroční konference ENCATC, pořádané Goldsmith University v Londýně.

V akademickém roce 2012/2013 byla zahájena výuka nového předmětu Kostým ve výtvarném umění pro studenty Ateliéru scénografie. Výuka bude probíhat formou 12 workshopů s mezinárodně uznávanými odborníky. Výuku zahájila dílna s názvem „Antropologie, pohyb, umění performance“ s Jennifer Helia de Felice a Soňou Skočovskou.

Ve dnech 12.–17. 1. se uskutečnil workshop pro studenty oboru jevištní technologie s odborníky z praxe Sidonem Schlehrem a Milanem Froňkem. Dále byla dne 15. 1. zahájena v Divadle na Orli slavnostní vernisáž výstava fotografií studentů Ateliéru Audiovizuální tvorba a divadlo nazvaná „Drama v rámu“. Výstava probíhala ve foyer divadla až do 15. 2. 2013.

Na již proběhlé aktivity navazují i v letním semestru akademického roku 2012/2013 workshopy, semináře a dílny s odborníky z praxe a umělecké projekty studentů DIFA JAMU. Mezi největší lákadla patří například workshop pro studenty

— Seminář s Hynkem Pekárkem —

Dramaturgie a režie s J. A. Pitínským či Janem Gogolou ml. pro studenty RTDS. Dále se uskuteční workshopy s Tomášem Rullerem, Petrem Niklem, Ilonou Németh či Dorotou Sadovskou pro studenty scénografie a mnohé další.

Muzikálové tituly ve studiu Marta a v Divadle na Orli

V roce 2012 byly uvedeny dva zahraniční muzikálové tituly v hereckém obsazení 3. a poté 4. ročníku Ateliéru muzikálového herectví doc. Jany Janěkové.

V červnu proběhla předpremiéra pro abonenty a zástupce JAMU ve studiu Marta muzikálu FOOTLOOSE/TANEC NENÍ ZLOČIN autorů Deana Pitchforda, Toma Snowa, Waltera Bobbieho, v překladu Pavly Hoggard. Muzikál režírovala Jana Janěková a do inscenace si ke spolupráci přizvala absolventy DIFA JAMU (např. Ján Jackuliak, Robert Musialek, Dušan Vitázek, Michal Slaný, Oldřich Smysl atd.), profesionální herce brněnských divadel (Hana Horká, Drahomíra Hofmanová atd.) a studenty Konzervatoře Brno. Choreografie se ujal slovenský choreograf Laco Cmorej, šermířská čísla potom zajistil Libor Olšan. Scénografie byla svěřena do rukou profesionálů – scénu vytvořil Jaroslav Milfajt, kostýmy Eva Mesarč Jasičová. Dne 24. října 2012 proběhla premiéra muzikálu a slavnostně tak otevřela nové Divadlo na Orli/Hudebně-dramatická

— Záběr z inscenace FOOTLOOSE/
TANEC NENÍ ZLOČIN

— Záběr z inscenace Taneční maraton
na STEEL PIER

— Z inscenace Vaše bolest naše
potěšení

— Přednáška Wandy Dobrovské —

laboratoř JAMU. Studenti se nyní mohou na své umělecké výstupy připravovat ve špičkovém prostředí simulujícím profesionální prostředí. Muzikál se reprizuje až do května 2013.

Druhou premiérou sezony 2012/2013 byl muzikál Taneční maraton na STEEL PIER známých autorů Davida Thompsona, Johna Kandra, Freda Ebba, kteří jsou tvůrci významných titulů Chicago nebo Kabaret. Muzikál vznikl jako unikátní mezinárodní projekt – český překlad Pavly Hoggard s původními anglickými texty písní režíroval anglický režisér Robert Gordon a participovali na něm studenti programu Erasmus z nejrůznějších zemí Evropy (např. Španělsko, Finsko, Island, Portugalsko atd.). Muzikál měl premiéru před Vánocemi a jeho reprízy mohou diváci taktéž vidět až do května 2013.

V současné době se hraje třetí muzikálový titul, původní český text Pavly Hoggard s názvem Pokrevní sestry/Blood-sisters v režii Jany Janěkové. Hudbu pro toto dílo vytvořil Daniel Fikejz, texty písní Radka Coufalová. Muzikál diváky uvádí do prostředí Anglie a Skotska, sporů královen Alžběty I. a Marie Stuartovny. Premiéra muzikálu proběhla v únoru 2013.

Činohra ve studiu Marta

V červnu 2012 nastoupil do Marty absolventský ročník činoherního herectví prof. Niky Brettschneiderové, kteří zde začali v rámci klíčové aktivity KA 4 zkoušet

— Z inscenace
Zpráva o svatém kárání

— Koncert soudobé hudby 12. 12. 2012 —

inscenaci Triumf citovosti (J. W. Goethe). Tato inscenace splňovala kritéria vymezená v rámci klíčové aktivity č. 4 a stala se tedy inscenací zájezdovou. Studenti i celý inscenační tým měli možnost vycestovat na několik zájezdů mimo domovskou scénu Marty, osvojit si adaptaci v jiném divadelním prostoru a prostředí a setkat se s inscenačními týmy mimobrněnských scén. V listopadu 2012 studenti absolvovali zájezd do Vídně, v lednu 2013 to byla Praha (Divadlo DISK), Zlín (Zetko, MD Zlín) a Uherské Hradiště (Malá scéna Slováckého divadla).

Následovala inscenace Zítřka v Kataru (Theresia Walser), kde měli studenti 4. ročníku činohry možnost spolupracovat s profesionálním režisérem Petrem Štindlem. Poslední inscenací semestru byla adaptace původního, současného, dramatického textu od dvojice Martin Sládeček a Barbara Herz s názvem „Zpráva o svatém kárání“. Dne 24. 2. 2013 proběhla v Martě premiéra inscenace „Vaše Bolest / Moje potěšení“ v režii Mariky Smrekové. V inscenaci můžeme vidět také profesionálního herce Michala Bumbálka. Poslední inscenací, na jejíž premiéru se studio Marta chystá v dubnu 2013, je Horror! Horror! režisérka Mariky Smrekové a Barbary Herz.

Aktivity v rámci Hudební fakulty

Od května 2012 se na Hudební fakultě JAMU v projektu realizovalo hned několik uměleckých výstupů. V rámci klíčové aktivity (KA) č. 5 „Inovace hudebně-dramatických uměleckých výstupů DIFA a HF“ se dne 3. 5. uskutečnil koncertní melodram J. A. Bendy: Pygmalion, a to v rámci koncertu Janáčkova akademického orchestru v Besedním domě v Brně, pod taktovkou G. Rovňáka – studenta DSP na HF. Recitátorem melodramu byl student muzikálového herectví Divadelní fakulty JAMU Marek Ouda. Dne 21. 6. proběhla na nádvoří Staré radnice v Brně inscenace experimentálního charakteru

G. Rossiniho: Příležitost dělá zloděje, v režii studenta doktorského studia na HF T. Studeného. Na tomto experimentálním výstupu se podíleli studenti hudební i divadelní fakulty, čímž došlo opět k prohloubení spolupráce mezi oběma fakultami. Kromě zpěváků a činoherního herce byli do tohoto výstupu zapojeni také studenti oboru Hudební manažerství, kteří zajišťovali organizaci výstupu. Již nyní začínají přípravy, postupná práce a zkoušení dalšího experimentálního výstupu – B. Smetana: Hubička, který bude veřejnosti představen na začátku června 2013 v Divadle na Orlí, opět v režii T. Studeného. Současně započala příprava zpěvohry B. Smetany: Prodaná nevěsta, což je upravená původní verze s mluvnými texty, jejíž premiéra se uskuteční ve dnech 23. a 24. 3. 2013 v Divadle na Orlí.

V rámci klíčové aktivity č. 8 „Inovace hudebních uměleckých výstupů v Bc., Mg. a Ph.D. studiu na HF“ proběhlo sedm koncertů soudobé hudby, v nichž byli zapojeni studenti oborů Dirigování orchestru (P. Šnajdr, J. Najvar) a Dirigování sboru (J. Ocetek), a to formou realizace komorních partitur soudobé hudby. Koncerty probíhaly v Koncertním a Komorním sále HF ve dnech 16. 5., 27. 6., 9. 10., 16. 10., 31. 10., 19. 11. a 12. 12. a zazněly na nich skladby studentů a pedagogů JAMU, ale i dalších českých soudobých skladatelů. V roce 2013 je plánováno devět koncertů tohoto charakteru. Současně jsou také v letním semestru plánovány 2 absolventské koncerty studentů dirigování orchestru (6. 5. – E. Mikešková, 13. 6. – J. Havlík), na nichž zazní také vokálně-instrumentální skladby. V rámci inovace předmětu Kompozice scénické a filmové hudby dne 30. 11. proběhly přednášky člena skupiny MIDI LIDI Prokopa Holoubka na téma „Kompozice scénické a filmové hudby, ukázky z praxe a vlastní tvorby (např. hudby k filmům Protektor, Český mír, HeartBeat 3D, Polski film ad.)“. Dalším přednášejícím ve dnech 30. 11. – 1. 12. byla PhDr. Wanda Dobrovská, Ph.D., která své přednášky zaměřila na téma „Five Game Music concerts on GC Leipzig 2003–2007 (historie, vývoj, tvorba)“. Současně také probíhal ve dnech 29. 11. – 4. 12. workshop s ruským odborníkem na filmovou hudbu Georgy Bagdasarovem, zaměřený na tvorbu hudebního doprovodu k němým filmům. V roce 2013 jsou plánovány další

přednášky a workshopy zaměřené na scénickou a filmovou hudbu.

V rámci klíčové aktivity č. 9 „Inovace uměleckých výstupů oboru Multimediální kompozice na HF“ se dne 15. 5. uskutečnil absolventský bakalářský výstup studentky Multimediální kompozice L. Páchové v Komorním sále HF. Dále se dne 22. 6. ve Hvězdárně a planetáriu Brno realizoval společný umělecký výstup s názvem „TMA“ studentů oborů

Multimediální kompozice (T. Bulisová, H. Mlnaříková) a Kompozice (D. Žurková, M. Kachlová, R. Schenk, N. Matoušková, P. Pařízek), a to v rámci inovace předmětu Teamwork I, II. Stejně jako v KA č. 8 i v této aktivitě proběhly ve dnech 29.–30. 11. odborné přednášky, tentokrát Tomáše Dvořáka na téma „Creating personal musical Universe. Machinarium OST, short movies soundtracks, Floex“, a to v rámci inovace předmětu Filmová

tvorba. I zde jsou v roce 2013 plánovány workshopy a přednášky zahraničních a tuzemských odborníků.

Divadelní i Hudební fakulta JAMU nabízí i v letním semestru 2013 mnoho zajímavých aktivit, které jsou pravidelně avizovány na webových stránkách JAMU, Divadla na Orlí, Studiu Marta, měsíčních výlepech apod. Je tedy stále se nač těšit a všichni jste srdečně zváni!

Diana Kolbábková Paraskevopulu

Jubileum budovy HF 2012/2013

Píše se rok 1862. Brno před jedním a půl stoletím. Město i celá monarchie prožívají své všední dny. Bouřlivý rok 1848 je již celkem vzdálenou minulostí, pryč jsou i krušné roky tzv. Bachova absolutismu a habsburská říše se začíná měnit. Mladičká mocnář František Josef I., vládoucí od svých osmnácti let, sedí na trůně už téměř jedno a půl desetiletí. Již několik let je ženatý se svojí okouzující sestřenicí Alžbětou (Elisabeth), přezdívanou Sissi. A právě po ní bylo v Brně později pojmenováno náměstí (Elisabethplatz), nesoucí dnes jméno Komenského.

Na tomto místě, v samém centru města, je otevřena nová budova německého gymnázia. Populace v Brně byla v té době většinou německá a v souvislosti s bouráním starého městského opevnění bylo rozhodnuto postavit pro německé gymnázium (sídlící do té doby v podstatě v provizorních prostorech) budovu právě na dnešním Komenského náměstí.

Stavba byla realizována v letech 1860–1862. Vítězný projekt předložila dvojice významných vídeňských architektů – Eduard van der Nüll (1812–1868) a August Sicard von Sicardsburg (1813–1868). Na svém kontě mají řadu významných staveb, nejvýznamnější z nich je patrně budova dnešní Státní opery ve Vídni. Osud obou mužů byl dosti tragický, ani jeden se otevření vídeňské opery nedočkal.

JAMU začala budovu bývalého gymnázia částečně užívat v roce 1949, plně v roce 1965 a od roku 1998 zde sídlí výhradně Hudební fakulta.

Při příležitosti 150. výročí otevření budovy se 17. října 2012 konalo v aule HF setkání nazvané *Reminiscence na brněnské německé gymnázium*. Po úvodním slovu děkana doc. Víta Spilky následovala série přednášek o historii budovy, učitelích a absolventech gymnázia, roli němčiny a češtiny i o česko-německých vztazích v Brně v době monarchie a první republiky. Z Hudební fakulty zde vystoupila doc. Monika Holá s přednáškou *Alfred Roller – někdejší brněnský gymnazista Mahlerovým scénografem ve vídeňské Dvorní opeře* a prof. Jindřiška Bártová s přednáškou *Německé a české střední školy v Brně v době Janáčkově*.

Velmi zajímavou shodou okolností je, že mimo jubilea naší budovy připadá na roky 2012, respektive 2013 i kulaté výročí narození jejích architektů – v obou případech dvousté. Všechna tato výročí si tedy budeme dále připomínat i v letošním roce.

Tomáš Hajn

Pozvánka

Hudební fakulta JAMU pořádá **v úterý 21. května 2013 od 19.30 hod.**

v Besedním domě v Brně

slavnostní večer k 90. narozeninám prof. Aleny Veselé, emeritní rektorky JAMU,

kde proběhne také představení knihy *Z rejstříků paměti profesorky Aleny Veselé*.

Účinkují: doc. Zdeněk Nováček, Petra Kujalová, doc. Jan Jiraský, Ph.D., Janáčkovo kvarteto,

Brněnský kontrabasový orchestr (umělecký vedoucí: prof. Miloslav Jelínek)

Program:

J. S. Bach, A. Dvořák, J. Bonnet, J. Brahms, G. Puccini

Mluvené slovo: prof. Ing. MgA. Ivo Medek, Ph.D., doc. Sylva Talpová,

prof. PhDr. Václav Cejpek, prof. Adolf Sýkora

Výsledky studentského bádání součástí reprezentativní publikace

V rámci Specifického vysokoškolského výzkumu byl na Hudební fakultě realizován unikátní badatelský projekt s názvem *Operní divadlo v brněnském českém a německém kulturním prostředí*. Cílem projektu bylo zmapování hudebních archiválií týkajících se operní produkce v Brně od poloviny 19. století po polovinu století dvacátého. Jelikož oficiální archiv Divadla Na hradbách shořel při bombardování města Brna v roce 1944, je dochováno minimum dokumentů. V doslova detektivní činnosti, založené ve velké části na prohledávání sbírek soukromých osob, se podařilo nalézt široký vzorek vysoce zajímavých nahrávek. Bylo shromážděno celkem 130 technicky

dostačujících záznamů různých datací. Nejstarší pocházejí již z roku 1902, chronologicky nejmladší jsou z roku 1953. Ty jsou představeny formou CD nosiče ve formátu MP3 a jsou jakýmsi „praktickým bonusem“ reprezentativní publikace *Zpívali v Brně* emeritního pedagoga JAMU, prof. Václava Věžníka (vydalo Ediční středisko JAMU, 2012), zachycující činnost pěvců na brněnských operních scénách od roku 1882 do 2. světové války. Současně se vybrané nahrávky staly součástí multimediální knihovny HF JAMU, kde budou sloužit jako učební pomůcka zejména pro studenty oboru zpěv a operní režie.

Monika Holá, Tomáš Studený

Grant GAČR pro DiFA

Tým Kabinetu pro výzkum divadla a dramatu Divadelní fakulty JAMU vedený prof. PhDr. Josefem Kovalčukem v lednu obdržel od Grantové agentury České republiky čtyřletý grant na výzkum, dokumentaci a analýzu tvorby brněnských studiových divadel. Jde o návaznost na předchozí úspěšně splněný projekt, v jehož rámci vydali řešitelé celkem 8 monografií. Členy řešitelského týmu jsou dále prof. Petr Oslzlý, doc. PhDr. Jan Roubal, Ph.D., doc. PhDr. Margita Havlíčková, PhDr. Andrea Jochmanová,

Ph.D., Mgr. Radka Kuderová, Mgr. Martina Procházková, Mgr. Kateřina Slámová-Bartošová a PhDr. Klára Hanáková, Ph.D. V průběhu nastávajícího čtyřletého období by tým měl postupně připravit dalších 8 monografických knih, které budou věnované Divadlu Husa na provázku, Divadlu U stolu, Ochotnickému kroužku, mezinárodnímu projektu Together/Společně (na téma Labyrint světa a Lusthaus srdce), projektu Rozrazil 1/88 (O demokracii) a dále významným inscenacím – Polívkově klauniádě Am a Ea, Goldflamovu Písku nebo retromuzikálu Karla Davida a HaDivadla Hvězdy na vrbě.

Josef Kovalčuk

Mezinárodní konference MUSICA NOVA VIII

Hudba k čemu...?

Uplatnění soudobého skladatele ve společnosti – hudba jako umění nebo jako užitá tvorba?

29. listopadu – 1. prosince 2012

Na přelomu listopadu a prosince se na půdě Hudební fakulty uskutečnila tradičně mezinárodní konference MUSICA NOVA. V roce 2012 se konal její 8. ročník.

Vedle českých hostů konference – Tomáše Dvořáka, Martina Flašara, Jana Kavana a Wandy Dobrovské, přijali pozvání i hosté z Německa, Rakouska, Slovenska a Ruska – H. Raffaseder (AT), G. Bagdasarov (RUS), J. Ullmann (D), M. Sabat (D), D. Matej (SK) a G. Gruber (AT). Hostem konference byli také členové hudební skupiny Midilidi, která za hudbu k filmu *Projektor* získala v roce 2009 Českého lva.

Zatímco čtvrtek a pátek byly věnovány teoretickým příspěvkům hostů, v sobotu převládla praktická stránka. V dopoledních hodinách mohli studenti na seminářích pracovat s Jakobem Ullmannem a Marcem Sabatem. Tečkou konference se stal, krátce po poledni, koncert. Svě skladby pro sólové housle zahrál Marc Sabat z Berlína a v druhé části zazněla v podání Ondřeje Štochla a Jana Trojana skladba Jakoba Ullmanna *Pianissimo pro violu a live electronic*.

V následujících třech letech se konference odkážou na citát Johna Cage „Where Are We Going? And What Are We Doing?“. Ten příští – devátý ročník konference proběhne na počátku prosince 2013 a bude vymezen podtitulem *Současná situace elektroakustické hudby*.

Johana Anežka Obršlíková

Knihovna JAMU

Rádi bychom Vás informovali o zatím ne příliš využívané elektronické audiovizuální knihovně JAMU, která je již v provozu delší dobu. Tato knihovna slouží studentům a pedagogům JAMU k jejich tvůrčí činnosti, měla by jim usnadnit studium či přinést nové poznatky z oboru. Můžete zde najít jak nejrůznější texty, tak i nahrávky nebo kratší videa a to právě i pedagogů a studentů katedry Kompozice na JAMU. Tímto textem bychom rádi na knihovnu upozornili a také nabídli možnost publikace Vašich vlastních textů či děl, pokud o ni máte zájem.

Odkaz na stránky knihovny: www.avk.jamu.cz

Romana Kasperkevičová

S komedií „Chutilo vám, páni?“ na 32. ročníku evropského festivalu humoru a satiry *Kremnické gagy 2012* získal Pavol Seriš (na snímku) Cenu Stana Radiča za *Objav roka* a reprezentoval JAMU. Na fotografii s hercem Miroslavem Donutilem, který mu ocenění odevzdal.

So spolužiačkou na obede

Bol horúci deň končiaceho sa letného semestra. V menze „Na Morávu“ som sa stretol so spolužiačkou z hudobnej fakulty. Keďže sa jej možno nechcelo prisadnúť si k medikom, ktorí občas aj pri obede rozoberajú zážitky z oddelení, ktoré sú v nemocniciach väčšinou v suteréne, prisadla si ku mne. Rozprávali sme sa o nekonečne sa opakujúcom jedálnom lístku v menze, o živote v Brne, ale najmä o veci, ktorá mnohých študentov trápi a bráni im v bezprostrednom a slobodnom rozvoji svojho talentu. Spolužiačka sa na mňa ustarostene usmiala a rozrozprávala sa na tému sebadôvery a túžby po podpore zo strany spolužiakov či pedagógov. Nuž uznajte, priatelia, neľahko sa žije umelcovi po koncerte, keď jedinou reakciou pedagóga po vypätom výkone je: „Tak to máte za sebou.“ Toto podkopy sebadôveru aj silnejšiemu jedincovi. Na druhej strane sme sa zhodli, že aj študenti musia myslieť na svoju psychohygienu a nenechať sa zdeptať občasnými neprijateľnými poznámkami, ktoré si asi zažije každý človek. Veď len samotný fakt, že sme vyhovelí prijímacím skúškam na JAMU je garanciou, že máme talentové dispozície pre štúdium zvoleného odboru. Preto občas stojí za to zatvoriť oči, zapchať uši a neobzerať sa za škodoradostnými rečami. Verte, že po čase týchto ľudí – nech sú v akomkoľvek postavení, budete mať za chrbtom. Apropos, viete, že aj Einstein pokračoval vo svojich výskumoch len vďaka tomu, že ho priatelia v zlom období podržali? „Pardooooooooon!!!“ Zakričala zrazu neznáma postava, rozlievajúc na nás ružovú malinovku pri neopatrnom pohybe medzi stolmi. Hoci sme boli mokří od rozliatej malinovky, mali sme odrazu v sebe lepší pocit a... aj napriek obede v menze ešte aj chuť na pizzu z okienka.

Gabriel Rovňák

Noví profesori a docenti JAMU

prof. MgA. Ivo Krobot, DIFA
prof. Ladislav Kyselák, HF
doc. Mgr. Petr Francán, DIFA
doc. Oxana Smilková, DIFA
doc. Mgr. Sylva Talpová, DIFA

Občasník JAMU
– dvojčíslo 2012/II – 2013/I

Redakčne pripravil Luboš Mareček
za spolupráce Jindřišky Bártové
a Zdeňky Stejskalové

E-mail: marecek@jamu.cz

Grafická úprava a sazba:
Donato, Šaracova 2, Brno

Tisk: Ediční středisko JAMU

Autoři Občasníku 2012/II – 2013/I:

prof. PhDr. Jindřiška Bártová, pedagožka HF JAMU
doc. PhDr. Alena Blažejovská, pedagožka DiFa JAMU

prof. PhDr. Václav Cejpek, prorektor JAMU
BcA. Renata Fraiso, studentka HF JAMU

Mgr. Tomáš Hajn, pedagog HF JAMU

BcA. Karel Hampl, student HF JAMU

doc. Mgr. MgA. Monika Holá, Ph.D., proděkanka HF JAMU

Pavla Hrubšová, studentka HF JAMU

MgA. Blanka Chládková, proděkanka DiFa JAMU

PhDr. Romana Kasperkevičová, knihovna JAMU

MgA. Elena Knápková, DSP, HF JAMU

Mgr. Diana Kolbábková Paraskevopulu, referentka DNO

MgA. Lucia Kopsová, DSP, HF JAMU

prof. PhDr. Josef Kovalčuk, proděkan DiFa JAMU

David Kříž, student HF JAMU

Mgr. et. Mgr. Radka Kunderová,

vědecká pracovnice DiFa JAMU

prof. Mgr. Václav Kunt, pedagog HF JAMU

Ing. Šárka Kusáková, rektorát JAMU

MgA. Alžběta Lupišková, MA,

projektová manažerka HF JAMU

Mgr. Luboš Mareček, rektorát JAMU

prof. Ing. MgA. Ivo Medek, Ph.D., rektor JAMU

Ing. Roman Novotný, projektový manažer JAMU

Mgr. Jana Michálková Slimáčková, Ph.D.,

pedagožka HF JAMU

MgA. Johana Anežka Obršlíková,

projektová manažerka HF JAMU

doc. MgA. Martin Opršál, pedagog HF JAMU

Daniela Peclová, studentka HF JAMU

prof. Mgr. Jindřich Petráš, děkan HF JAMU

prof. PhDr. Miroslav Plešák, pedagog DiFa JAMU

MgA. Kateřina Polášková, projektová manažerka HF JAMU

doc. PhDr. Jan Roubal, Ph.D., pedagog DiFa JAMU

MgA. Gabriel Rovňák, DSP HF JAMU

doc. MgA. Vít Spilka, pedagog HF JAMU

Mgr. Helena Spurná, Ph.D., FF UP Olomouc

doc. MgA. Zbyněk Srba, Ph.D., děkan DiFa JAMU

Anna Stránská, studentka DiFa JAMU

MgA. Tomáš Studený, DSP, HF JAMU

BcA. Tereza Svobodová, studentka HF JAMU

Michaela Šebestová, studentka DiFa JAMU

Ing. MgA. Lucie Šilerová, pedagožka HF JAMU

BcA. Barbora Štěpánková, studentka HF JAMU

prof. Štěpánková-Veselá Alena, emeritní rektorka JAMU

MgA. Lenka Tesáčková, provozní ředitelka DNO

MgA. Kristýna Vávrová, manažerka interních projektů DiFa JAMU

MgA. Pavel Zlámal, DSP, HF JAMU

MgA. Pavel Zlámal, DSP, HF JAMU

Autoři fotografií:

Dan Dlouhý, Petr Francán, Bořivoj Hájek, Karel Hampl, Marek Hlavica, Pavla Hrubšová, Hana Krejčí, Luboš Mareček, Ivo Medek, Pavel Nesvadba, Johana Anežka Obršlíková, Tomáš Rechlík, Ondřej Sikora, Stella Šonková, Jitka Štěrbáková

Životní jubilea

leden 2013

Velebová Daniela, doc. Mgr.

únor 2013

Broda Jan, doc.

Lázenský Jiří

Pala Karel, Mgr.

březen 2013

Cejpek Václav, prof. PhDr.

Derflerová Iva

Gažová Eva

Matej Daniel, doc. Mgr. art.

duben 2013

Adler Petr

Gottwald Václav

Heřmannová Jindřiška

Jirásek Pavel, Mgr.

Jurčičková Jaroslava

Málek Václav, Mgr.

květen 2013

Janská Jaroslava, doc.

Klugarová Kamila, prof. MgA.

Vlachovská Zdeňka, Ing.

Vlasáková Alena, prof. MgA.

červen 2013

Hálová Jana

Ungrová Markéta, Mgr.

